

acelea ale păstorilor elvețieni. În multe părți se poate asista la asemenea spectacole sportive, în care se succed scene de pugilat, lupte ciudate, trageri cu arcul, jocuri războinice.

Se poate reaminti și minunatele exerciții nautice, pe care le practicaș o-dinioară Hawaienii, și care consta în a scobori în picioare sau pe cal, pe o trecătoare, cataracte de mai mulți metri înălțime.

Cum s'a descoperit porțelanul

Descoperirea porțelanului dur, e datorită unui german, Böttgher, a cărui viață e cu adevărat romantică. Născut la Schleitz în Voightland în 1685, a intrat la 12 ani ca ucenic la un farmacist Zörn din Berlin. Fiind inclinat către chimie, întrebuița cea mai mare parte din timpul său liber să facă experiențe care erau toate îndreptate spre un singur scop: arta de a schimba în aur metalele ordinare. După câțiva ani de muncă, Böttgher a pretins că a descoperit fluidul, căutat atâta vreme de alchimiști, cu care poate să facă aur.

Făcând și experiențe în prezența stăpânului său și a mai multor martori, nu se știe prin ce înșelăciune, a isbutit să-i facă a crede că schimbase arama în aur.

Vestea acestei descoperiri se răspândi ca fulgerul, și mare mulțime de oameni dorind să vadă măcar odată pe acest fabricant de aur, inundă prăvălia farmacistului.

Frideric I, regele Prusiei, a trimis să-l cheme, iar Böttgher, oferindu-i o bucată din aurul ce pretindea că l'a făcut din aramă, regele s'a mirat mult, și cum Prusia avea mare nevoie de acest metal, s'a hotărât să profite de această mare descoperire.

Pentru a fi însă mai sigur de serviciile lui Böttgher, l'a trimis să fabrice aur în fortăreața Spandau. Tânărul alchimist reușind să fugă în Saxa, regele a oferit o mie de taleri celui care l'ar prinde. Sosind Wittenberg, Böttgher, s'a pus îndată sub protecția electorului de Saxa, Frideric August I, „cel tare“, regele Poloniei, Frideric, având mare nevoie de bani, a fost încântat de ideea că o să aibă, cât de mulți, cu ajutorul lui Böttgher. A trimis, în secret, săl cheme la Dresda, unde a fost adus cu escortă regală. Abia plecase Böttgher din Wittenberg, și la poarta orașului, s'a și prezentat un batalion de soldați prusieni, cerându-i extrădarea. Dar era prea târziu. Böttgher ajunsese la Dresda, era ospătat la Casa Aurită și tratat cu cea mai mare cinste, numai că era ținut de aproape cu o strașnică gardă. Electorul,

fiind nevoit să plece în Polonia, a trebuit să lase pe Böttgher să lucreze singur. Dar, nerăbdător de a avea mai repede aurul trebuinicos, a scris din Varșovia lui Böttgher, rugându-l să-i spuie secretul de fabricație, pentru ca să poată el însuși să fabrice. Alchimistul, i-a trimis atunci o sticlă cu un lichid roș, care turnat peste ori ce metal topit, îl schimbă în aur. Această neprețuită sticlă, a fost încredințată prințului von Fürstenburg, care pleacă la Varșovia escortat de un regiment de gardă. Îndată ce a ajuns la Varșovia, prințul împreună cu regele, se închisă într-o cameră secretă a palatului, își puseră câte un șorț de piele de dinainte și se apucară de lucru. Topind arama și turnând lichidul roș trimes de Böttgher, observară că rezultatul era departe de așteptarea lor, pentru că arama rămânea tot aramă. Citind încă odată instrucțiunile alchimistului, regele observă că spre a-i reuși experiența, trebuia să fie fără păcate, când trebuința fluidul. Și fiindcă Majestatea a, petrecuse ultima noapte într-o societate nu tocmai recomandabilă, atribui acestei cauze nesuccesul experienței.

A doua încercare avu același rezultat ca întâia, ceea ce supără foarte tare pe rege, fiindcă se spovedise și fusese iertat de păcate.

Nevoia de bani, care strângea pe rege din toate părțile, îl hotări să smulgă cu forța secretul prețios al lui Böttgher.

Alchimistul, aflând intențiunile regelui, fugi la Ems, în Austria, unde se credea în siguranță. Dar agenții regelui urmărindu-l, au înconjurat casa, au prins pe Böttgher în pat, și cu toată împotrivirea lui și apelul ce făcea la autoritatea austriacă, l-au readus cu forța la Dresda. Pentru mai multă siguranță, fu trimes la fortăreața Königsstein, unde i se făcu cunoscut că tezaurul regelui era complet gol, că zece regimente de polonezi amenințau să se răspândească pentru că nu li se plătise solda; și că dacă nu se apucă să facă aur numai decât, va fi spânzurat.

Însă, au trecut ani, fără Böttgher să fabrice vreun grăunte de aur și fără să fie spânzurat. El era destinat pentru o descoperire mai importantă decât aceea de a transforma arama în aur și anume: de a transforma argila în porțelan.

Un prieten îi spune într-o zi: „Încearcă de fă altceva, dacă nu poți face aur, vase de pământ, de exemplu“.

Böttgher se puse îndată la lucru, dar cercetările nu-i deteră decât un rezultat mediocru, cu toată munca lui sânguitoare. Cu timpul însă, observă că argila roșie de care se servea pentru topitoare, dacă era supusă unei temperaturi înalte sticlea și păstra forma ce-i

dăduse, semăna cu porțelanul afară de culoare și transparentă. Adevărul e, că descoperise întâmplător, porțelanul roș, pe care Böttgher începuse îndată să-l vândă și să-l fabrice ca adevărat porțelan. El știa însă că culoarea albă e o proprietate esențială a porțelanului adevărat și își continuă cercetările pentru a găsi secretul. După mai mulți ani de muncă fără succes, întâmplarea veni să-i descopere secretul porțelanului alb. Într-o zi, găsind peruca mai grea ca de obicei, întrebă pe fecior, care poate fi cauza acestui fenomen ciudat. Acesta îi spuse că praful cu care e acoperită poate fi cauza, iar praful nu era altceva decât niște pământ de care se serveau atunci ca de o pudră parfumată. Imaginația vie a lui Böttgher, se deșteptă îndată la această observație, făcându-l să se întrebe: „Nu e oare posibil ca acest pământ alb și pulberos să fie pământul pe care-l caut de atâta timp? În tot cazul să nu las să scape ocazia de a ști adevărul, și se apucă de lucru. Observația, osteneala și munca lui fură răsplătite, fiindcă descoperi că principalul constituent al acestei pulberi, e caolinul sau pământul de porțelan, absenței căruia se datora neisbânda în încercările sale. Prin inteligența sa, descoperirea ajunge repede la perfecțiune și evenimentele probară că această descoperire e mai prețioasă decât a transformării metalelor comune în aur. Presentând o probă din porțelanul său Electorului, acesta fu încântat și se hotări să dea lui Böttgher mijloacele de a-și perfecționa invențiunea. Din acest timp, Böttgher părăsi cu totul alchimia și se apucă de olărie, și ca o amintire a acestei întâmplări memorabile, scrise pe ușă versurile următoare:

*Creatorul tuturor, Dumnezeu din aurar,
Mă schimbă, ca prin minune, în meșter
[și bun olar.*

Böttgher, era însă tot sub paza poliției Electorului, care se temea să nu fugă și să spuie secretul altuia. Atelierele și cuptoarele care se zidiseră pentru fabricarea porțelanului, erau păzite noaptea și ziua de trupe, și șase ofițeri superiori erau responsabili de persoana lui Böttgher. Noile cuptoare au dat rezultate foarte frumoase; porțelanul ce fabrica Böttgher, era foarte căutat și vândut cu preț bun.

Toată lumea știa că manufactura de faianță dela Delft îmbogățise Olanda; de ce oare manufactura de porțelan nu ar îmbogăți pe Elector? Acesta, dete un decret pe baza căruia, „o mare manufactură de porțelan“, era stabilită la Meissen, în castelul de Albrechtzburg. Acest decret a fost tradus în latinește, franțuzește și în limba olandeză, și împărțit de ambasadorii Electorului-rege la toate curțile Europei. Regele spunea că, spre a desvolta bunul trai în Saxa,

care suferise mult de năvălirea Suedezilor „își îndreptase atențiunea spre bogățiile subsolului” țării și că, incredințând studiul unor persoane foarte competente, reușise să fabrice „un fel de vase roșii”, mult mai bune ca „terra sigillata din Indii”; tot astfel și „farfurii de faianță colorată, care se croiesc, se pun la tipar, se netezesc pe roată și egaleză din toate punctele de vedere vasele de India”.

Decretul regal invita pe artiști și lucrătorii străini să vie în Saxa și să lucreze la noua fabrică, unde vor avea lefuri bune și vor fi sub protecția regelui.

Böttgher însă, în loc de a fi răsplătit pentru marele servicii aduse Saxe și Electorului, a fost din contra tatat într'un mod neuman. Doi amployați ai guvernului Mathieu și Nehmitz, fură numiți directori ai fabricii, pe când el era privit numai ca maestru. În timpul când se zidea fabrica, și era nevoie de prezența și de sfaturile lui Böttgher soldații îl duceau totdeauna dela Dresda la Meissen și de la Meissen la Dresda; iar după ce s'a treminat zidirea, nu uita a-l închide în odaie. Acest tratament îl aruncă într'o întristare adâncă. În zadar încercă el prin rugăciuni de tot felul către rege să-i indulcească viața, căci regele rămase surd. În zadar îi scria: „mă voi devota cu totul artei de a face porțelanul; voi face mai mult decât a făcut vreodată un inventator, dar dați-mi, în numele lui Dumnezeu, libertatea”. Bani și favoruri, i s'ar fi dat destule, dacă ar fi vrut, însă libertatea nu. Din această cauză, desgustat de lume și de el însuși Böttgher căzu la beție. Lucrătorii dela fabrica din Meissen, auzind, începură și ei să bea.

Consecința acestor lucruri au fost certuri și bătăi, așa că de multe ori trupele au trebuit să intervie pentru a potoli pe porțelanieri. Dezordinea însă a urmat, ba au fost așa de mari, încât lucrătorii în număr de 300 fură închiși în citadela Albrechtsburg și tratați ca prizonieri de stat.

După puțin timp, Böttgher se îmbolnăvi rău, iar regele, la ideea că va pierde un sclav atât de prețios, îi dăde voie să se plimbe cu trăsura, supravegheat însă de o escortă, ba chiar îi permitea să meargă și câteodată și la Dresda.

Trei luni după această permisiune, regele îi promitea printr'o scrisoare libertatea, dar era prea târziu. Böttgher, zdrobit de durere, aci lucrând, aci îmbătându-se, și suferind de boala căpătată în închisoare, muri în 1891, în etate de trei-zeci și cinci de ani. Fu îngropat noaptea, în cimitirul Sf. Ion, la Meissen, ca omul cel mai sărac și mai de rând.

Astfel a fost tratat și s'a sfârșit unul din cei mai mari binefăcători ai Saxe.

CAPETELE TĂIATE

În evenimentele cari au avut loc în luna Aprilie în Fez prin triburile revoltate, a fost un incident care nu s'a prea remarcat. În momentul când una din «Mehallas», care încerca să patrundă în cercul împresurării, se întorcea de la o eșire care fusese fericită, soldații marocani crezură de datorie a înfige pe niște stâlpi capete

dacă camaraziilor lor i-au lăsat pe câmpul de războiu, sunt uciși și decapitați îndată ce nu pot fi în stare a fi aduși ca prizonieri.

Toate aceste capete sunt înfige în țepi și puse pe ziduri, unde sunt prada vulturilor și păsărilor răpitoare. Ele trebuiesc să îngrozească pe inamic și pe răsvrător. În realitate ele servesc mai ales a-l exaspera. Odinioară în Ouyda s'a văzut, la câți-va kilo

După luptă, capetele morților sunt înfige pe ziduri.

de oameni, acelea adică ale răsvrătiților uciși și apoi să-i înșire pe pereți.

Un ofițer francez din misiunea militară era de față. Protestă cu invierșinare și obțină ca aceste trofee sângeroase să nu fie expuse.

Este aproape răsturnarea unei tradiții! În Maroc luptătorii din vechime întrebuintau acest procedeu barbar. Când se întorcea coloana și avuse succes, capetele morților erau tăiate și strânse într'un coș; bine înțeles că frăniții nu sunt excluși și

metri de Algeria, mai multe duzini de capete expuse astfel.

Misiunea franceză în Fez a reușit a combate acest obicei barbar. Trebuia cu toate acestea să satisfacă instinctul sanguinar al sultanului Mouley-Hafid, care nu prea este plin de blândețe față de adversarii lui. Amintiți-vă cu câtă cruzime asvârli leilor, apoi arse de viu pe bătrânul lui competitor, pe Rogui Bou Hamara, pe care îl aduse din Fez închis într'o colivie.

Amintiți-vă că tăia mâna la mai multe sute de prizonieri cari au urmat pe Bou Hamara în revolta lui. Și când Europa protestă, s'rise unul jurnal din Tanger o scrisoare extraordinară, în care invoca tradiția și coranul și făcea observația că aceste lucruri n'au aceiași însemnătate în Europa ca în Maroc.

În câte-va regiuni din Africa australă negrii canibali mănâncă cadavrele inamicilor uciși în bătălie.

Maroani îi ciopârtesc și fac din capetele lor trofee pe ziduri. Căi sunt mai barbari?

Să nu uităm că prin capul lui Allah trebuie să intre în Paradis musulmanii cari vor fi demni de această cinste. De acolo vine disprețul musulmanului pentru ghilotină sau decapitare: prefără, când trebuie, să aleagă... împușcarea sau spânzurătoarea. Bunul musulman trebuie să-și păstreze capul pentru a câștiga cerul lui Mahomet.

Dacă misiunea franceză a reușit a face să se suprimă definitiv această decapitare a morților și răniților, este un nou serviciu pe care Franța l'a adus civilizației în Maroc, atât de credincios tradițiilor lui de omor și sânge.

FURTUNA

Giovani și tu Prucci repede la cartă! Madona i dio! Ce valuri! întin-deți pânzele mari. Vrei să pleci cu „Carolina” la fund sa în burtă rechinilor? Coco, treci de leagă frânghiile din colț!

Astfel, vocifera Robobineta, proprietarul micii corăbii cu sus zisul nume „Carolina”.

Plecaseră pe vreme frumoasă din port, pescuitul era bun, și din senin, nori negri se strâng, vântul începe să bată furios, valuri se ridică... e furtună.

Corabia „Carolina” scârțâia ascuțit; valuri cât munții udați din când în când puntea.

Odgoanele fură strâns legate la locul lor.

Strigătele și injurăturile marinariilor se amestecă cu sgomotul tunetului. În depărtare trăsnetul brăzda cerul. „Carolina”, ca și o coajă de nucă, era aruncată în toate părțile.

— O corabie se îneca! strigă Robobineta. O barcă fu aruncată pe apă de pe corabia ce se scufunda. Săriră în apă 6 oameni. Dar barca nu era tocmai mare.

Marinariii de pe „Carolina” priveau toate aceste, galbeni ca ceara.

— Per bacco, ce ar fi să-și scăpăm!

— Să-și scăpăm? repetară întrebători marinarii.

— De sigur și atunci medalia de la municipio, și apoi... nu e păcat de ei?

— Hola, amici, strigă el pe cât putea, cârmii încoace.

Cei din barcă auziseră și acum dădeau pe cât posibil din lopeți spre dânsii.

Taurul, Giovanni Capoco și Robobineta aruncară o scară de frânghie.

Robobineta se aruncă în apă, urmat de Prucci și Capoco.

Barca luată de valuri enorme se răsturnase și oamenii dintr'însa notați acum. Dar mai era încă până la corabie.

— Mai ține-ți-vă, camarazi, strigă Robobineta și înaintă, înotând cu putere.

Unul câte unul, cei 6 oameni dintre cari vre-o 2 erau nemișcați, ceilalți ruși de oboseală fură duși, — nu fără greutate, căci valurile legănau corabia—pe puntea „Carolinei”.

Marea începu să se liniștească. Norii fugeau în zare. Soarele apărea iarăși.

Corabiile intrau una câte una în port.

Pe unele era o tăcere mormântală Pe altele marinarii cântau.

Robobineta se gândea la medalia de la municipio.

Trad. de L. Klar

BRAT DE FIER

MARE ROMAN DE AVENTURI
De LOUIS BOUSSENARD

— URMARE —

— Comandante, te rog, dă-ne voie să nu te părăsim...

— Și adaog: un pericol de moarte.

— Un cuvânt mai mult.

— Scoborâți-vă!

— Nu, nu mă supun! Și tu asemenea, nu e așa Tob?

— Nu te părăsesc nici odată! răspunse tânărul.

— Dar mă faceți să-mi asum o răspundere mare.

— De care te descarc absolut. Ți-am strâns mâna, sunt oaspele d-tale, suntem prietenii de o oră și nu te voi părăsi când pericolul te amenință. Rămânem deci! Și d-ta, vizitiu, ca vântul!

Vizitiul atât așteptă. Cu un biciu, călă mănâncă foc, zboară în spre coloanele de fum.

Comandantul, înțelegând că nu va putea învinge energica hotărâre a celor două călători, primește fără a mai șovăi faptul îndeplinit și adaogă:

-- D-lor, sunteți de inimă și voi ști să vă dovedesc recunoștința mea.

Deja se aud țipete, urlete sălbatice a unei mulțimi exasperate.

— Mai iute! Mai iute! — zice comandantul.

Drumul se desface în trei cotituri cari formează o labă de gâscă. Una ocolește fluviul, aproape de brațul care mărginește insula Portal, alta merge drept înaintă și a treia o ia în spre «Șantierul Incorrigibililor».

Pe aceasta din urmă apucă trăsura în galopul cailor.

Și de odată o viziune de infern apare celor trei călători.

Toate baracele și toate locuințele sunt în flăcări. În față și perpendicular cu bastimentele în flăcări, oin pânțele, inginerul fulgeră pe o-

sută de resvrățiți năvălesc asupra păzitorilor lor.

Însângerați, dislocați, cu revolvele în năcă, aceștia au putut să se adăpostească la corpul de gardă, rămas intact la extremitatea cuptorului. Dar o a treia trupă atacă bastimentul pe la spate.

Sub loviturile de topoare și de drug, zidul începe a se sparge. Peste câte-va clipe va fi luptă corp la corp, rezistența la disperare, apoi masacrul.

De odată trăsura sosește ca o trombă, dislocând linia, isbește în cei mai înviersunați și trece săltând peste corpurile lor. Supraveghetorii își recunosc șeful și strigă:

— Trăiască comandantul!

Ocnașii urlă nebuni:

— Jos! Moarte lor!

Apoi năvălesc la trăsura, se agată de cai, îi opresc, împiedică roțile și paralizază ori-ce mișcare.

Îndârjit, în mijlocul ocnașilor, comandantul țipă cu o voce de trăsnet:

— La loc, voi!

— Moarte vouă!

În acest moment landoul se pleacă și se răstoarnă, pe când zidul trosnește și se prăvălește.

Comandantul, inginerul și tovarășul lui sunt în picioare, dar un supaveghetor cade. Un cârlig îl trage de centiron; un ocnaș ridică toporul să-și spintece capul.

Inginerul vede pericolul, se aruncă și scoate un strigăt îngrozitor, care domină tumultul și face să dea înapoi pe cei turbați. Supraveghetorii ridică revolvele și vor să dea foc. Cu o îngrozitoare lovitură de picior

mul cu toporul în mână și strigă păzitorilor :

— Nu trageți !

Cu o mână de fier pune în picioare pe pasnicul trântit la pământ, apoi ridică securea ; și ca și cum nu ar fi grea de cât ca un baston pentru brațul lui de atlet, face cu ea o roată și înaintază în spre mulțimea uimită, urlând :

— Jos armele, smintiților ! Jos armele sau vă spulber !

Lucru neauzit ! Gestul lui mortal, vigoarea prodigioasă, tonul fără replică, impun acestor mizerabili.

Incremențiți în fața unei asemenea îndrăsneli, se dau înapoi mormăind, intimidăți în chip vădit.

În timpul acesta Tob, tovarășul lui, se luptă ca un erou.

Bandiții au năvălit asupra comandantului, care se găsește hărțuit, sgușuit, aproape pierdut în ochii unui svânturatic, care vrea să strângă de gât pe marele șef, Tob și-a vârat ca o furculiță cele două degete și mizerabilul, orbit, se dă înapoi împleticindu-se.

Un al doilea, înăbușit de o lovitură peste mână ; un al treilea se rostogolește secerat peste picior.

Un al patrulea încasează în stomac un picior care l'culcă jos ; un al cincilea scuipă două dinți cari cad la picioarele lui.

Gemete, țipete de turbare și durere, amenințări, injurături, toate acestea țâșnesc, se încrucișează și se amestecă, pe cât timp grupul, dezarticulat, se împrăstie într'un amestec neprevăzut și pitoresc. Apoi, cu un glas pițigăiat, îngrozitorul Tob adaugă :

— Să nu vă atingeți de patron că va fi vai de voi !

Această execuție nu a durat cinci minute.

Ușor rănit, cu hainele sfâșiate, comandantul este scos afară.

Cu toată superioritatea lor zdrobitoare ca număr, răsvrățiții ezită din ce în ce. Se dau înapoi încet, tot mormăind, apoi țipetele lor devin din ce în ce mai puțin furioase. Se privesc, schimbă câte va cuvinte și ciuda lor se preface în uimire.

Comandantul, care și păstrează sângele rece, face un semn și strigă :

— Strângeți-vă !

Supraveghetorii, îndurerăți, asfixiați, contuzionați, aleargă, și se adună în jurul lui, cu revolverul în mână, pe când inginerul învârteste mereu toporul, sbierând :

— Jos armele ! Miș de tunete ! Jos armele !

Acum farmecul este stins. Răsvrătirea care putea să aibă urmări grozave, se potolise.

Se domolește ca și flăcările cari își sfârșesc de ars stabilimentele.

Inginerul și tovarășul lui se apropie de plutonul de supraveghetori adunați în jurul șefului lor, care le zise cu o voce liniștită :

— V'am adus în infernul ocnei. D-voastră ne-ați scos, pe mine și pe acești bravi soldați. În numele lor și al meu, vă mulțumim din toată inima.

— Noi nu ne-am făcut decât datoria.

III

La 60 de kilometri în sus de Saint-Laurent du Maroni se află Trecătoarea Hermina. Este una din acele bariere stâncoase, cari ascunse sub ape, se întind numeroase până la isvoarele Itaniei.

Sunt vre-o 20 de ani de când geografii și diplomații au recunoscut de comun acord că Itania nu este alta decât înălțimea Maroniei.

Cei trei afluenți : Araona, Itania și Tapanathoni, cari formează marele fluviu ecuatorial sunt tăiați de o serie de cascade, foarte lungi și foarte greu de suit, dar cari la scoborâș sunt străbătute cu o iuteală amețitoare.

Această iuteală, care nu e fără pericol, îți procură o beție analogă cu aceea a automobilului. Trei luni indigene, urmându-se la vre-o sută de metri, scoboară curentul, pregătindu-se a străbate trecătoarea Hermina.

Lungă, subțiră, ușoare și robuste, vor să se avânte în acea burzuluială de stânci și insulețe, pe cari, turbată și sgomotoasă, apa se aruncă spumegând și învârtindu-se.

Această barieră este de vre-o 8 kilometri aproape, și manevrarea cere atâtă vigoare, câtă atenție și experiență.

În prima barcă sunt patru persoane. Două vâslași mari, negri, două atleți aproape goi și două călători : un tânăr și o femeie tânără, albă.

Cei două vâslași își scot lăpețile, apucă fie care câte o prăjină lungă, netedă ca abanosul și unul din cei două, adresându-se tinerei femei, zice :

— Domnișoară, acum o pornim.

— B ne, Bacheliko. Aidem, dragul meu !

Cu o mișcare, vâslașul pornește cu luntrea la vale printre stânci și apa furioasă. La fie-care moment această manevrare pe cât de elegantă, pe atât de înspăimântătoare, se reînnoește și te înfioară la gândul că o mișcare greșită, o simplă ezitare ar îneca și luntre și călători.

Învățați cu acest pericol mereu reînnoit, tânărul și tovarăsa lui admiră distrați marea întindere de apă incolăcită, apoi ridicând glasul, reiau o dulce și intimă convorbire.

— Scumpă Madiana, este ultimul popas...

— Da, Paule, dragă Paule. După această călătorie atât de lungă și grea...

— O, pentru mine ! pentru mine mai ales... o fericire neștearsă, o bucurie dumnezeiască, care sunt opera d tale, scumpă mică vrăjitoare devotată. Căci singură, da, singură d-ta m'ai scăpat !

Ea zâmbește și întorcându-se spre el îi ia mâna și printre sgomotul a-surzitor al apelor care văjje, spărgând pietrele, îi șoptește la ureche :

— Și acest prezent delicios mă face să invoc acel trecut tragic și dureros, acel moment îngrozitor când eram să te pierd, dragule ! Dacă aș ști în adevăr când te-am văzut căzând însăngerat înaintea mea, acolo, sub ruinele acelea, credeam că am să mor odată cu lovitura ce primeșei ! Am simțit în inimă o isbitură atât de puternică, care m'a prăpădit. Parcă aud și acum țipetele desperate ale prietenilor d tale, ale căror mâini crispate îți strângeau și îți pipăiau corpul țepăn !

Parcă zăresc încă, ca prin ceață, chiar pe indian dezolat... da, pe Genipa, omul neșător la ori-ce, care plânge ! Și când retrăiesc acea clipă îngrozitoare mă înfior de groază și de spaimă.

La această amintire dureroasă vocea Madianei se taie, ochii i se umplu de lacrimi și mâna i se crispează în acea a prietenului ei, care o întrerupse :

— Să uităm aceste momente crude a căror amintire îți face rău...

— Nu, te rog, lasă-mă să mi le mai amintesc ! Fără îndoială, sunt dureroase, dar cât imi sunt de scumpe ! Atunci imi adunai toate puterile și m'î zisei : Nu ! Este cu neputință ! Nu l'au ucis ! Vreau să trăiască ! Eram zdrobită, dar tot imi fu posibil a mă ridica. Îți desfăcui hainele și, cu inima strânsă, văzuți deschizătura vântată, rana, de unde îți curgea sângele.

Pusei mâna pe inimă... măi bătea.

— Trăește ! strigai eu prietenilor d-tale. Dumnezeu fie binecuvântat !

Pe urmă știți ce s'a petrecut.

Primele îngrijiri stângace și devotate pe cari ți le dădurăm cu toții, pe când indianul alerga să caute ajutor... o batistă îmbibată în «tafia», pe care o puserăm peste rană... un brancard improvizat cu hamacul agățat de o prăjină... așteptarea îngrijată a lui Genipa... întoarcerea lui cu o luntre și plecarea tristului cortegiu.

O, a fost îngrozitor !

— Și mi-am venit în fire în căsuța d-tale de acolo, la Nameless...

— Pe când Fichalo și Mustic, absolut nebuni de bucurie, râdeau, jucau, strigând : Stăpânul nu e mort ! Trăiască Braț de fier.

— Și de atunci d-ta ești, Madiana, d-ta, scumpa mea, ești ingerul devotat al zilelor crude și acelor nopți nesfârșite când mă sbăteam cu moartea. D-ta, care cu privirea atât de blândă mă înfășură într-o mângâiere, pe când căldurile mă făceau să aiurez. Tot d-ta ești aceea care vărsași peste rana mea arzătoare balsamul bine-făcător! D-ta ești care mi șopteași cuvinte de speranță și desmierdare. D-ta însăși făceași il dătoare viața și fericirea de a te adora.

Pe când cei doi tineri evocau aceste scumpe amintiri, luntrea admirabil condusă de cei doi negri, zboară ca o săgeată. Apoi, fără îndoială, în urma unor ordine anterioare, se lasă binișor pe o plajă de nisip alb.

— Am sosit, d-ră, zice Bacheliko.

— Deja! strigă Braț de fier.

— Aci este insula Santi-Kazaba, adaogă Madiana. Celelalte luntre vor acosta peste un moment.

Din toate părțile se văd stânci, insule multe, cari năpădesc albia fluviului, a căruia lărgime atinge aproape două kilometri.

— O să petrecem noaptea aci, zice Madiana.

— Excelentă idee! Vom avea răcoare delicioasă!

— Aci o să se întindă hamacurile. A, uite și imbarcația No. 2! Bravo!

A doua luntre se opri și ea; doi tineri svelți sar pe nisip. Braț de fier strigă voios:

— Hei, Mustic! Hei, Fichalo! Cum ai venit? Bine?

— Prea multă apă, stăpâne! răspunde Fichalo. A, uite și omul de lemn, care mai este și omul-pește! Confratele meu Genipa.

În adevăr, indianul cu familia, cu menageria, cu materialul lui... o lume întreagă care se adună într-o amestecătură plăcută și pitorească.

Mai întâi d-na Genipa, o indiană foarte frumoasă pe care o chiamă Jola; apoi cei doi fii Cara și Piéto, doi amorași de piei-roșii, cari deja trag cu arcușul și vâsleză ca tatal și mama lor; apoi câinele lor credincios Matapo, apoi o maimuță, unelte de gospodărie, însăși o adevărată corabie a lui Noe în miniatură.

Madiana zâmbeste, mângâie copiii, strânge de mână pe d-na Genipa, zice câteva cuvinte prietenești vâslașilor și insula în sărbătoare prezintă o animație, o bucurie rară, neobișnuită în astfel de locuri.

În mai puțin de câte-va clipe corturile s-au și așezat pentru masă; unsprezece hamacuri pentru dormit, pentru unsprezece călători, mari și mici ai flotilei. Pe când se fac pregătirile de masă, Madiana și Braț de fier pleacă singuri în spre extremitatea pustie.

Se opresc în josul apei, care o îmbucă curentul, și se așează pe o stâncă umbră de un cocotier sălbatec, înfrunzit frumos. Aci, singuri, încântați, uimiți de farmecul delicios al acestui scăpătat de zi equatorial, admiră mult acest spectacol mare: fluviul imens care, spumegând, se rostogolește și scânteiază la infinit sub adierea răcoritoare produsă de curent.

Apoi, ca și cum smulgându-se cu părere de rău acestei priveliști magice, tânărul fată oftă adânc, se întoarce către tovarășul ei și i șoptește glasul ei dulce de creolă:

— Trebuie, da trebuie!

Tânărul o privi cu iubire și văzând că ochii ei se umplu de lacrimi, îngrijat și înduioșat strigă:

— Madiana, scumpa mea! Copilă dulce! Ce, plângi? suferi?

— Da, plâng când îmi amintesc de aceste lucruri dureroase.

— Dar pentru ce atâtea gânduri triste când zilele rele au trecut, urile stinse, luptele liniștite, speranțele în curând încununate?

— Vai, poți ști ce te așteaptă?

— Atunci spune-mi ce te mâhnește?

— O, da, prieten scump și devotat! De altfel nu fără motiv ne-am oprit aci, în acest loc pustiu, care marchează așa de delicios ultimul nostru popas.

Această singurătate este indispensabilă gravelor confidențe cari trebuie, ori-ce s'ar întâmpla, să rămână între noi singuri.

Cu o mișcare repede își șterge ochii, își adună toată energia și urmează cu o voce care se împuternicește:

— Iartă-mi săbiciunea și ascultă-mă, căci momentul a sosit ca să rup o tăcere care cu încăpățănare ține de atâtea lungi luni.

— Nu prea înțeleg bine.

— Ba da, ai să vezi.

Această tăcere cuprinde oare-cari lucruri rămase pentru d-ta misterioase și nepătrunse. Aceste lucruri trebuie să ți le spun și să ți le explic.

— Este neapărat trebuincios?

— Zi mai bine indispensabil! Da, absolut!

— Mai întâi, nu știu cine sunt și trebuie să afli.

— Dar ești Madiana, ființa curajoasă, cinstită și frumoasă, care îmi ești scumpă mai mult ca ori-ce pe lume și eu sunt al d-tale pentru totdeauna!

— Prin urmare trebuie să știu că sunt demnă de d-ta.

Apoi trebuie să afli pentru ce m'ai găsit la Contésté, singură cu credincioasa mea doică, în mijlocul svănturașilor celor mai de frunte, drojdia umanității.

Pentru ce bandiții m'au furat, pentru ce în sfârșit am părăsit infernul din Nameless pentru a veni în Saint-Laurent, unde vom fi mâine, apoi la Cayena, unde este important ca să ajungem cât mai curând posibil.

— Madiana, scumpă Madiana! M'ai smuls de la moarte și ți am închinat un amor fără margini, născut dintr-o admirație și o recunoștință nețărmurată. În d-ta am o încredere nestămutată, arzătoare. Păstrează-ți secretul. Ceea ce vei face, va fi bine făcut.

— Și eu îți datorez libertatea, viața și onoarea!

— Ți am dat sufletul și tot ce sunt eu îți aparține de aci înainte: trecut dureros, prezent încă întunecat, viitor în care sper, lângă d-ta și cu d-ta mereu... o, da, mereu. Iată pentru ce nu trebuie să am ascuns nimic de d-ta.

Vorbește dar. Te ascult cu fericire și evlavie!

IV

După cum știți, sunt născută la Martinica, dintr-o veche familie creolă.

Tată meu, după ce fusese ofițer de infanterie, se căsătorii cu aceea care îmi dăde lumina... o căsătorie care uni două amori nesfârșite și două averi mari.

Eram printre cei mai fericiți și cei mai bogați, când la 8 Maiu 1902, zi neuitat de crudă, veni îngrozitoarea catastrofă care prăpădi complet întreaga insulă.

— A, dezastrul din Saint Pierre... al muntelui Pelée...

— În câte-va clipe fericirea noastră se întunecă. Plantațiile noastre distruse, oamenii trăsniți, averea scufundată și mama mea, scumpa și sfânta mea mamă, printre numărul morților.

Aveam 9 ani!

— Madiana, o e îngrozitor!

— Tata era nebun de durere; ne regăsim în mijlocul rămășițelor îngrozitoare, doica, mama mea pe moarte, cu cele două brațe crispate peste corpul meu neînsușit.

Nu vom ști nici odată cum am scăpat, cum scăparăm acestui potop, nisi prin ce minune revenim la viață, pentru a plânge cu disperare ființa scumpă pe care o pierdusem. Durerea era cât p'aci să ucidă pe bietul tata. Și dacă nu a murit, a fost numai iubirea ce avea pentru mine, gândul dat riei paterne care l lega de această mizerabilă existență. Tata mă luă în brațe, își ținti ochii asupra mea și mi zise:

— Voi trăi pentru tine, copila mea, și ți voi refăce averea!

Și din ziua aceea nici odată nu l'am mai văzut plângând, dar nici

zâmbind, vai! Martinica nu ne mai oferea nici un ajutor, nici o speranță.

Ca om curajos și hotărât, tata se gândi numai decât la Guyana, la minele ei bogate, a cărei cucerire cere o muncă grozavă, dese-ori omorătoare, dar și de multe ori încoronată de succes.

Braț de fier, care asculta cu inima bătând această cruda povestire, întrerupse cu blândețe:

— Și apoi acea existență de lupte mari, lupte înverșunate în potruva elementelor și a oamenilor de pradă, toate acestea aduceau un derivativ puternic nesfârșitei dureri și trebuia să ispitească mintea aceluia brav, de la care ai și d-ta energia și tăria neclintită în fața primejdiei.

— Da, dragul meu, așa e!

Venirăm dar în Guyana și tata ne instală la Cayenna, în lagărul Mont-joly, azilul sinistraților, apoi plecă la minele de aur. Noi rămăsesem singure, fără alte mijloace decât foarte micul venit ce aveam de la guvern și munca doicei mele. O, bună și scumpă ființă! Mama mea de a doua, a cărei nesfârșită iubire fu singura mângâiere a copilăriei mele.

Și trăiam astfel cu umilele stărpituri, cu micii desmoșteniți ca mine, uniți frățeste prin miloasa nenorocire. Anii trecură repede. La vârsta aceea amintirile și durerile se tocesc.

Din când în când ne sosea câte o risoare plină de iubire și în totdeauna însoțită de puțin aur adus de credincioșii mineri cari se reîntorceau.

Eram aproape să împlinesc 15 ani și simțeam din ce în ce mai mult nevoia neînfrănată de a revedea pe tata, pe care 'l simțeam tot așa de nenorocit și de crud lovit, ars de căldură și pe care 'l numea Minerul Fantomă.

Îi scrisese dorința mea arzătoare, incredința scrisoarea unuia din mesageri la întâmplare, apoi aștepta 6 luni. Ne primind nici un răspuns, îngrijată peste măsură, îmi puse în execuție planul meu nebunesc. Plecarăm în spre această țară de mistere turburătoare, de gusturi monstruoase, de lupte omorătoare: un iad.

Șease sute de kilometri de parcurs și în ce condiții, cel puțin nesigure!

Noi făcurăm drumul acesta împreună; la scoborâre nu e decât o jucărie; nu 'ți poți inchipui nici odată însă ce poate fi la urcare.

Gândește-te că azi facem într-o zi distanța pe care pe atunci abia în 8 zile o făceam, după o muncă sfâșietoare. Inchipuește-ți ce poate fi suirea acestor coaste, cari ne duc ca pe niște fulgi și adu-ți aminte că sunt vre-o 60 de la Saint-Hermine până la izvorul Itaniei. Apoi fu călătoria pe jos prin munți, prin pădure,

pe ploae, pe soare, pe ceață cu miasmele otrăvitoare, foamea, oboseala, setea, căldura.

Însfârșit sosirăm istoviți la Nameless.

— A, da, la Nameless? întrerupse Braț de fier.

— Mai întâi trebuia să trăiești. Dar cum? Din fericire am ceva talent, cânt și mă pot folosi; așa că de la început glasul meu cel mititel ne asigură existența noastră.

— Spune mai bine, o voce Dumnezeiască!

— Să nu exagerăm. În afară de asta, doica mea este puțin și vrăjitoare, micul păcat al bătrânelor negre din Martinica. Vindecă boale, îmblânzește șerpii și din copilărie mă inițiază și pe mine în arta ei.

(Va urma).

UN URS... SKATING-RINK-IST

Un urs brun care răspunde la numele de *Guido* își face acum debutul strălucit la skating-rink-ul din Shepherd-Bush, stațiunea balneară londoneză unde a fost organizată, acum trei ani, expoziția franco-engleză.

Ursul patinor

Îmblânzitorul lui Guido afirmă că nu a întâmpinat nici o greutate spre a învăța pe greoiul plantigrad arta de a se ține în echilibru pe niște baze așa de instabile ca patinele cu roți.

Lucrul acesta nu ne surprinde, căci toate animalele pare să fie înzestrate cu darul natural ce le fac să se men-

țină în echilibru în împrejurările cele mai desavantajoase.

Caii ca și celelalte animale transportate pe un vas suportă admirabil înclinările, tangagiile cele mai mari ale vaporului și o maimuță, instalată pentru prima oară pe o bicicletă, pedalează cu o ușurință uimitoare.

Și acum, dacă patinele cu roți nu vor mai fi apreciate de oameni, vor găsi printre pensionarii menajeriilor destul iubitori ferenți.

Arg.

CĂTRE CITITORI

Anunțăm pe cititorii noștri că vom publica ori-ce articole interesante privitoare la călătorii sau vânătoare, în țară sau străinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtiei, în scrisori francate, vor fi adresate direcțiunei «Ziarului Călătorilor», strada Brezoianu, 11, București.

Inainte și După
întrebuințarea
Cremei și Pudrei «FLORA»

Pastă de **BUCOL** Apă de gură
dinti 1 leu 1 leu 50

SĂPUN de TOALETĂ
„FLORA”

de o calitate ireproșabilă, foarte bine parfumat, catifelează mâinile și tenul

— Bucata lei 1,25 —

BONBOANE
ORIENTALE

Parfumează admirabil gura și distrug ori-ce miros urât al gurii. Cutia 50 bani la drogerii și farmacii. A se observa marca: «Semiluna cu stea».

DURERI
Reumatice

Nevralgii, migrenă, dureri de cap și de dinți, vindecă sigur Nevralgine Jurist. Un flacon 2,50 și o doză 50 bani la drogerii și farmacii.

TOTI ABONAȚII LA „ZIARUL CĂLĂTORIILOR”

Participă, cu începere de azi, la următoarele mari și de valoare premii :

- 1) Un elegant pat de fier pentru copil, cumpărat de la cunoscuta casă «Industria metalică Ma cu», Bulevardul Elisabeta, No. 5.
- 2) Una pușcă fină de vânătoare cu două țevi, cal. 12, din vechia și renumita abrică «Pieper-Bayard».
- 3) Un pistol automat de buzunar, Pieper Bayard, modelul cel mai nou, fiind de calibru mare, 7.65, însă format redus, foarte portativ.
- 4) Una carabină de mare precizie, cal. 22, Pieper-Bayard, semi-automată.
Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin **B. D. Zisman**, calea Victoriei, 44, furnizorul Curții Regale.
- 5) Un gramofon perfecționat.
- 6) Una mandolină, din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică **Jean Feder**, calea Victoriei No. 54.
- 7) Un frumos vas pentru fructe sau mezeluri și o frumoasă tavă, ambele argintate, cumpărate de la vechiul magazin de bijuterie **Th. Radivon**, Bd. Elisabeta, 9 bis.
- 8) Un ceasornic de birou, lucrat artistic în marmură și bronz.
- 9) Un frumos ceasornic în cutie, pentru voiaj, cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterie **Schmith & Stratulat**, calea Victoriei, No. 53.
- 10) O frumoasă pendulă de voiaj care se întoarce la opt zile.
- 11) Patru pahare pentru ceai, cu scăunelele lor de argint de China, cumpărate de la cunoscutul magazin «Ceasornicăria Colței», strada Colței, No. 31.
- 12) Șase cămăși bărbătești de zi, de zefir sau albe, cu piepti de olandă, după alegere și măsură, cari se vor lucra de cunoscutul magazin de lingerie **La Patru sezoane**, calea Victoriei, Pasagiul Maca, vis-à-vis de poliție.
- 13) O duzină crema «Flora»
- 14) O duzină săpun «Flora»
- 15) O duzină pudră «Flora»
- 16) Șase frumoase gente pentru dame.
- 17) Șase lingurițe de dulceață.
- 18) Zece linguri pentru masă.
- 19) Zece furculițe pentru masă.
- 20) Zece plachete argintate, reprezentând fotografiile M. S. Regelui și Reginei, comandate anume pentru premii.

Toate aceste frumoase premii se oferă cu începere de azi, prin tragere la sorți, abonaților «Zărilor Călătoriilor».

PREȚUL ABONAMENTULUI:

➤ Pentru 1 an lei 5; Pentru 6 luni 2.60 ➤

Spre a participa la aceste premii, abonații pentru un an primesc 2 bonuri, iar cei pe 6 luni 1 bon.

NOUILE MARI PREMII OFERITE DE ZIARUL

„UNIVERSUL”

ABONAȚILOR SĂI, CU ÎNCEPERE DELA 22 MAI, 1911:

O NOUA VILA LA SINAIA

«Vila Luigi», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea mai splendidă din localitate

UN DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare, cumpărat de la *Industria metalică «Marcu»*, Bulevardul Elisabeta, No. 8

O ELEGANTĂ GARNITURĂ DE MOBILA PENTRU SALONAȘ

din trestie exotică și malaca emailată, compusă din : O canapea, două fotoliuri, patru scaune și o masă, cumpărate de la cunoscutul magazin *Littmann*, strada Lipscani, No. 3

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn *Marin V. Ganea*, șoseaua Mihai-Bravul, No. 37 și strada Șerbănică, No. 10.—Sucursala calea Victoriei, No. 107.

O GARNITURA DE TOALETA JAPONEZA

compusă din : **Un armuar cu oglindă**, cu despărțituri pentru rufe și haine, îmbrăcat cu stofă japoneză.

Una toaletă cu marmură și oglindă din bambu veritabil. **Una dormeză** tapisată cu stofă japoneză.

Un serin cu 7 cutii lustruite și îmbrăcate cu stofă japoneză. **Un pedestal** de bambu cu vas japonez. **Una etajeră de perete** de bambu, îmbrăcată cu stofă japoneză și **Un scaun** tapizat tot cu stofă japoneză

Toate aceste obiecte sunt lucrate și executate în mod artistic de către renumita fabrică de mobile de bambu E. A.

Pucher et Comp., Bulevardul Elisabeta, 15, cu sucursala calea Victoriei, 148.

JUMATATE GARNITURA MOBILA PENTRU INTRARE DE LEMN DE STEJAR

compusă din : **Una canapea**, **4 scaune**, **2 marchize**, **2 taburele**, **una masă** cu geam de cristal. Toate îmbrăcate în pluș fin broșat, cumpărate de la marele magazin de mobile «Compania americană», str. Carol, 74, vis-à-vis de piața cu flori, lângă hotel Dacia

UNA SUFRAGERIE MODERNĂ DIN LEMN MASIV

compusă dintr-un bufet elegant, o masă patent de 18 persoane și 6 scaune tapisate, cumpărate de la cunoscuta «Expoziție Modernă» de mobile Gildener Rosenthal et Hascal, București, str. Carol I, 64.

1 serviciu de ceai pentru 6 persoane, de alpaca veritabilă, imitând argintul oxidat.

1 ceasornic de masă cu o figură oxidată, așezat pe un postament aurit imitând bronzul.

1 pendulă de perete «secesion» cu vitroure, având mersul 15 zile, cumpărate de la marele magazin de ceasornice și bijuterii en-gros și en-detail Frații A. et J. ROLLER, București, str. Smârdan, 35, etajul I-ii.

O mașină de scris „Erika”, ultima perfecțiune, care scrie vizibil în două culori, cumpărată de la Compania „Ideai”. Depozitul mașinilor de scris din Buc. Paiații Eforiei, reprezentant Leonida Piokowsky.

O pendulă modernă, culoarea nucului și un **ceasornic** pentru birou, frumos nichelat, cumpărate de la cunoscutul magazin „Ceasornicaria Coței”, str. Coței, 31. **2 pelerine** de ploae, calitatea I, portative pe ambele părți. **2 truse** de voiaj, piele de crocodil. **2 aparate de ras** „Juvenia”, cumpărate de la „Compania generală”, birou de informații, București, strada Smârdan, 29, etajul I-ii.

1 mașină de cusut pentru familie, de mână, calitate superioară; cu capacul de nuc. **1 mașină de cusut** de picior pentru familie, cu suveică rotundă, de calitate cea mai superioară, coase și brodează cu cea mai mare perfecțiune. Masa și capacul de nuc. Cumpărate de la marele magazin de mașini de cusut „Compania anglo-americană”, București, str. Carol, 50, cu sucursale în Putești și Câmpina.

2 frumoase fructiere bronzate, cu sticle colorate, cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterii Th. Radivon, Buiev. Elisabeta, 8-bis. **Un gramofon mare**, perfecționat, remontabil în timpul mersului, cu diafragmă de concert și 6 cântece naționale.

Una vioară model Stradivarius, completă cu arcuș, cutie și accesorii. **Una harmonică** de mână, foarte sonoră, cu tonuri de oțel, burduful dublu impermeabil și coșurile îmbrăcate cu metal. **Una mandolină** de concert veritabilă, italiană, în lemn de palisandru și

elegant ornată cu sidef, cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică Jean Feder, calea Victoriei, 54.

Serviciu de bucătărie „Sirius email”, compus din mai multe bucăți, cumpărate de la marele magazin A. Rechenberg et filii, București, str. Lipscani, 15.

6 cămăși bărbătești de zi, de zefir sau aibe, cu piepti de olană. **6 perechi** pantaloni (indispensabili).

6 perechi ciorapi fil d'Ecosse. **6 batiste** de oiandă cu monograme. **1 pereche** jartiere de mătase. **1 pereche** bretele, idem, cari se vor confecționa după măsură câștigătorului de cunoscutul magazin de lingerie „La patru sezoane”, calea Victoriei, pasagiul Maca vis-à-vis de poliție.

Două costume de haine (saco), după măsură și alegerea stofei, cari se vor confecționa de cunoscuta croitorie Jaques Grimberg, str. Academiei, 25. **Una bucată** 19 metri pânză de inșor cu borangie, țesătură românească, cumpărată de la expoziția Casei scoalelor. **2 ceasornice** de aur pentru bărbat și două pentru damă; unul de argint rusec pentru bărbat; **O brățară** de aur cu 3 diamante; **Un inel** de aur bărbătesc cu rubin; idem unul cu safir; idem altul cu 2 briliante și safir la mijloc; **2 ceasornice** de metal marca „Sonja”; **2 portofotografii** de portolan japonez, cu flori artistice lucrate în foc; **Un pince-nez** aur 14 karate; **Una pereche** ochelari duble; **2 lorgnioane** pentru damă; **12 beno-cluri** de teatru, cumpărate de la Institutul de optică „Ocularium”, Doamnei, 27, unicui institut pus sub direcțiunea științifică a d-lui Gheorghe D. Fischer, oculist. **Un frumos premiu** pentru grădina „Santier”, compus din un cocș, 2 găini și 12 pușori; **Un curs** complet de limba franceză; idem unui de stenografie, idem unul de dactilografie, cari se vor preda de cunoscutul profesor Henry H. Duployen, strada Edgard Quinet, No. 5.

50 casete conținând fie-care cremă, pudră și săpun «Flora», făcute anume pentru abonații noștri.

Afară de acestea, toți abonații mai primesc în mod gratuit «Universul Literar», iar la facerea abonamentului, un volum din interesanta scriere : **Memoriile regelui Carol I.**

ZIARUL CĂLĂTORILOR

ȘI AL ÎNTÂMPĂLĂRIILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe un an în toată țara

2.60

Redacția și Administrația

No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORILOR

Apare odată pe săptămână

— MARȚEA —

SPORT SIAMEZ.—LUPTELE DE CRAPI. — Vezi pag. 5288.

ABONAMENT

LA

„ZIARUL CALĂTORILOR”

Pentru 1 an 5 lei; jum. an 2.60

CRAPII DUELIȘTI

Siamezilor le plac luptele de animale. Ei sunt spectatori pasionați ai luptelor sângeroase în public, și chiar la ei acasă în fața unui cerc mic de rude sau prieteni, organizează lupte de animale și petrec zile întregi cu sportul acesta particular care îi entusiasmează și îi absoarbe.

Marile lupte publice au loc între elefantii. Dar, ca distracție curentă, Siamezii sunt amatori de lupte între pești.

În acea țară există un fel de crap la care Siamezii au observat instinctul de a se bate foarte desvoltat și au exploatat această aptitudine pentru distracțiunea lor proprie.

Aproape în toate casele siameze, sau mai bine zis, în toate grădinele, se văd bazine sau hârdaie mari pline cu apă din ploile abundente, și pe care le desartă când se anunță o nouă furtună spre a reînprospăta apa. În aceste bazine, Siamezii fac educația războinică a crapilor.

Spre a exercita un crap la luptă, Siamezul îl pune întâi în apă și îl lasă să se plimbe prin toată întinderea bazinei.

Atunci pune în apă o oglindă care reflectând închide parțial spațiul liber în care se plimba crapul. În oglindă, apa pare că se sfârșește și crapul vrea să se ducă acolo unde reflexul îi arată că apa continuă și se lovește de oglindă. Se retrage puțin și pornește din nou contra oglinzii cu mai multă înțelepciune. După mai multe încercări care îl supără, el observă un alt pește care vine odată cu el și se lovește de oglindă și care nu-l de cât reflexul lui. Cum e de o natură războinică, convinsându-se că cel-lalt pește îi închide drumul, se aruncă cu furie contra lui.

Când crapul duelist a luat obiceiul de a ataca imagina pe care o crede un alt pește, siamezul în locul oglinzii pune un crap veritabil care la rândul lui a fost și el dresat în alt bazine. Cei doi crați se aruncă unul contra celuilalt și acum începe o adevărată luptă.

Siamezii râd, fac pariuri, întinzându-și mâna pe deasupra bazinei și bucuria lor durează până când unul din crați, doborât, renunță la luptă.

Luptele crapilor servesc câte odată spre a rezolva procese între siamezi.

Cum pentru ei e o credință că Spiritele se ascund câte odată în corpurile peștilor, se pun în bazine doi crați din partea ambelor părți rivale. Se zice că fie-care pește are într-ânsul spiritul unui strămoș. Astfel că victoria aparține familiei al cărei crap a eșit învingător.

C. Arg.

ARTHUR CONAN DOYLE

Trenul dispărut

— Navelă misterioasă —

CAP. I

Confesiunea lui Herbert de Larnac, condamnat la moarte la Marsilia pentru omucidere, — a aruncat oarecare lumină asupra unei ticăloșii fără precedent și a unui caz din cele mai misterioase ale veacului.

Cu toate că în cercurile oficiale se păstrează o extremă rezervă în privința acestor, oarecare indicațiuni permit de a se considera mărturiile criminale ca adevărate și să se admită că s'a căpătat în cele din urmă o soluțiune la cea mai extravagantă din probleme.

Cum e vorba, însă, de o afacere de vre-o 20 de ani și oarecum nu tocmai cunoscută, atențiunea publicului fiind pe atunci ocupată cu criza politică, voi reaminti faptele detaliat, astfel cum s'au prezentat după cercetările poliției.

CAP. II

La 3 Iunie 1890 un domn ce pretindea că se numește Ludovic Caratal ceru să vadă pe d-nul James Bland, șeful gării *London and West Coast Central Station* din Liverpool.

Era un om între două vârste, mic de înălțime, negricios și atât de îndoit, în cât te-ai fi gândit imediat la o deformare a coloanei vertebrale. El era întovărit de un individ înalt, athletic, care însă se putea observa că e un funcționar al celui-lalt prin felul respectuos și atentiv ce-l avea la vorbă și mișcări.

Acest tovarăș — sau acest amic — al cărui nume nu s'a știut nici odată, era cu siguranță un străin și probabil, dacă se judeca după culoarea lui închisă, era Spaniol sau un Sud-american. Se observa că el purta la subțioară o servietă de piele neagră; un funcționar de la biuroul Central, care avea ochi buni, băgă de seamă că o curea reținea servietă de pumnul călătorului. Mai întâi nu se dădu faptului vre-o atențiune deosebită, însă evenimentele trebuiau să se însărcineze de a-i da una.

D-nul Caratal fu introdus în biuroul d-lui Bland. Tovarășul său rămase afară.

Afacerea d-lui Caratal se regăsea foarte iute. El sosea, chiar în după-amiaza aceea, din America Centrală. Afaceri de cea mai mare gravitate îl cheamă grabnic la Paris. Scăpând însă expresul spre Londra, cerea acum un tren special. Nu se uita la preț, voia numai să i se întocmească repede trenul.

D-nul Bland rândui totuși peste cinci minute. Trenul va pleca peste o jumătate de oră sau cel mult 3 sferturi de oră.

Se pregătiră o mașină puternică „The Rochdale” cu două vagoane urmate de un furgon pentru conductor. Primul vagon servea doar să amortizeze oscilațiile trenului. Al doilea cuprindea, ca de obicei, patru compartimente: un salon și un fumuar cl. I-a; un salon și un fumuar de cl. II-a. Se dete celor doi călători primul compartiment, ce era mai aproape de mașină; celelalte trei rămaseră goale. Ca conductor desemnă pe James Pheron, funcționar la Companie de mai mulți ani. Focarul William Smith era numai de vre-o doi ani în serviciu.

Între aceste, se produse o coincidență bizară. D'abia plecase d. Caratal din biroul șefului, când un al doilea călător se prezintă cu aceeași cerere. Acesta era un domn, Horace Moore, personaj distins și cu o față marțială.

O subită și serioasă indispoziție a soției sale îl obliga să plece spre Londra fără cea mai mică întârziere. Grija lui, durerea lui erau atât de evidente că d-nul Bland făcu tot ce e posibil spre a-l satisface. Să formeze un al doilea tren special, la asta nu trebuia să se gândească; primul chiar, încurcase serviciul. Rămânea să împartă cheltuielile cu d-nul Caratal și să voiajeze în compartimentul de prima clasă rămas gol, dacă d-nul Caratal refuza să-l admită într'al său.

Dar d. Caratal nu voi să audă de nimic. Plătise trenul și voia să se folosească singur de el. Nici un argument nu îi schimbă hotărârea.

D. Horace Moore se retrase în prada unei griji mari, când i se spuse că nu-i mai rămânea alt ceva de făcut de cât să ia trenul omnibuz de 6 ore.

La 4 c. 31 m. fix, trenul care ducea pe d. Caratal și tovarășul său părăsi Liverpool. Linia era liberă; nu se vor opri până la Manchester, unde erau să ajungă la orele 6.

CAP. III

La orele 6 și un sfert biurourile din Liverpool încercară o surpriză considerabilă, când primară o telegramă din Manchester prin care li se anunța că „specialul” nu sosise încă. Fură întrebate telegrafic stațiunile până la Manchester; se obținur următorul răspuns:

„Special trecut 4,52 m. cum fixat, — Dowser, șeful st. Saint-Helens”.

Era 6 și 40 m. când sosi telegrama a-

ceasta. La 6 c. 50 m. sosi o alta de la Manchester:

„Nici un semn de specialul anunțat”

Peste zece minute sosi o alta și mai deconcertantă:

„Pe semne vr'o greșeală de linie la special. Trenul local din Saint-Helens care trebuia să vie în urmă, a sosit fără să fi văzut alt tren. Rog telegrafiați instrucțiuni”.

„Manchester”.

Afacerea lua o întorsătură misterioasă. In unele privinți biurourile din Liverpool se simțiră ușurate de această ultimă telegramă.

Dacă trenul special ar fi avut un accident, nu se putea de loc admite ca trenul local să fi trecut fără să fi observat ceva. Și-atunci ce e de crezut? Unde putea fi trenul? L-au oprit în vre-o gară spre a lăsa trecere liberă omnibusului?

Se telegrafia la toate stațiile între Saint-Helens și Manchester.

Șeful garei aștepta nerăbdător la aparat. Telegramele sosiră în ordinul întrebărilor și al stațiunilor începând cu Saint-Helens:

„Specialul trecut cinci ceasuri, Cohus Green.

„Specialul trecut cinci ceasuri 10 m., Earleston.

„Specialul trecut cinci ceasuri și un sfert, Newton.

„Specialul trecut cinci ceasuri 20 m. K-yon Junction.

„Nici un tren special trecut p'aici. Barton Moss”.

Cei doi șefi de serviciu se priviră încremeniți.

— Sunt în serviciu de 30 ani, și nici odată nu mi s'a întâmplat așa ceva, murmură d. Bland în cele din urmă.

— Intr'adevăr, un caz unic, o afacere stranie, misterioasă, inexplicabilă... bombăni d. Hood, șeful secund.

— Se vede că s'a întâmplat un accident între Kenyon Junction și Barton Moss. După cât îți minte, nu-i nici o linie de garaj în partea aceea. Trebuie să fi deraiat specialul, zise d. Bland.

— In cazul acesta omnibusul de 6 n'a observat nimic trecând pe aceeași linie?

— Nu putem face alegerea ipotezelor, d-le Hood. Trubue să fie așa. Poate că omnibusul să fi observat ceva în privința aceasta. Să telegrafiam la Manchester ca să se ceară informații la mașinist și focar și să se dea instrucțiuni la Kenyon Junction să se examineze linia până la Barton Moss.

Răspunsul de la Manchester sosi peste puțin.

„Mcreu fără deslușiri de special.— „Mecanicul și fochistul omnibusului „certifică că nici un accident între „Kenyon Junction și Barton Moss. Li-

„nia liberă fără a prezenta ceva deosebit.

Manchester”.

O să mă cunoască bețivul acesta de mecanic și fochist. E foarte posibil ca să fi deraiat trenul fără să strice linia. Vom primi imediat din Kenyon Junction sau Barton Moss știrea că trenul a fost găsit sfărâmat în șanț.

Prezicerea d-lui Bland nu se adeveri. După vre-o jumătate de oră se primea de la șeful stației Kenyon Junction telegrama următoare:

„Nici o urmă demonstreze deraiat „specialul; totuși cu siguranță n'a ajuns la Barton Moss. Eă singur explorat linia. Nimic stricat”.

D. Bland se infurie.

— Dar asta-i o nebunie Hood! Un tren în Anglia și în mijlocul zilei nu poate să se ridice în aer! E absurd! Dacă până într'un sfert de oră n'am nici o deslușire, iaă pe Collins, inspectorul garei, plec la drum.

O nouă telegramă din Kenyon Junction:

„Regret de a vă anunța că s'a găsit „într'un șanț la 2 mile de stație cadavrul lui John Slender, mecanicul specialului”.

„Căzut în urma unui pas greșit. „Răni la cap, consecință a căzăturii, „se pare c'aă determinat moartea. E „xamenul minuțios al locurilor n'a „permis să se găsească nici o urmă a „specialului dispărut”.

Am mai zis că o criză politică bântuia în momentul acela Anglia. Pe de altă parte niște evenimente de mare gravitate întâmplare la Paris contribuiau să distragă atențiunea publică; un enorm scandal amenința în existența lui guvernul francez și în onoarea lor pe un oarecare număr de personaje de seamă. Dispariția trenului special nu puse în mișcare opinia, după cum ar fi fost în niște vremuri mai puțin turburii. Mai multe jurnale londoneze nu văzură de cât o ingenioasă mistificare, până în ziua când ancheta coroner-ului în privința nefericitului mecanic, fără a da vre-un rezultat însemnat, îi convinse de dramă.

Intovărașit de inspectorul Collins, șeful serviciului de siguranță al Companiei d. Bland, plecă în aceeași seară spre Kenyon Junction. Cercetările lor rămaseră infructuoase. Nu se găsi urmă de trenul dispărut; nu ajunseră chiar la nici o ipoteză acceptabilă. Pe de altă parte, raportul inspectorului Collins arăta că circumstanțele favorabile unei dispariții erau mai numeroase de cât s'ar fi putut crede.

„Pe toată lungimea între aceste două puncte, *) zicea el, linia traversează o regiune minerală exploatată în parte, restul fiind mine părăsite. Șapte dintre dănsese aă, sau aă avut, liniile lor

*) Kenyon Junction—Barton Moss.

particulare unindu-se cu linia principală, astfel ca să se pună în comunicație directă cu marile centre distribuitoare. Fiecare din aceste linii d'abia dacă aă o lungime de vre-o 2-4 mile. Patru din șapte apartin minelor epuizate, sau actualmente neexploatare, și cari sunt: Redgauntlet, Hero, Slough of Despond și Heartscase. Putem să ne mărginim în cercetările noastre, căci spre a preveni orice eventualitate de accident s'a îngrijit să se scoată liniile în legătură cu „mare linie”.

„Rămân trei linii laterale care conduc:

„(a) La ferăriile generale Carustok.

„(b) La mina marelui Ben.

„(c) La mina Perseveranței.

Din aceste trei linii, aceea a marelui Ben e cea mai mică, neavând mai mult de un sfert de milă și sfârșește la un zid de cărbuni, care așteaptă ca să se descurce intrarea minei.

Linia ferăriilor generale Carustock rămăsese blocată în ziua de 3 cu 16 vagoane de hematită.

Cât despre linia „Mina Perseveranței” este linie dublă, foarte activă din cauza bogăției sale.

La 3 Iunie mișcarea s'a produs ca de obicei; echipa de picheți lucra de la un capăt la altul. Se poate închipui că era imposibil să se treacă specialul fără să atragă atențiunea cui-va. Această ramură e mai aproape de Saint-Helens de cât locul unde s'a descoperit cadavrul lui John Slender; așa că suntem siguri că trenul a trecut de punctul acesta înainte de a dispăre.

„In ceea ce privește pe John Slender, starea corpului său și a rănilor ce avea nu dădea puțința de a se face vreo ipoteză. Ceea ce se poate spune e că într'adevăr nefericitul a căzut de pe mașină. Cum a căzut și ce a devenit mașina după căderea lui?

„Atâtea chestiuni asupra cărora nu pot, nu mă simt în stare de a-mi da vre-o părere”.

Și inspectorul conchidea prin oferirea demisiei sale, căci jurnalele londoneze îl atacaă, acuzându-l de incompetență.

O lună trecu, în care timp poliția companiei își urmă, zadarnic însă, cercetările.

Intre multe alte ipoteze cari le propuneau jurnalele și particularii fură două sau trei admitătoare și cari puteau deștepta interesul public. Un amator logic, ale căruia deducții făcuseră să fie remarcat de public, încercă în *Times* de a desluși problema într'un fel critic și științific. Iată un extras din scrisoarea sa pe care curioșii o pot găsi în numărul din 3 Iulie.

Cap. IV

„E unul din principiile elementare ale deducției practice, scria coresponden-

tul lui *Times*, ca imposibilul odată eliminat, ceea ce rămâne, fie chiar improbabil, să conțină adevărul. Știm sigur că trenul a părăsit Kenyon Junction. Știm la fel că n'a ajuns la Barten Moss. Trebuie să consider aceasta ca neadmisibil, cu toate că-i posibil să fi luat una din cele 7 ramuri existente; însă fiind evident că un tren nu poate circula acolo unde lipsește șine, putem reduce numai la 3 liniile deschise, adică a ferărilor Carustock, a Perseveranței și a marelui Blu.

Există oare o societate de mineri, o Camorra engleză capabilă de a distruge dintr-o singură lovitură un tren întreg și cu toți oamenii dintr'ansul?

Este improbabil, totuși nu imposibil. Nu știu, o mărturisesc, să sugerez altă soluțiune. Simțământul meu net e că compania ar trebui să organizeze o supraveghere riguroasă pe aceste trei linii și asupra lucrătorilor care lucrează la exploatarea acestora.

Ideia, venind de la un om căruia i se recunoaște autoritatea în materia aceasta, ideia, zic, emoționă adânc opinia publică.

Însă în același timp ea întâlnește ostilitate, unii găsim-o ridiculă și de o defăimare absurdă. În afară de aceasta mai erau încă două răspunsuri. Primul tren, după ce a deraiat, a căzut în canalul Lancashire-Strafordshire, care curge paralel cu linia ferată pe o distanță de o sută de metri.

Un argument sigur se opunea:

Adâncimea nu era așa de mare spre a înghiți un tren.

A doua întâmpinare semnală ca suspect portofelul ce părea că constituie unicul bagaj al călătorilor și sugera cum că dinsul ar fi conținut un explosibil nou de o formidabilă putere distrugătoare. Însă aci gluma era evidentă. Să supozăm că un tren putea să fie distrus fără ca șinele să sufere vre-o avarie?!

Așa că cercetările nu ajunseră la nici un capăt când se întâmplă un incident neprevăzut.

Mrs Mc. Pherson, femeia lui James Mc. Pherson, care funcționa ca conducător al trenului special, primi de la soțul său o scrisoare. Scrisoarea aceasta avea data de 5 Iulie 1890, cu marca din New-York, și a ajuns la destinație în ziua de 14 din aceeași lună.

Trad. de A. Bensim

URIAȘII DE PĂDURE

Multă vreme recordul lumii, pentru a întrebuița termenul familiar, pare că a aparținut, în regimul vegetal, enormilor și măreților boabab din Africa.

Acești uriași păreau că compun o

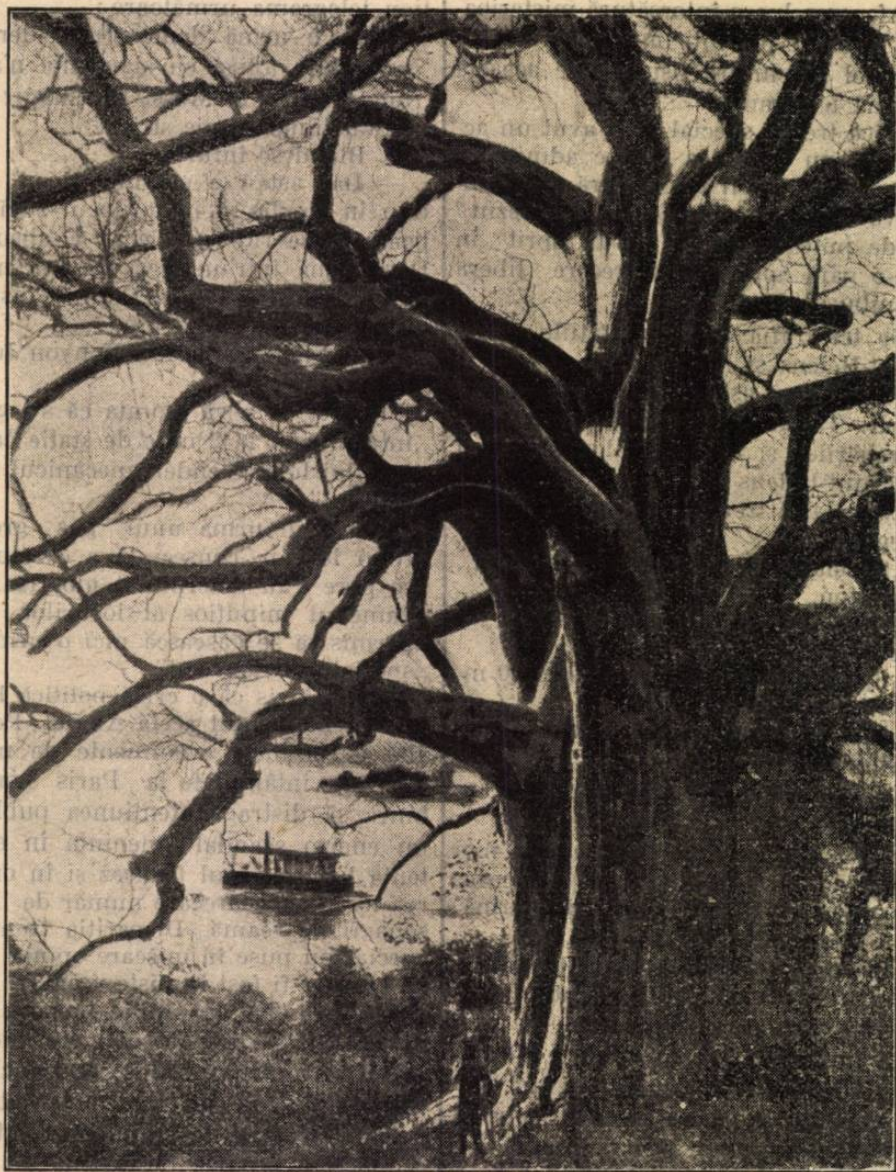
familie a parte, minunată, superioară tuturor celorlalte familii vegetale, căci nu este decât o specie de boabab.

Boababul din Darfour, din Londra, din Abisinia, este exact ca acela din Senegal. Vârful acestui arbore nu se înalță în totdeauna prea sus; este chiar rar când înălțimea lui depășește zece metri: dar prin circumferința lui este impresionabil. Aceasta atinge de multe ori 100 de picioare,

trăiește; dar după moarte îi blestemă. Scobesc deci în trunchiul boababului o oadă mare și acolo depun corpul fiecărui griot și-l spânzură cu liană; cadavrul se usucă și se mumificiază.

Învățatul Adamson a calculat că unui boabab îi trebuie, pentru a atinge dezvoltarea lui completă, 6 mii de ani.

Gloria boababului se întunecă cu toate acestea în fața majestății ar-

Un boabab

adică 33 de metri și în trunchiul lui s'ar putea săpa săli întinse.

Crăcile boababilor singure egalează cu arborii mari; sunt așa de grele că dese ori cad răsucindu-se în spre pământ și formând astfel cupole de verdeată, unde răsar flori albe și roșii.

De multe ori înăuntrul boababului se adăpostește și o citernă, unde apa stă întotdeauna rece. Mai servește și de criptă funerară în Senegal pentru «griots», vrăjitori, poeți și muzicanți la indigenii acestei țări. Senegalezii se tem și se închină în fața acestor griots, pe cât timp aceștia

borilor din valea Japitei, în California, care depășesc în circumferință pe aceea a uriașilor africani. Dar și ei sunt învinși în înălțime de uriașii unei păduri care s'a descoperit în Australia. Australia posedă patru sute de specii de arbori.

Într-o parte, până acum misterioasă din provincia Victoria, se găsește o pădure de arbori eucalyptus. Înălțimea mijlocie a acestor arbori este de o sută de metri. Trunchiul este alb și tare ca de marmură. Până la o înălțime de 30 de metri nici o ramură nu se ridică; trunchiul pare o coloană.

Când mergi prin pădure și se pare că mergi printr'un templu de o mărime nesfârșită, sub o boltă de frunze foarte înalt. Coloanele se succed coloanelor. Este o perspectivă care te orbește și care îți închide aproape privirea.

Arborii de 100 de metri nu sunt cei mai înalți din pădure. Baronul Müller, botanistul guvernului austriac, declară că acești pomi pot atinge până la cinci sute de picioare; a constatat că cea mai mare parte din ei depășește patru sute de picioare.

Cel mai mare pe care l'a măsurat

baronul Müller atinge 480 picioare, adică exact o sută șazeci de metri.

Durata acestor arbori este proporțională cu puterea și înălțimea lor. Pot trăi mii de ani. Nu pot să fie întrebuințați pentru lucrările în carlemnăria ordinară joacă un rol, dar pot foarte bine ține loc de marmură și să servească în bloc pentru construcțiuni de punți sau de edificii mari.

De altfel este o muncă colosală a tăia și a face să cadă la pământ unul din acești uriași, al cărui vârf pare că atinge nouri.

REGATUL MUNTENEGRULUI

Regatul Muntenegrului are o întindere de 9.080 kilometri pătrați și o populație de 250.000 suflete, adică 27 locuitori de kilometru pătrat. Printre acești 250.000 muntenegreni, 223 mii sunt de religie ortodoxă, 12.500 sunt catolici și 14.000 mahometani.

Raporturile oficiale arată că vre-o 20.000 muntenegreni locuiesc în străinătate, adică în Turcia, Rusia, Serbia, Austria și Statele Unite; mai ales în aceste două țări din urmă. În Turcia acești emigranți se înrolează adesea ca soldați, spre a forma garda în fața otelurilor ambasadurilor.

Sunt mai multe versiuni asupra derivației numelui de Muntenegru. Vuk Stefanović zicea că cuvântul derivă de la numele contelui Ștefan Crnagorac (Ștefan cel negru), care a dat naștere cuvântului Crnagora sau Munte-Negru. Alți autori sunt de părere contrarie. Cea mai bună pare aceea a culoarei munților cari acoperă țara în cea mai mare parte; acești munți într'adevăr par în lumina soarelui cenuși închis, dar când sunt învăluiți în nouri par negri ca noaptea.

Drumul cel mai bun spre a pătrunde în țară e acela prin Cattaro, mic oraș dalmatin, foarte pitoresc, așezat lângă Bocha di Cattaro, baie cu ape adânci, înconjurată de munți înalți. După ce ai trecut Cattaro, urmezi un drum foarte pitoresc, care urcă și desvăluie vederi încântătoare. Aceasta e una din cele mai frumoase panorame cu care se poate lăuda Europa.

Altădată țara era bogată în brazi și stejari, dar locuitorii, puțin preocupați de viitor, i-au tăiat spre a-și procura cărbuni și combustibil. Turcii, spre a-și înlesni invaziunile, au rădăcină, de asemenea, să distrugă prin foc pădurile imense.

În luna Mai zăpada acoperă încă pământul și cu toate acestea arborii sunt împodobiți cu frunze.

Ținuturile din jurul lacului Scutari se bucură cu totul de un alt cli-

mat: călduri mari în lunile de vară, temperatură destul de dulce în timpul iernii, e un adevărat paradis toamna și primăvara.

Lacul Scutari, care are o întindere de 350 kilometri pătrați, e înconjurat cu munți mari și frumoși. Și acest peisaj poate fi clasat printre cele mai pitorești din Europa.

Nu e tocmai ușor să călătorești în Muntenegru. E adevărat că guvernământul a construit câte-va drumuri bune pe cari poți merge ușor fie în trăsură, fie în automobil, cu toate acestea multe au rămas primitive și întortocheate, așa că spre a ajunge într'un loc unde în linie dreaptă n'ar fi decât 10 kilometri, trebuie să parcurgi 40—50. Lucrul acesta face ca unui călător care vizitează țara pentru prima oară să-i pară aceasta mult mai mare decât este în realitate.

Geologiceste, Muntenegrul n'a fost încă explorat. Cu toate acestea se știe că pământul acestei țări coprinde în sânul său uleiuri și vine petrolifere.

Clima munților diferă mult de aceea a văilor. Zăpada își face apariția de obicei în Noembrie, învăluind pentru toată iarna vârfurile munților cu mantaua sa imaculată. Vara însă sunt călduri foarte mari.

Muntenegru e bogat în rămători. Platourile adăpostesc o mulțime de epur și căprioare. Cerbiți abundă în estul țării, împreună cu vulpi, lupi și chiar urși. Caprele sălbatice vin în trupe în munte, unde se abat numeroase pasări cu pene multicolore, alături de condori și pelicani. Multe pasări călătoare vin să erneze în aceste regiuni temperate.

Muntenegrul e o țară din cele mai interesante și un colț de pământ unic în Europa.

(Va urma)

DERVIȘII DIN TOATE ȚĂRILE

Dervișii din toate părțile sunt musulmani, căci ei sunt preoții religiei mahometane. Și după cum în alte religii sunt diferite categorii sau ranguri bisericești, tot așa și dervișii sunt de mai multe feluri.

Dar cu toată marea varietate de ordine a dervișilor, ei se pot clasa în două grupuri principale. O monăstire musulmană număra aproape patruzeci de derviși, al căror superior poartă titlul de *șeic*.

Dervișii fac caz de sărăcie, umilință și castitate; cel puțin teoretic, căci ei se pot însura. Și chiar cu învoiala *șeik*-ului lor, pot locui cu femeile lor afară din monăstire, cu condițiunea de a veni la monăstire, odată la trei zile.

În monăstire, dervișii trăiesc în chiliiile lor. De fiecare masă li se servește trei sau patru feluri de mâncare.

Când merg pe stradă, sau singuri sau în grupuri, se arată față de popor de o îndrăzneală insuportabilă, și sub haina cerșetoriei, cer, amenințând pe refractari, cu trăsnetul ceresc.

Importanța dervișilor scade din zi în zi în țările musulmane, și ei sunt reduși, spre a-și câștiga pâinea, să se dedea la diferite ocupațiuni șarlatanești, ca: să adoarmă șerpii, să fughiță cărbuni aprinși, să mănuiască fiare înroșite.

Dervișii călători se întrunesc în fiecare an la Konich, în Asia Mică. Ei vin în număr de cinci, șase mii. Adunarea se face într-o sală rotundă, înconjurată de două galerii, una jos pentru bărbați, cea-laltă mai sus, formând etaj, pentru femei; căci toți fiii lui Mahomet pot asista la adunarea generală a dervișilor.

Spre a deschide ședința, superiorul *șeik*-ilor și al dervișilor, marele Mufți, intră în sală și se așează pe un covor în mijlocul sălii, cu fața spre ușe.

Fiecare derviș intră singur, având picioarele goale și merge de sărută poalele rochiei marelui Mufți. În urmă se așează la locul său.

În urmă sosesc muzicanții cu tamburine. Fiecare derviș se scoală în picioare, ridică brațele spre cer, aplacă capul, închide ochii și începe să se învârtă din ce în ce mai repede ca în extaz.

Dervișii sunt de două feluri sau categorii: *învârtitori* și *urlători*.

Din categoria întâia fac parte aceia cari se învârtesc.

Când învârtitorii ameteșc, cad jos și marele Mufți le face un jurământ. Astfel se sfârșește adunarea și publicul se împrăstie.

Urlătorii sunt mai puțin zeloși ca alți dată. Ei își sfășiau carnea, pe urmă se așează jos, își puneau capul pe

genunchi și începeau să urle cu disperare.

Astăzi se mulțumesc numai să urle fără a-și mai martirisa corpul.

Singura lor ambițiune constă în a

nu face nimica și a trăi din pomeni pe cari credincioșii le dau din toată inima.

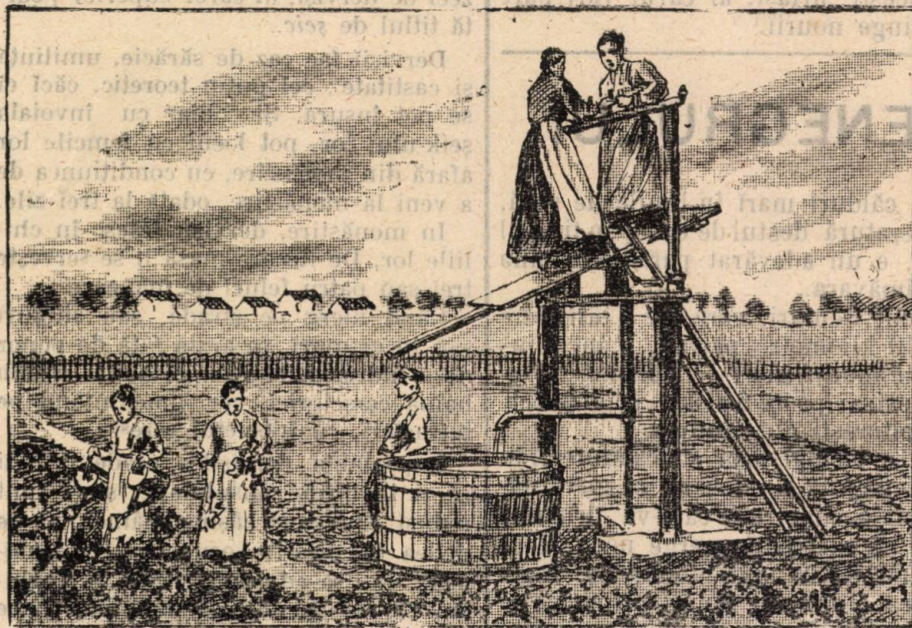
Doru

O POMPĂ ORIGINALĂ

În Bavaria, la țară, călătorul surprins se oprește să privească un spectacol neașteptat: două femei urcate la

peze apa într'un hărdău unde tovarășele lor vin să-și umple stropitoarele.

Când sunt la postul lor, după cum se vede în ilustrație, cele două țărance, care au aceiași greutate, nu

In câmpiile bavareze

o înălțime de două sau trei metri în aer pe un aparat curios și care pare că se leagănă de distracție.

În realitate, aceste două femei sunt lucrătoare agricole ocupate să pom-

fac de cât apasă alternativ scândura pe care stau spre a acționa mașina.

E o muncă ușoară pe care ele o înveselesc cu cântece

Blaz

BRAT DE FIER

MARE ROMAN DE AVENTURI

De LOUIS BOUSSENARD

— URMARE —

— Făcu din d-ta cea mai adorabilă fermecătoare !

— Traduci în chip încântător cuvântul de vrăjitor...

Dar, uite, soarele apune din ce în ce, timpul trece, trebuie să sfârșesc înainte de a înopta această povestire abia începută.

Debutarăm ca infirmiere. Taiarăm frigurile, vindecarăm bubele. Cu bătrâneștile noastre remedii îngrijirăm boale serioase.

Ca infirmiere gratuite și devotate nu primeam nimic, dar darurile de bună voie ne năpădeau și atât de draguț datorite de acei demni zurbagi, încât nu puteam refuza.

Recunoștința lor ne făcu populare și respectate.

Ne îmbogățeam fără să voim.

Intr'o zi auziră glasul meu și fui aplaudată cu un entuziasm frenetic.

Landlord mă angajă pentru cazinoul lui cu leasă mare, cum se plătesc celebritățile ! Cântărească și fermecătoare de serpi ! Fu un delir !

Mă siliră a umbla cu cheta într'o cârciumă de mineri, unde aurul se înteti, semințe de aur, pepite mari de aur. Însfârșit belșugul.

Intr'o bună zi se răspândi o știre în Nameless ca fulgerul.

Sârguința Minerului-Fantomă, care se lupta cu destinul, învinsese în

sfârșit ! Tata descoperi un filon de aur de o bogăție fabuloasă.

Maî întâi nimeni nu credea, dar cei cari veneau de acolo erau încărcăți cu aur, găsit în mina Madiana. Îmi aduseră din partea lui o scrisoare scurtă dar entuziastă și ca în totdeauna plină de mare dragoste.

Era adevărat ! Această descoperire târzie făcea din el unul din cei mai bogați oameni ai continentului.

Acum îi trebuia maî întâi să conserve, apoi să exploateze ceea ce găsisese, să angajeze oameni, să cumpere provizii, instrumente de spălat, unelte, o expediție, pe care prospectorii lui trebuia să-i pregătească cu îngrijire, pe când acolo, pe lângă riurile fără nume, el își veghia tezaurul.

— Opt zile după aceasta, când pregătirile acestei mari expediții se făceau cu mare zel, sosirăți la Contésté din Nameless...

— Și a doua zi fui furată de bandiți, apoi scăpată de d-ta, cu pericolul vieții d-tale.

— Dar acești mizerabili cine sunt ? Și cum de s'a putut săvârși această crimă nepedepsită, în mijlocul acestor oameni cari avea pentru d-ta un cult, un devotament fără margini ?

— În mijlocul acestei populații brutale, fără prejudeții, dar în definitiv foarte muncitoare, maî sunt și rămășițe abominabile de ocnași, făcuți scăpați din ocna. Aceștia rămân totdeauna niște scelerați incorigibili, plaga și pericolul Nameless-ului, care este un loc de delicii și un refugiu inviolabil.

— Da, așa este : Eldorado al crimei.

— Afară de aceasta un lucru pe care nu-l știți, este că ei au fundat acolo o mare întreprindere, o agenție unde se organizează și se preocupesc evadările...

O societate care sub numele de Compania Libertății își are președintele ei, consiliul ei de administrație, amployații, magazine, casierie, hrănite din furturi și asasinat.

Datorită ei, ocnașii din Saint Laurent găsesc complicități pentru a le înlesni fuga, mijloace, corăbii, provizii, un refugiu... în sfârșit toate mijloacele pentru a cuceri și a le asigura libertatea.

— Iată aceea ce explică aceste evadări misterioase și în aparență imposibile !

Se crede că unul din acești mizerabili formează de câtă-va vreme proiectul de a libera o ceată de ocnași din Morani.

— O întreprindere enormă, care cere pregătiri grozave și maî cu seamă o sumă colosală.

— Dar banii lipseau și atunci când veni știrea în Nameless că tata a descoperit mina aceea colosală de aur, banditului îi veni ideea de a-și

apropia el această avere strălucită, pentru a asigura isbânda acelui plan drăcesc. Hotărîră să mă fure, să mă sechestreze și sub amenințarea de a mă chinui amar, apoi de a mă omori, să smulgă tatălui meu milioanele așa de greu cucerite.

— A, mizerabilul!

— Acest proiect infam avu un început de executare; mi se dete un narcotic și eram să fiu dusă din cazino într-o stare de inerție desăvârșită de către bandiți, dacă nu mă scăpa d-ta și întâia și a doua oară. Aceasta este cauza dramei pe care biruința și devotamentul lui Mustic, al lui Fichalo și al lui Genipa au făcut-o să nu izbutească.

— Dar cum ai fost așa de bine instruită?

— Prin atletul Tom Canon, pe care l'ai hărțuit așa de grozav.

Invincibil, ciopârțit, fără puteri era să fie linșat de mineri cărora voiau să-l spânzure, după ce mai întâi tremuraseră toți în fața lui. Eu am cerut ertatea lui, i-am îngrijit cât am putut rana de la umăr și l-am vindecat așa de bine, încât recunoștința lui pentru mine fu fără margini și nu se codi a-mi încredința aceste amănunte, cari pentru mine, adică pentru noi, au o însemnătate capitală.

Atunci, pe când mergea și el în spre bine, odată cu d-ta, scrisese tatălui meu povestirea amănunțită a acestor tragice evenimente. Genipa, indianul credincios, pe care odată l'a scăpat tata, duse scrisoarea și mi-a duse răspunsul. Iată-l aci, scurt, elocvent și afectuos. Te rog citește-l și iartă-mă că nu ți l-am comunicat mai curând; ai să afli pentru ce.

Braț de fier se înclină, ia scrisoarea și o citește cu vocea pe jumătate:

— «Scumpă copilă iubită,

«Am aflat cu tot atâta durere, cât și indignare, îngrozitorul atentat a cărui victimă ai fost. Te credeam în siguranță acolo, la oamenii din Nameles, pe care grația și nesfârșita ta bunătate o cucerise. Vai, nimic din toate acestea! Și eu nu eram acolo să te apăr! Datorită lui Dumnezeu, tu ai găsit un protector plin de onoare, curajos; prietenii tineri cari, ajutați de bravul meu Genipa, ți au scăpat viața și onoarea.

«Din suflet îți bine-cuvintez, așteptând ziua apropiată când voi avea suprema fericire a le arăta nețărmita mea recunoștință.

«Copila mea, trebuie să fugi fără întârziere din acest loc blestemat. Este rugăciunea mea stăruitoare, un ordin formal. Imediat ce acel care te-a scăpat și pe care îl iubesc ca pe copilul meu, va fi pe deplin vindecat de rana primită pentru tine, pleacă cu ori-ce preț fără a mai întârzia.

Aș fi fericit dacă ar putea veni cu tine, cu Mustic și Fichalo.

«Afară de asta Genipa, credinciosul meu, te va însoți până la Saint-Laurent, cu Lomi și Bacheliko, curagioșii negri din Cottica.

«Mama doica va rămâne în Nameless pentru a supraveghea interesele noastre.

«Odată cu această scrisoare Genipa aduce și 30 kilograme de aur în praf, care prețuiește aproape 80 de mii de franci.

«Acest praf va fi fracționat în mai multe pachete ușor de transportat, pe care le vei depune la banca din Cayenna. Ai să-i întrebuințezi fără economie pentru a trăi acolo din belșug. Însfârșit vei păstra asupra destinației tale și asupra existenței acestui mic tezaur secretul cel mai absolut. Nimeni nu trebuie să știe că pleci din Nameless, nici chiar prietenii cei mai scumpi. Vei pleca ca și cum te-ai duce să faci o simplă preumblare și în cursul drumului vei porunci văslașilor tăi, cari se vor supune orbeste, să meargă mai înainte. Numai când vei ajunge la trecătoarea Hermina vei spune salvatorului tău ce cuprinde scrisoarea mea și scopul călătoriei lui. Va pricepe și va scuza această discrețiune, fără îndoială excesivă, dar legitimă în împrejurările periculoase prin cari trecem.

«Nu mă tem de indiscreție, dar un singur cuvânt scăpat în vânt, într'un acces de friguri, ar putea deștepta bănueli inamicilor noștri. De la Hermina vei aborda direct la colonia holandeză Albina, pe țărmul stâng al Maroni. Vei informa pe comandantul superior al stabilimentelor franceze de sosirea voastră și vă veți pune sub protecția lui; atunci nu veți avea a vă mai teme de nimic.

«Și acum, scumpă copilă, la revedere; mă bizui pe curajul și energia ta, precum și pe protecția omului de inimă căruia te încredințezi.

«Primește cele mai iubitoare sărutări ale unui părinte care nu trăiește de cât pentru tine și care a închinat fiicei lui toate afecțiunile sale, cele din urmă și cele mai sfinte».

Sfârșind de citit, Braț de fier era mișcat. O strănse binișor, o dete Madianei, cu ochii plini de lacrimi și i zise încet:

— Acum înțeleg tot. Și mulțumesc tatălui d-tale de a dispune astfel de mine. Acum suntem la sfârșitul acestei călătorii grele, îndeplinită cu atâta fericire. Măine ne vom găsi în plină civilizație, adică în siguranță.

O, de ce nu putem să asociem și pe tatăl d-tale, pe scumpul absent, la bucuria acestei libertăți!

A doua zi de dimineață plutele por-

nesc și luntrașii profită că fluxul este în descreștere pentru a-și iuți mersul. Văsleași își afundă lopetile cadentat și cu toții alunecă, alunecă sub crăcile pomilor după țărmul stâng, pe când cântece ciudate se aud de la văsleași cari accelerează și ritmul.

Călătorii vorbesc înfierbântați și abia se țin locului: se zărește orașul Apaton, insulele Bastien, Portal, Parety și însfârșit frumusețele case albe din Albina, care se învecinește cu locuința Kappler, aproape față cu Saint Laurent.

— Am ajuns, d-ră, uite Albina! zice Bacheliko.

Sunt orele două după amiază; cei 60 de kilometri au fost trecuți în șase ore. Luntrea se oprește și trecătorii văd soldați negri alergând cu bonetele pe cap și îmbrăcați corect în uniforme lor gălbue.

Sunt ostașii indieni ai majestății sale regina Olandei, cari urează călătorilor bun sos.

Braț de fier sare pe pământ și ia de mână pe Madiana, pe când un sub-ofițer european înaintează și le zice:

— D-nă, d-le, guvernorul vă așteaptă și va fi fericit să vă ofere ospitalitatea.

Madiana, Braț de fier, Mustic și Fichalo sunt conduși la reprezentantul majestății sale, care le întinde mâna și le zice cu multă curtenie:

— Sunteți aci la d-voastră!

Braț de fier prezintă pe tovarăsa lui și pe cei doi tineri; apoi se aduc răcoritoare în așteptarea dejunului bogat.

În câteva cuvinte Braț de fier explică amabilului funcționar scopul călătoriei lor: să ajungă cât mai repede în Saint-Laurent și să-și pună pe toți al lui sub apărarea comandantului superior.

— De minune! răspunde discret guvernorul, care presimte și respectă secretele intime.

— Bine-voiți și scrieți comandantului francez o scrisoare deslușită, în care să vă expuneți situația d-voastră. Unul din subofițerii mei o va duce numai decât și în așteptarea răspunsului, vom dejuna.

Așa se și făcu. După trei ore călătorii, odihniți, așteptau lungii pe jeturi mari întoarcerea trimisului.

Cinci minute întârziere și unul din supraveghetori sare pe punte, îndreptându-se spre biroul unde guvernorul expedia câteva afaceri, pe când oaspeții lui își făceau siesta. Guvernorul ia din mâinile supraveghetorului o scrisoare, o citește, se face vânat și șoptește:

— Nu este cu puțință!

(Va urma).

NOUILE MARI PREMII OFERITE DE ZIARUL „UNIVERSUL”

ABONAȚILOR SĂI; CU ÎNCEPERE DELA 22 MAI, 1911:

O NOUA VILA LA SINAIA

«Vila Luigi», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea mai splendidă din localitate

UN DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare, cumpărat de la *Industria metalică «Marcus»*, Bulevardul Elisabeta, No. 8

O ELEGANTĂ GARNITURĂ DE MOBILA PENTRU SALONAS

din trestie exotică și malaca emailată, compusă din: O canapea, două fotoliuri, patru scaune și o masă, cumpărate de la cunoscutul magazin *Littmann*, strada Lipscani, No. 3

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn *Marin V. Ganea*, șoseaua Mihaî-Bravul, No. 37 și strada Șerbănică, No. 10.—Sucursala calea Victoriei, No. 107.

O GARNITURA DE TOALETA JAPONEZA

compusă din: **Un armuar cu oglindă**, cu despărțituri pentru rufe și haine, îmbrăcat cu stofă japoneză. **Una toaletă cu marmură** și oglindă din bambu veritabil. **Una dormeză** tapisată cu stofă japoneză.

Un scrin cu 7 cutii lustruite și îmbrăcate cu stofă japoneză. **Un piedestal** de bambu cu vas japonez. **Una etajeră de perete** de bambu, îmbrăcată cu stofă japoneză și **Un scaun** tapisat tot cu stofă japoneză

Toate aceste obiecte sunt lucrate și executate în mod artistic de către renumita fabrică de mobile de bambu *E. A. Pucher et Comp.*, Bulevardul Elisabeta, 15, cu sucursala calea Victoriei, 148.

JUMATATE GARNITURA MOBILA PENTRU INTRARE DE LEMN DE STEJAR

compusă din: **Una canapea**, **4 scaune**, **2 marchize**, **2 taburele**, **una masă** cu geam de cristal. Toate îmbrăcate în pluș fin broșat, cumpărate de la marele magazin de mobile «Compania americană», str. Carol, 74, vis-à-vis de piața cu flori, lângă hotel Dacia

UNA SUFRAGERIE MODERNĂ DIN LEMN MASIV

compusă dintr-un bufet elegant, o masă patent de 18 persoane și 6 scaune tapisate, cumpărate de la cunoscuta «Expoziție Modernă» de mobile *Gildener Rosenthal et Hascal*, București, str. Carol I, 64.

1 serviciu de ceai pentru 6 persoane, de alpaca veritabilă, imitând argintul oxidat.

1 ceasornic de masă cu o figură oxidată, așezat pe un postament aurit imitând bronzul.

1 pendulă de perete «secesion» cu vitroure, având mersul 15 zile, cumpărate de la marele magazin de ceasornice și bijuterii en-gros și en-detail *Frații A. et J. Rolier*, București, str. Smârdan, 35, etajul I-ii.

O mașină de scris „Erika”, ultima perfecțiune, care scrie vizibil în două culori, cumpărată de la *Compania „Idear”*. Depozitul mașinelor de scris din Buc. Palatul Eforiei, reprezentant *Leonida Piekowsky*.

O pendulă modernă, culoarea nucului și **un ceasornic** pentru birou, frumos nichelat, cumpărate de la cunoscutul magazin „Ceasornici Ariei Coței”, str. Coței, 31. **2 pelerine** de ploaie, calitatea I, portative pe ambele părți. **2 truse** de voiaj, piele de crocodil. **2 aparate de ras „Juvenia”**, cumpărate de la „Compania generală”, birou de informații, București, strada Smârdan, 29, etajul I-ii.

1 mașină de cusut pentru familie, de mână, calitate superioară; cu capacul de nuc. **1 mașină de cusut** de picior pentru familie, cu suveică rotundă, de calitate cea mai superioară, coase și brodează cu cea mai mare perfecțiune. Masa și capacul de nuc. Cumpărate de la marele magazin de mașini de cusut „Compania anglo-americană”, București, str. Carol, 50, cu sucursale în Pitești și Câmpina.

2 frumose fructiere bronzate, cu sticle colorate, cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterie *Th. Radivon*, Buiev. Elisabeta, 8 bis. **Un gramofon mare**, perfecționat, remontabil în timpul mersului, cu diafragmă de concert și 6 cântece naționale.

Una vioară model *Stradivarius*, completă cu arcuș, cutie și accesorii. **Una harmonică** de mână, foarte sonoră, cu tonuri de oțel, burduful dublu impermeabil și coșurile îmbrăcate cu metal. **Una mandolină** de concert veritabilă, italiană, în lemn de palisandru și

elegant ornată cu sidef, cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică *Jean Feder*, calea Victoriei, 54.

Serviciu de bucătărie „Sirius email”, compus din mai multe bușii, cumpărate de la marele magazin *A. Rechenberg et filii*, București, str. Lipscani, 15.

6 cămăși bărbătești de zi, de zefir sau albe, cu piept de olandă. **6 perechi** pantaloni (indispensabili).

6 perechi ciorapi fil d'Ecosse. **6 batiste** de olandă cu monograme. **1 pereche** jartiere de mătase. **1 pereche** bretele, idem, cari se vor confecționa după măsură câștigătorului de cunoscutul magazin de lingerie „La patru sezoane”, calea Victoriei, pasagiul Maca vis-à-vis de poliție.

Două costume de haine (saco), după măsură și alegerea stofei, cari se vor confecționa de cunoscuta croitorie *Jaques Grimberg*, str. Academiei, 25.

Una bucată 19 metri pânză de inșor cu borangic, țesătură românească, cumpărată de la expoziția Casei școalelor. **2 ceasornice** de aur pentru bărbat și două pentru damă; unul de argint rusec pentru bărbat; **O brățară** de aur cu 3 diamante; **Un inel** de aur bărbătesc cu rubin; idem unul cu safir; idem altul cu 2 briliante și safir la mijloc; **2 ceasornice** de metal marca „Sonia”; **2 portofotografii** de portolan japonez, cu flori artistice lucrate în foc; **Un pince-nez** aur 14 karate; **Una pereche** ochelari duble; **2 lorgnioane** pentru damă; **12 beno-cluri** de teatru, cumpărate de la Institutul de optică „Ocularium”, Doamnei, 27, unicul institut pus sub direcțiunea științifică a d-lui *Gheorghe D. Fischer*, oculist. **Un frumos premiu** pentru grădina „Santier”, compus din un cocos, 2 găini și 12 pușori; **Un curs** complet de limba franceză; idem unui de stenografie, idem unul de dactilografie, cari se vor preda de cunoscutul profesor *Henry H. Duployen*, strada *Edgard Quinet*, No. 5.

50 casete conținând fie-care cremă, pudră și săpun «Flora», făcute anume pentru abonații noștri.

Afară de acestea, toți abonații mai primesc în mod gratuit «Universul Literar», iar la facerea abonamentului, un volum din interesanta scriere: **Memoriile regelui Carol I.**

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL ÎNTÂMPLĂRIILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI

Lei 2.60 pe an in toată țara

Redacția și Administrația

No. 11, — STRADA BREZOIANU, — No. 11

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

Se vinde o dată pe săptămână, Marțea

SĂLBATECII DIN ASSAM. — Vezi pag. 5296.

SĂLBATECII DIN ASSAM

Faptul că o expediție engleză a fost distrusă până la ultimul om în ținutul Assam, ne reamintește că imperiul Indiilor e deportat de a fi pacificat. Există încă, mai ales în vecinătățile frontierelor, regiuni întinse unde autoritatea britanică e nominală și unde funcționarii și soldații englezi se expun la multe pericole.

Acum un an, o bandă de sălbateci de rasă mongolă și cari locuiesc frontiera nord-estică din Assam, năvăliră pe teritoriul unui trib care se afla de mult timp sub dominația engleză.

Un înalt funcționar englez, d. Noël Williamson, fu însărcinat să-i avertizeze că, dacă nu vor plăti într'un termen fixat o amendă mare, teritoriul lor va fi pustiit de o trupă de coloni.

Înșelat de atitudinea prietenească a șefilor, porni la drum cu o escortă de șasezeci de soldați indigeni.

Șeful misiunii având convingerea că nu are de ce se teme, din partea acestor sălbateci, nu-și luase cu el nici un revolver și nu împărțise nici oamenilor săi cartușe. El plăti însă scump încrederea sa oarbă.

Într-o noapte fură surprinși în corturi de 1200 sălbateci. Williamson juca cărți cu Gregerson la lumina unei lanterne, când o săgeată pătrunzându-i în gură îl țintui de arborele de care era rezemat. În același timp o ploaie de săgeți se abătu asupra lui Gregerson care, mai fericit de cât șeful său, expiră după câte-va convulsii.

Când toți membrii expediției fură masacrați, sălbatecii se înapoiară la Williamson care încercase în zadar să smulgă săgeata ce-l țintuia de arbor. Cu toată rana sa oribilă, nenorocitul trăia încă.

Mizerabili dansară în jurul lui, pe urmă îi vopsiră figura cu sângele amicului său Gregerson. Când li se urăra să se mai joace cu victima lor, îi smulseră părul și barba înainte de a-i crăpa ochii. În urmă îl tăiară în bucăți.

Din toată expediția n'a scăpat de cât doi oameni pe cari sălbatecii îi fugăriră două zile fără a reuși să-i prindă.

Acești sălbateci numiți Aborzi s'au apărut în multe rânduri în contra englezilor. S'ar zice că natura s'a însărcinat să-i apere, căci teritoriul lor constă dintr'un sir de văi, făcând parte din masivul oriental Himalaya, și capitala lor Damloh-Padam, dacă se poate numi astfel un sat, e situat la o altitudine de 4000 metri. Probabil că e capitala cea mai înaltă din lume, dar nu numără de cât o mie de locuitori.

Forța numerică a acestui trib se ri-

dică la vr'o 5000 de capete. E puțin în comparație cu ruinele ce a grămădit în Assam timp de o jumătate de secol.

Armați cu săgeți înveninate, acești bandiți fac mereu razii pe teritoriul triburilor pașnice. Tot așa de dibaci ca Pieile Roșii, ei se furișează nevăzuți până la primele colibe ale unui sat și cad pe nevăzute asupra oamenilor pe cari îi omoară și îi taie în bucăți spre a lua cu ei părțile preferate pe care le mănâncă aproape crude. Nenorocire tinerelor fete cari le cad în mână! Bandiții le ia cu ei și le vând ca sclave în schimbul a câtor-va saci cu orez. Pe cele mai frumoase le aleg și le fac nevestele lor, după ce le-a supus mai înainte la o probă înspăimântătoare: le obligă să mănânce carne omenească, carne care poate ați tăiat-o din cadavrul fratelui său tatălui lor.

Captivele nu se supun totdeauna acestei sarte. Acum patru ani, una din ele se răzbună teribil... Aborzi nu au alt cult de cât acela al arborilor. Când tribul prepară o expediție războinică, fie-care bărbat alege un pom scobit în care se închide pentru câte-va ceasuri. Ei au convingerea că acest adăpost le asigură protecția genului a cărui locuință e în arbore.

După obiceiul lor, femeia trebuie să-și întovărășească bărbatul la pom ducându-i mâncare cât timp va sta în scobitura pomului, adică o zi sau două. Deschizătura arborelui se astupă de obicei cu pietre.

În prima mâncare care o aduse bărbatului său, ea puse un puternic narcotic care îl adormi și în urmă zidi repede deschizătura pomului, cimentând-o bine.

Reîntorcându-se în sat, luă toate obiectele mai de valoare, încăleacă pe calul bărbatului său, și se îndreptă spre frontieră, unde ajunse după ce alergase patru zile și patru nopți. Nenorocita fusese șapte ani prizonieră a acestor sălbateci Aborzi!

În vreme ce ea fugea spre teritoriul britanic, bărbatul se deșteptă din somnul letargic.

Expediția din care făcea parte plecă fără el și nimeni nu se ocupă de lipsa lui. Un copil veni să istorisească în sat că unul din geniile pădurii scotea strigăte de ajutor, și o mulțime de curioși se strânseseră în jurul arborelui și constatară că în adevăr se auzeau strigăte umane și urlete plângătoare.

Nimeni nu se gândi să dărâme pietrele zidite la scobitura pomului. Un preot organizează rugăciuni solemne în onoarea genului, în jurul trunchiului masiv, în interiorul căruia trăgea să moară un om.

Hindusa se răzbunase!

C. Arg.

SATELE NOASTRE

Cernești. — Pe locul unde se află satul Cernești, era în vechime loc gol numit „Siliște”. Istoria formării satului este bine păstrată în mintea oamenilor din Cernești, de oare ce nu-i întemeiat de cât pe la anul 1703.

În vremea de demult era în satul Stroești (sat ce este la o depărtare de opt kilometri de Cernești) un om numit Butnariu Neculai. El avea cinci fii și doi nepoți.

Era primăvară, în săptămâna patimilor. Scarele își arunca căldura și lumina sa bine făcătoare asupra codrului tăinuit și înmugurit din marginea satului. Femeile vesele se apucaseră de grijuța caselor. O noră a bătrânului Butnariu avea un copil frumos care, învălit cu o plăpămioară nouă, sta în albiuță, pe prispă, la soare; femeia, în casă, se apucase de deritacat ca pentru sfintele sărbători. De odată însă este întreruptă de țipetele copilului.

Ieșind repede afară, ce să vadă? Un lup înșfăcase copilul și o tulise în pădurea întunecoasă unde îl mănca în liniște. La țipetele femeii alergară satul. Sărmana mamă abia putea să a-rate cu mâna la covățica goală și apoi în spre pădure.

Toți au înțeles grozava faptă. Intrară în pădure chiuind de-ți lua auzul. Într-o poeniță pe o pajiște verde găsiră capul și mânele copilului. În genunchi au căzut toți și s'au rugat lui Dumnezeu zicând: „De am greșit, Doamne, pedepsește-ne pe noi, dar nu pe nevinovații copilași”. Apoi strânseseră rămășițele copilului mort și le îngropară. Tare erau amărâți Butnărenii, căci e mare nenorocirea când moare cine-va în săptămâna patimilor. „Cum? își ziceau ei, sufletul acestui copil să se ducă în iad? Vai nouă; mai bine nu ne-am fi făcut!”...

Intristarea și desnădăjduirea îi cuprinseseră. Nu le-a mai rămas altă nădejde de cât să-și schimbe locul, căci se schimba și norocul.

După Paști cei șapte Butnăreni își stricară casele din Stroești și se mutară pe locul unde se află astăzi Cernești. Cum se face de s'a zis Cernești satului înființat de cei șapte Butnăreni? Li s'a zis așa pentru că erau toți cu inima arsă și cernită de grozăvia copilului mâncat de lup.

După ce s'au așezat cei șapte Butnăreni, au mai venit niște ruși și au vrut să intre spre a se așeza aici în Cernești, însă butnărenii n'au vrut în rușii să-și primească. Rușii s'au dus într'un cirețiu spinos, numit Spinoasa și acolo au stat multă vreme. Apoi s'au înturnat și s'au așezat în Cernești fiind numiți *Spinoșii*. Au

mai venit încă și alții ca slugi pe la butnăreni și încetul cu încetul s'au înmulțit și s'a asimilat cu noii veniți.

Moșia satului Cernești a fost a lui Ipsilante, apoi a trecut la Constantin Harizan. Se zice că Constantin Harizan botezând un copil a lui Mânzat (adică Grifore Sturdza) a făcut-o danie familiei lui. După ce Mihail Sturdza a ajuns mai mare s'a însurat și a luat pe o preoteasă numită Smaranda. Nu trecu multă vreme și veni o poruncă din țara Turcească, ca să se ducă la Tari-Grad un boer moldovean. Nică un boer n'a vrut, căci se temeau să nu pătească ceva. Cine să se ducă? Mihail Sturdza era mai prizărit de cât toți. Hai, s'au sfătuit boerii, să-l trimeată pe dânsul. Ce să facă bietul Mihail? Dur la vale, dur la deal, de voe, de nevoe s'o dus cu frica în sân. Când ajunse acolo la Tari-Grad, în loc să-i tae capul îl întrebă Sultanul?

— Ești însurat?

— Da, măria voastră!!...

— Bine bre, să lepezi femeia aceea, și să ieși pe cadăna aceasta. Ca răsplată, te pun Domn în țara Moldovei.

— Dacă îi vorba de asta, apoi mă prind.

Așa și Mihail Sturdza s'a despărțit de Smaranda, iar moșia Cerneștilor i-a fost dată de zestre.

Borcilă. — Pe drumul ce duce de la Cernești la Sulița, trebuie să mergem pe un platoș numit „Borcilă“. În vechime aici a fost un sat numit Borcila.

Acest sat a fost proprietatea lui Roată Borcilă, care a stăpânit această moșie acum vre-o 90 ani în urmă. Borcilă vându moșia, saū mai bine zis, i-a fost luată fără voe de Mihail Sturdza. După această schimbare, satul s'a desființat și cu toții s'au mutat în satul Zlătunoaea.

În acest loc a mai rămas numai cimitirul și câteva urme de pivnițe.

Tot aici fusese velnița, care s'a dărâmat mai târziu. Ca amintire șesului i s'a dat numele de „Borcilă“ iar locului slobod și cu arătură (pe unde a fost cimitir) i se zice la „Cimitir“.

G. Ionescu-Cernești

CETATEA MORȚILOR

Ce sinistră priveliște asteaptă pe turistul doritor de a vizita la Canton un cartier numit Cetatea Morților!

O sută nouăzeci și patru case mici se văd în rând, cu aspectul așa de lugubru, că cineva nu se apropie de cât cu repulsiune și frică.

În fie-care din aceste case se află un cadavru; cadavrele rămân acolo

mai multe luni, până când ziua și locul mormântului au fost alese definitiv.

Lanterne de mătase sau de hârtie, fructe artificiale, sunt suspendate în interior, pe plafond; ceaī, fructe și orī-ce alte lucruri cari au plăcut mortului pe acest pământ, se aduc în fie-care dimineață și se așează în jurul cadavrului.

Servitorii de carton inconjoară catafalcul, având aerul că-l păzesc. Ei tin în mână cești cu ceaī de carton și țigarete de carton.

Maī sunt încă și două femei foarte frumoase, dar tot de carton, cari sunt aci spre a arăta că ele vor conduce spiritul mortului pe căi dulci și plăcute spre un cer unde grația și frumusețea nu sunt excluse.

Sereno.

FIGURI OLANDEZE

Olanda e o țară caracteristică și specială.

Călătorul recunoaște din prima gară, la primul bufet, în ce țară a intrat. Pe bufet și pe mese sunt aranjate vase strălucitoare pline cu lapte. Pentru olandezi laptele e consumația principală după care vine cacao. Cu toate acestea când sunt bine dispuși, saū când timpul e umed, ceea ce se întâmplă adesea, olandezii gustă un impozant pahar cu *curaçao*, fie alb fie

unde poate ajunge delirul acestor oameni și mai ales al acestor femei, cari parcurg străzile dansând, cântând, strigând, zile întregi, ajutându-se să se ridice una pe alta când cad. Nu e vorba aci de cât de clasele de jos.

A doua zi după aceste kermesse, aproape înspăimântătoare, atât bărbații cât și femeile se găsesc liniștiți și gata de muncă.

Olandezii constituie un popor unic, care în fiecare zi are de apărut patria contra mării dușmane. În fie-care zi trebuie să repare saū să reconstru-

Tineri olandezi, purtând haine cu nasturi de aur

iască unul din digurile cari opresc valurile să acopere pământul Olandei.

Olandezii nu au un costum național, ei au mai multe costume după circumstanțe și condițiuni. Luxul cel mare la olandezi e de a avea la hainele lor nasturi de aur saū argint. Ei poartă pantaloni largi și bufantați, iar în sus o vestă de culoare închisă. Pe cap o caschetă de stofă.

Olandeza de condiție modestă și de o vârstă anumită poartă o fustă de stofă închisă, un bolero negru saū de culoare închisă și o pălărie albă. Pentru ceremoniile mari, ea se acoperă în întregime cu o manta lungă neagră, cu capșon și reținută pe piept cu o garafă mare de argint ciselat.

Dar fetele și femeile tinere arată sub cerul palid al Olandei toate splendorile curcubeului. Ele poartă rochiile cerise, bleu, lila, verzii, roșii și le împodobesc cu ghirlande de flori naturale, căci Olanda e țara florilor frumoase. Dacă olandeza e dintr'o clasă superioară poartă cască de aur. Această cască e ca o foaie de aur saū argint care ar fi aranjată în formă de coafură pe capul femeii. Ea strălucește pe ca-

Tinere olandeze

roșu. Acest popor liniștit, sobru, muncitor, trece câte odată de la liniștea obișnuită la delirul kermeselor pe cari pictorii olandezi le-au redat în tablouri.

În aceste kermese, se vede până

pul olandezelor, ca pe acela al unei zeite antice.

Olandezii, chiar țărani, citesc mult, dar ei desprețuiesc romanele. Ceea ce preferă e poezia; ei devorează traduceri din Schiller, Heine și marii poeți francezi din secolul al XIX.

Olandezii sunt foarte mândri de limba lor. Ei o pretind mult mai veche ca limba germană. Chiar un erudit a voit să probeze că neerlandeza era limba primilor oameni.

Doru

REGATUL MUNTENEGRULUI

— Urmare —

Istoria țării

Istoria Muntenegrului, ori cât de mică ar fi această țară, e plină de interes. Prin ea am văzut cum o mână de creștini sârbi se opuse, timp de sease secole, jugului turcesc, cu toate că acești munteni aveau de luptat cu un dușman temut care îi ataca în masă. Sfârșitul tuturor acestor războaie fu libertatea individuală, politică și religioasă, căci vechiul Muntenegru, țară sterilă și fără valoare, acoperită cu stânci, nu valora atâta sânge vărsat.

Războiul contra Turciei dură deci mai mult de sease secole. Când făceau pace, Muntenegrenii nu o considera de cât ca o suspensiune a ostilităților. Indată ce Turcii erau gata să năvălească din nou sora a distruge satele prin foc, locuitorii, oameni, femei și copii, luându-și dobitoacele, se refugia în munții inaccesibili. După retragerea Turcilor și încheierea păcii, Muntenegrenii își construiau locuințele. Lucrul se termină repede, căci nimic nu e mai primitiv decât locuințele acestui popor, și în câteva săptămâni, câmpiile își reluau aspectul dinainte.

În timpuri îndepărtate, Ilirienii ocupaseră Muntenegru, tot astfel și Bosnia și Albania, de unde goniră pe Celți în anul 380 înaintea erei creștine.

Celții fondară atunci imperiul Celtic. În partea occidentală a peninsulei Balcanice. Șefii imperiului luptară în numeroase rânduri contra Romanilor, până în anul 167 înaintea lui Isus Cristos, când Centius, print al Celților, se supuse Romei.

Dominația romană nu dură de cât sease sute seasezeci de ani, adică din anul 167 înaintea erei creștine, până la 493. Românii despărțiră țara în două provincii, Dalmatia și Iliria, din care făcu parte și Muntenegru. Nicădată nu prosperă țara mai bine ca sub dominația Romanilor.

În 493 Théodoric, regele Ostrogoților, coprinsese toată provincia Iliriei. Împărații Byzanțiului îl goniră în anul 553. La anul 650 istoria vorbește de prima invazie slavă, făcută de două triburi, Sârbi și Croați. Războinicii sârbi coprinsă Muntenegru, Hertegovina și ținuturile învecinate; Muntenegrenii din zilele noastre ar fi descendenții acelor Sârbi.

Tot imperiul Sărb fu anexat, în anul 1098, de regele Bulgariei și în această epocă Muntenegrenii înarmați își apără libertatea în muntele Brda.

Principatul Muntenegrului a fost totdeauna liber și independent. De la fondarea sa, n'a fost nicădată sub dominația Turcilor.

În zilele noastre, independența regatului se reazămă pe baze solide și regele, secondat de devotații săi, va ști să o menție bine.

Regele Nicolae nu s'a dat înapoi de la nimic spre a asigura organizația interioară a țării. Din ordinul său s'au construit drumuri practicabile și monumente moderne. A reușit de asemenea să facă din Muntenegru o forță militară, care de și mică, însă se poate compta pe ea. El a adus și oarecare civilizație care a prins rădăcină, dar ceea ce e de regretat, e că n'a putut semăna în același timp și prosperitatea.

Obiceiuri și moravuri

Locuința Muntenegreanului, vorbind de cel de la țară, e mai puțin de cât modestă, e mizerabilă și puțin popoare, chiar dintre cele mai înapoiate, s'ar mulțumi cu o locuință așa de primitivă. Mai toate sunt un fel de bordeie făcute din piatră, cu tavanul jos, foarte prost acoperite. Foarte adesea n'au ferestre ci niște găuri făcute în zid.

În aceste bordeie trăesc bărbați, femei, copii, la un loc cu porci, pasările curteii etc... Pe jos nu sunt scânduri ci pământ gol sau câte odată e pavat cu pietre. Spre a dormi, se culcă pe jos fără a scoate nici o haină și fără a se spăla.

Când mănâncă se servesc cu mâinile și cu un cuțit de vânătoare: familiile care posedă o lingură sau o furculiță, sunt foarte mândre de un asemenea lux. În loc de scaune se servesc de pietre mari, bucăți de lemn groase sau stau pe pământ. Obiecte de lemn brut, cari par a avea pretențiunea de mobile, se găsesc numai în case alese.

Soba sau vatra e așezată în mijlocul bordeiului și n'are coș așa că încăperea e totdeauna plină cu fum. Alături de Muntenegreanul din clasa de jos, țărani nostri duc o viață de zece ori mai bună.

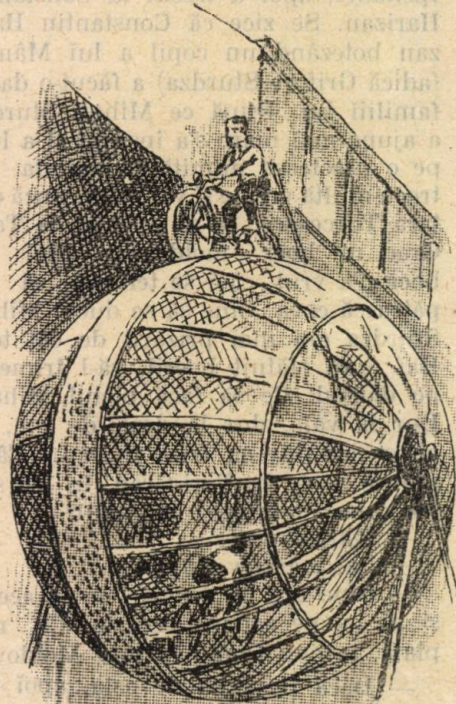
Hrana obișnuită se compune din mămăligă, pâine și pere. Din când în când se regalează cu o bucată de brânză. Cât privește carnea nu se mănâncă de cât la ospățuri. Cafea, ceaf, vin, zahăr, lapte, sunt în general pentru muntenegreni, produse care nu și le pot oferi de cât rar de tot.

Tutunul se cultivă puțin peste tot și bărbații îl fumează în niște pipe rudimentare, în foi de abia uscate. În zilele de sărbătoare, fumează țigări sau tutun de la regie. Atunci bea „raki” și „sliva”; adesea chiar bea mult de tot. „Raki” se face din struguri, iar „sliva” din prune.

(Va urma).

O cursă de bicicletă pe un glob rotativ

În teatrul Walhalla din Berlin se execută de câțiva timp o îndrăzneată cursă cu bicicletă. Unul dintre artiști, Fred Kauf-

mann, face o cursă cu bicicleta pe suprafața unui glob mare, pe când un camarad al său face cursa în interior, în direcțiune contrară, și astfel pune în mișcare globul.

Un nou record în aviație

BALONUL TOLLIVER

Din zi în zi avem de înregistrat noi recorduri în domeniul aviației. Articolul de mai jos, scris în esperanto de americanul G. C. Gearn, a fost publicat în „America Esperantisto”. Noi îl dăm în românește în traducerea d-lui Miluță Simion.

În orașul San Diego din California, Usono (Statele-Unite) s'a pus în construcțiune un balon, care va întrece pe toate celelalte deja inventate, după forma și mărimea lui.

Ca formă se aseamănă cu o țigară, cu excepție că ambele lui extremități sunt conice. Lungimea lui e de 250 picioare, iar scheletul e făcut din inele de aluminiu al căror diametru e de 40 picioare. Perimetrul fiecărui inel e făcut din două piese plane de aluminiu, late de un țol, grele 1 a 8-a dintr'un țol, și împreunate cu cârlige. Aceste inele sunt așezate de la o parte la alta la o distanță de 6 picioare și legate între ele cu alte piese de aluminiu, așezate la o depărtare de 6 picioare și întinse dealungul laturelor

balonului. De perimetrul fiecărui inel se întind o multime de fire de oțel unite într'un centru ca și razele roților de bicicletă. De asemenea se întind dealungul lui și alte fire de sârmă legate între ele în așa mod pentru a întări scheletul în orice direcțiune.

Scheletul e îmbrăcat cu pongé de mătase și uns de 12 ori cu un preparat special, iar deasupra ultimului strat se pune un nou strat din acest preparat amestecat cu aluminiu. Acest acoperiș în formă de țigară ține gazul timp de 9 luni, fără a-l pierde și e de 5 ori mai rezistent decât cel mai mare, decât oricare altă țesătură făcută până în prezent. Marginile mătasei, astfel preparată, e așezată între cele două inele mai sus numite care fac perimetrul balonului, și întărit de fiecare inel cu ciment și cârlige. Pentru acest acoperiș s'a întrebuințat 10 mii metri de mătase și 368 mii cârlige pentru întărirea scheletului.

Spre a umple partea goală a balonului cu gaz e nevoie de 40 kilometri cubi de gaz. Această cantitate dă o putere suficientă de înălțare pentru a egala greutatea balonului împreună cu încărcătura lui, *însă sub nici un motiv nu va fi întrebuințat pentru a-l înălța sau coborî.*

În balon se găsesc 5 camere. *Sistemul de a introduce călători, greutate și mașini înăuntrul balonului e o idee unică.* La invențiunile precedente toate aceste erau suspendate sub balon și câte odată chiar la distanțe de 10 metri. Dar la balonul Tolliver toate acestea sunt așezate în mijlocul lui, împrejmuite de jur împrejur de gaz, însă despărțite cu pereți făcuți din același material ca și partea exterioară. La ambele extremități ale balonului sunt aranjate cabine pentru uzul pilotului, a mecanicului și pentru mașini de gaz. În mijloc sunt camere pentru pasager, iar în ambele laturi sunt cabine din care se pun în mișcare, helicele laterale. De la o cameră la alta sunt coridoare înalte de 2 metri și largi de o jumătate metru, prin care se poate străbate balonul de la o parte la alta; ferestrele camerelor de pasageri consistă din niște tuburi, acoperite cu același fel de mătase ca și acoperișul și cari corespund cu părțile exterioare ale balonului. După cum am arătat mai sus, puterea gazului nu va fi întrebuințată pentru a înălța balonul sau a-l mișca înainte. Puterea de a-l mișca constă în cele 6 helici, așezate câte una la fiecare extremitate și câte două la fiecare latură. Helicele de la extremități, a căror diametru e mai mare de două metri, are patru brațe de oțel, întinse, mobile și așezate la o depărtare de o jumătate metru una de alta, strâns legate de mașina de gaz, a cărei putere

se egalează cu forța a 36 cai putere. Prin aceea legătură se pot întoarce helicele în sus și în jos sau în părți. Din cauza acestei construcțiuni speciale, *nu se simte nevoie de cârmă*, căci însăși helicele dirijează balonul. Aceste aparate pot întoarce balonul în jurul axei sale, ca și pe pivot, și-l pot face să meargă în sus sau în jos, drept sau oblic.

Fiindcă tăiușurile helicelor sunt mobile, ele pot întoarce balonul îndărăt printr'o simplă sucire a brațului, drept către mașini, fără a opri mașina și fără a-l întoarce. Helicele de la extremități au o iuteală de 480 învârtituri pe minut și ajutat de celelalte helice din lături pot pune în mișcare balonul care parcurge mai mult de 160 kilometri pe oră.

Helicele sunt groase de un metru și jumătate și sunt legate cu niște brațe flexibile care se pot așeza în mod orizontal sau vertical. Puse orizontal vor înălța sau scobori balonul, iar vertical îl va face să meargă înainte sau îndărăt, după pozițiunea lui.

Mașinile cu gaz sunt unice în felul lor; fiecare are câte trei cilindre și sunt legate de unul din brațe care se întorc în direcție contrarie, ca și cum un om s'ar căsni să se înalte prin ajutorul șireturilor de la ghetetele lui proprii! De obicei cilindrele se așează pe un fundament puternic și fix; mașinile pot fi așezate pe o scândură groasă de 2 centimetri care poate rămâne fixă timp de două luni, or îde câte ori se va întoarce balonul. Pardoseala lui fiind construită din trunchi de bambus, e rezistentă și ușoară în același timp, așa că se acomodează perfect pentru o astfel de întrebuințare.

Deși balonul se construiește pentru experiențe, totuși în el vor putea încăpea 40 pasageri. Lucrarea va fi sfârșită în Iulie și imediat se va face primul sbor. Oare va sbura? se întreabă toți. Zilnic mii de persoane, al căror interes și curiozitate e foarte mare, vizitează locul de construcțiune.

Cu helicele așezate în mod orizontal, ancorele aruncate și mașinile de gaz puse în funcțiune, balonul desigur are speranțe a se ridica până la înălțimea dorită; așezate însă vertical, va sbura ca o pasăre deasupra înălțimii munților uriași, către țelul mult urmărit în îndepărtarea orașului. Și dacă își va întoarce din nou helicele în direcție orizontală, se va înălța deasupra norilor și va pătrunde prin lupta angajată în mod serios cu aerul, la un strat mai domol, unde liber își va putea desvolta sborul, înaintând vertiginos ca o pasăre, ale cărei aripi ușoare pare că sfidează elementele războinice ale naturii.

TIMBRELE DIN LUME

La rubrica aceasta vom căuta să punem în curent pe cititorii noștri filатели cu noutățile din lumea timbreilor. E o rubrică ce credem că va fi urmărită cu o oarecare încredere.

Un rege mare filatelist

Expoziția internațională filatelică din Berna a fost din cele mai remarcabile. Dar după cum zice *Journal des Philatélistes* «nu-mai faptul participării efective la ne că colectia Regelui George V. conține bucati de neprețuit».

expoziție a Regelui George V merită a fi menționat special, căci arată de câtă cinste se bucură filatelia în Anglia.

Se spune

Phil.

Statua gigantică a unui indian

Zilele trecute s'a inaugurat cu o deosebită solemnitate la Eagles Nest, pe țărmul riului Oregon (America de nord) o statuă gigantică în amintirea celebrului șef de trib indian Blakhawk.

TOTI ABONATI

„ZIARUL CALĂTORILOR”

Participă la mari și valoroase premii. Prețul abonamentului pentru un an este 2 lei și 60 bani.

VIOARA DIN INDIANA

O revistă din Chicago, „The Woodworkers Review”, dă lămuriri foarte curioase asupra felului de a fabrica vioară excelente. Pentru ca un instrument să aibă sunete melodioase, trebuie să fie făcut din lemn foarte vechi.

Această revistă vorbește de un locuitor din Indiana care a fabricat o vioară cu materialele cele mai vechi și care speră să fie mult mai superioară reputatelor Stradivarius.

Corpul acestei vioară e făcut din cedru. Există în New-Jersey un trunchiu de arbore bătrân despre care specialiștii spun că are o vechime de trei mii de ani. Amatorul din Indiana s'a servit de trunchiul acestui arbore spre a-și fabrica vioara.

Câteva săptămâni încă și vioara va putea fi încercată. Va da bun rezultat? Fabricantul speră.

Lucrul acesta ne face să ne gândim la o părere care poate să pară umoristică, dar care e totuși destul de serioasă.

Dacă în adevăr vechimea lemnului condiționează sonoritatea și calitatea unei vioară, cum ar fi oare o vioară făcută dintr-o bucată de lemn din corabia lui Noe?

Veter.

ARTHUR CONAN DOYLE

Trenul dispărut

— Urmare —

Mrs. Mac Pherson garantează că-și scrisul soțului ei. Faptul că conținea în bilete de bancă suma de 500 de dolari, excludea ori ce idee de mistificare. Ea nu dădea nici o adresă și era concepută astfel:

Scumpă soție,

M'am gândit mult și am găsit foarte greu ca să vă părăsesc, pe tine și pe Lizzie.

Am căutat să lupt, dar nu pot, mereu mă gândesc la voi. Vă trimit ceva parale din care puteți face 100 de livre engleze.

Aveți, ca să treceți amândouă, Atlanticul. Dacă puteți veni aici și să descindeți la casa Johnson, vă voi lăsa vorbă unde am fixat să ne întâlnim.

Deocamdată sunt cam îngreunat.

Dar destul pentru moment.

Soțul tău

James Mc. Pherson

S'a sperat un moment că scrisoarea aceasta va arunca oarecare lumină asupra afacerii.

Mai ales că se stabilise că un călător, ale cărui semnalmente corespundeau întocmai cu ale lui Mc. Pherson, se îmbarcase la 7 Iunie la Southampon, sub numele de Summers pe pachebo-

tul „Vistula”, care face serviciul între Hamburg și New-York.

Mrs. Mac Pherson și cu fiica ei Lizzie pleacă spre New-York și stătură în așteptare în casa Johnson trei săptămâni, în care timp nu primiră nici o veste.

Fără îndoială, Mc. Pherson înțelese că poliția se va servi de dânsa spre a pune mâna pe el. Văzând că numai vine, cele două femei se întoarseră la Liverpool.

CAP. II

Ori cât de necrezut pare să fie, nimic nu veni, până în anul 1908, să clarifice cât de puțin umbra ce plana asupra extraordinarei dispariții a trenului ce ducea pe Caratal și însoțitorul său. În urma unei minuțioase anchete asupra celor două călători, rețea că Caratal era un agent politic și financiar bine cunoscut în America centrală; că a manifestat în timpul călătoriei sale în Europa o nerăbdare extremă de a ajunge la Paris și că tovarășul său înscris la numărul pasagerilor cu numele de Eduard Gomez era un om violent, cu reputația de bătaș, însă cinstit și devotat intereselor lui Caratal, al cărui protector fizic era. Afacerea ajunsese aci când apărură în ziarele din Marsilia mărturia lui Herbert de Larnac, condamnat la moarte pentru uciderea unui neguțator numit Bonvalot. O reproducem în tocmă:

„Dând publicului acest document, nu cedez unui sentiment de vanitate nici de desfidere.

„M'asfi putea lăuda foarte bine cu încă o duzină de aventuri nu mai puțin magnifice. Însă vre-o câți-va boerași din Paris trebuie să știe că dacă sunt în stare să arăt ceea ce s'a întâmplat d-lui Caratal, sunt în același timp în stare să denunț și pe instigator și mobilul crimei (aceasta numai în cazul când nu vor interveni mai repede ca să-l grățieze). Însă acuma nu pronunț nici un nume. Mă voi mărgini să spun cu ce abilitate am întreprins afacerea. Am servit cinstit pe cei ce m'au întrebuințat; nu mă îndoiesc că o să facă la fel; și până în ziua când voi avea siguranță de trădarea lor...

Dar e inutil să mă insist!

Deci în 1890 avu loc la Paris un proces faimos, consecință a unui monstruos scandal politic și financiar, care amenința cinstea unora din cei mai însemnați oameni ai Franței.

„D-v ați văzut un joc de popici? Ele stau drepte, severe, nemișcate; bila lovește din depărtare, și iată cele nouă popice pe jos. Inchipuiți-vă, sub forma acestor popici, niște oameni de seamă francezi. D. Caratal fu bila care sosește de departe. Dacă ajungea, atunci s'a dus cu ei. Se decise să nu sosească.

„Un sindicat se constituie spre a duce la capăt afacerea. Înainte chiar ca Caratal să fi părăsit sudul American, toți știa, prin numeroase anunțuri, de iminența sosirii sale și că mărturia lui era să ruineze multă lume.

„Sindicatul dispunea de un capital nelimitat. El căută un agent capabil să mănuiască frâna acestei complicate afaceri.

„Avea nevoie de un om activ, hotărât, adaptându-se circumstanțelor; el alege pe Herbert de Larnac, și a avut dreptate. Cu energia ce mă caracterizează, de-abia primisem însărcinarea de un ceas, — și mă și pusei pe drum să o împlinesc, luând măsurile cele mai eficace.

„Telegrafia în America unui om de încredere, însărcinat să urmărească pe Caratal în timpul călătoriei sale. Dacă ar fi ajuns la vreme, nici odată vaporul nu ar fi ajuns la port, dar vai! vasul plecase în larg. Cu un bric armat, căutam să-i împiedic drumul. Și de data asta, norocul fu contra mea.

„Totuși, eu prevăzusem nesuccesul și aveam gata o serie de alte soluții, dintre cari una din ele trebuia să fie bună. Nu trebuie să se creadă că exagerez greutatea întreprinderii mele, nici că un asasinat vulgar ar fi putut-o rezolva. Trebuia să distrugem nu numai pe Caratal dar și documentele lui Caratal, cât și tovarășii lui Caratal, dacă era de bănuie că le comunicase secretele sale.

(Va urma).

Trad. de A. Bensim

Figuri din Jamaika

Femei kuli in costumul ost-indic

BRAT DE FIER

MARE ROMAN DE AVENTURI
De LOUIS BOUSSENARD

— URMARE —

— D-ta știi ce cuprinde această scrisoare ?

— Da, d-le, și sunt prevenit că omul e foarte periculos.

— Bine, o să facem și noi cele de cuviință.

După această convorbire sună și apare un sergent; guvernorul dă un ordin repede subșefului, care ese foarte grăbit.

Trec două minute.

Vre-o zece soldați negri es de la post și se apropie de verandă, unde stau în picioare călătorii.

Se aude un fluierat.

Soldații se aruncă asupra lui Braț de fier și înainte ca acesta să poată face vre-o mișcare, îl apucă de brațe, de picioare, de gât, îl leagă, îl strâng și îl smucesc. Într-o clipă este anihilat, incapabil de a mai articula vre-un sunet.

Madiana scoate un țipăt teribil și vrea să se repeadă.

Mustic și Fichalo se asvârlă peste bestiile cari duc pe prietenul lor.

— Paul! zice Madiana, care simte că inebunește. Paul! amicul meu, logodnicul meu! Lăsați-l, lăsați-l! Săvârșiți o crimă, o infamie!

Se repede spre grupul tragic, apucă de braț pe supraveghetor, care încremenește, îl oprește și îi strigă:

— Sunt d-șoara de Saint Clair! Unchiul meu este general în armata franceză, tatăl meu este în mine și el este logodnicul meu. Pe onoare și pe garanția mea, vă somez de a lăsa drumul.

Supraveghetorul se desprinde de ea și răspunde rece:

— D-ră, eu mă supun ordinelor și duc în carceră pe acest bandit.

— El, un bandit! A, mizerabile!

— Și mai adaog că acest bandit este un ocaș evadat, unul din cei mai înfricoșători din ocnă.

Braț de fier este luat pe sus de oamenii și asvârlit ca un pachet pe un vapoară, care începe a se depărta în urma comandei dată de supraveghetor, pe când Madiana, fără glas, fără privire, cade ca lovită de trăsnet în brațele lui Mustic și ale lui Fichalo.

V

Dincolo, la Șantierul Incorrigibililor, orî-ce pericol imediat pare înălturat. Datorită intervenției inginerului și tovarășului lui, comandantul și supraveghetorii sunt afară de orice pericol. Zarva însă nu este astâmpărată.

Ca și cum s'ar fi supus unui ordin misterios, ocașii răsvrători s'au retras mormăind în fundul pădurii, au dispărut până la cel din urmă, lăsând în fața ruinelor fumegânde pe marele șef și oamenii lui, încremeniți.

— Acum, zice comandantul, nu mai avem decât un singur lucru de făcut: să sosim cât mai curând la Saint-Laurent, să dăm alarma și să luăm măsuri energice!

Ridică landoul, instalează pe supraveghetorul cel rănit, apoi comandantul adaogă:

— Dragii mei, retrăgeți-vă! Și d-voastră, d-lor, în trăsură!

Cu revolverele în mână, supraveghetorii se grupează în jurul trăsurrei și pornesc în pas accelerat, comandantul nevoind ași părăsi oamenii.

Nici un cuvânt nu se schimbă până la Saint-Jean. Lagărul oropiștilor e în mișcare, dar nici unul nu cutează a se mișca. Supraveghetorii cari vă zuseră fumul și auziseră detunăturile de pușcă, își luaseră armele și declarase că vor lovi în mulțime la prima mișcare.

Această atitudine hotăritoare a pus capăt celui mai mic ch-f de revoltă.

Comandantul particular vine cu aghiotantul supraveghetor-șef și spune:

— Comandante, răspund de tot!

— Bine! Al telegrafiat la Saint-Laurent?

— Firele sunt tăiate.

— Mii de tunete!

— Aide, să nu pierdem vremea! Iți las oamenii valizi și iau cu mine pe cei răniți. Bilet de liberă trecere al. Acum la drum! Și să mergi ca fulgerul, vizitiule!

La Saint-Laurent iarăși puțină fierbere. Pare că un cuvânt de ordine a fost trecut, căci materialmente nu se poate spune că fierberea de dincolo să se fi putut afla așa de odată.

În două cuvinte, consemnul este dat: în caz de răsvrătire, represiune strașnică; apoi landoul pornește sburând.

La Saint Laurent zăpăceală mare. Se sună adunarea; ofițeri, soldați, supraveghetori aleargă la posturile lor. Un nor de fum se ridică la nord. Fără îndoială arde vre-o baracă. Din toate părțile ocașii rânjesc și nu se mișcă. Greul cu brațele încrucișate.

Landoul se oprește în fața locuinței comandantului superior.

Șeful de serviciu aleargă și cere ordine:

— Dar însăfârșit, ce se petrece?

— Pretutindeni acte de răsvrătire, încăpățănare, nesupunere din partea transportaților; nu mai vor să lucreze...

Însfârșit se pare că Saint-Maurice este în flacărl.

— Repede! Trebuie să telegrafiem la toate stațiile și să informăm fără întârziere la Cayena.

Dar nu se corespunde nicăiri, firele sunt tăiate.

Cu o indiscreție perfectă, inginerul se retrage zicând foarte mișcat:

— Comandante, dă-mi voe să-mi iau ziua bună.

— Bire-voeste a primi scuzele mele și în acelaș timp recunoștința mea îți va fi veșnică, răspunde comandantul.

— Regret din suflet concordanța supărătoare a venirii mele cu aceste plictiseli cari te săcăe.

— Ași! să lăsăm astea, d-le. Un planton vă va conduce la Pierre Lefranc și mâine la 12 vă aștept la dejun.

— O, e prea mult!

— Ba nu, vă rog veniți! Vă aștept și vă voi arăta în acelaș timp cum știu a pune botniță acestor d-ni ocași.

Bine înțeles, nu este o revoltă propriu zisă; ocașii nu se expun a înfrunta regulile prescrise de regulament, dar ei se supun unor ordine individuale și odată adunați, refuză a lucra. Nici un țipăt nu este scos, nici o injură nu se aude, nici o violență nu este încercată.

Este o inerție mută, lenevoasă și ironică a acelora hotărâți la cele mai teribile răsvrătiri: aceea a toropelei tăcerii.

Comandantul, exasperat, nu pricepe nimic. De altfel, nu știe pe cine să apuce la răspundere, căci indicatorii lui obișnuiți nu l'aduc nici un amănunt.

Este un fenomen pe atât de deconcertant, pe atât de alarmant: o discreție absolut neobișnuită întovărășind această revoltă, de sigur pregătită de multă vreme, care izbucnește în toate părțile la aceiaș oră și la care răspund toți ocașii. Astfel fiind, este obligat a temporiza, luându-și însă măsurile trebuincioase pentru apărare și siguranță.

(Va urma).

POSTA REDACȚIEI

A. Bens. — Vom preferi bucățile scurte.
L. Kl. — Alegeți lucruri mai clare și mai interesante.

S. G. Budiș. — N'am primit prima parte.

G. Geor. — E rău tradusă.

Z. Mur. — Așteptați rândul.

M. N. — Ce e bun se publică; e un răspuns acesta pentru toți.

NOUILE MARI PREMII OFERITE DE ZIARUL „UNIVERSUL”

ABONAȚILOR SĂI, CU INCEPERE DELA 22 MAI, 1911:

O NOUA VILA LA SINAIA

„Vila Luigi”, construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea mai splendidă din localitate

UN DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare, cumpărat de la *Industria metalică „Marcus”*, Bulevardul Elisabeta, No. 8

O ELEGANTĂ GARNITURĂ DE MOBILA PENTRU SALONAȘ

din trestie exotică și malaca emailată, compusă din: O canapea, două fotoliuri, patru scaune și o masă, cumpărate de la cunoscutul magazin *Littmann*, strada Lipscani, No. 3

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn *M. Arin V. Ganea*, șoseaua Mihai-Bravul, No. 37 și strada Șerbănică, No. 10 — Sucursala calea Victoriei, No. 107.

O GARNITURA DE TOALETA JAPONEZA

compusă din: *Un armuar cu oglindă*, cu despărțitură pentru rufe și haine, îmbrăcat cu stofă japoneză.

Una toaletă cu marmură și oglindă din bambu veritabil. *Una dormeză* tapisată cu stofă japoneză.

Un scrin cu 7 cutii lustruite și îmbrăcate cu stofă japoneză. *Un pedestal* de bambu cu vas japonez. *Una etajeră de perete* de bambu, îmbrăcată cu stofă japoneză și *Un scaun* tapizat tot cu stofă japoneză

Toate aceste obiecte sunt lucrate și executate în mod artistic de către renumita fabrică de mobile de bambu *E. A. Pucher et Comp.*, Bulevardul Elisabeta, 15, cu sucursala calea Victoriei, 148.

JUMATATE GARNITURA MOBILA PENTRU INTRARE DE LEMN DE STEJAR

compusă din: *Una canapea*, 4 scaune, 2 masă chize, 2 taburele, *una masă* cu geam de cristal. Toate îmbrăcate în plus fin broșat, cumpărate de la marele magazin de mobile „Compania americană”, str. Carol, 74, vis-à-vis de piața cu flori, lângă hotel Dacia

UNA SUFRAGERIE MODERNĂ DIN LEMN MASIV

compusă dintr-un bufet elegant, o masă patent de 18 persoane și 6 scaune tapisate, cumpărate de la cunoscuta „Expoziție Modernă” de mobile *Gildener Rosenthal et Hascal*, București, str. Carol I, 64.

1 *serviciu de ceai* pentru 6 persoane, de alpaca veritabilă, imitând argintului oxidat.

1 *ceasornic* de masă cu o figură oxidată, așezat pe un postament aurit imitând bronzul.

1 *pendulă* de perete „secesion” cu vitroure, având mersul 15 zile, cumpărate de la marele magazin de ceasornice și bijuterii en-gros și cu detalii *Frații Al. et J. Rolier*, București, str. Smârdan, 35, etajul I-ii.

0 *mașină de scris* „Erika”, ultima perfecțiune, care scrie vizibil în două culori, cumpărată de la *Compania „Ideal”*. Depositul mașinilor de scris din Buc. Palatului Eforiei, reprezentant *Leonida Piokowsky*.

0 *pendolă modernă*, culoarea nucului și un *ceasornic* pentru birou, frumos nichelat, cumpărate de la cunoscutul magazin „Ceasornăria Coltei”, str. Colței, 31. 2 *pelerine* de ploae, calitatea 1, portative pe ambele părți. 2 *truse* de voiaj, piele de crocodil. 2 *aparate de ras* „Juvenia”, cumpărate de la „Compania generală”, birou de informații, București, strada Smârdan, 29, etajul I-ii.

1 *mașină de cusut* pentru familie, de mână, calitate superioară; cu capacul de nuc. 1 *mașină de cusut* de picior pentru familie, cu suveică rotundă, de calitate cea mai superioară, coase și brodează cu cea mai mare perfecțiune. Masa și capacul de nuc. Cumpărate de la marele magazin de mașini de cusut „Compania anglo-americană”, București, str. Carol, 50, cu sucursale în Pitești și Câmpina.

2 *frumoase fructiere* bronzate, cu sticle colorate, cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterii *Th. Radivon*, Buiev. Elisabeta, 8 bis. Un *gramofon mare*, perfecționat, remontabil în timpul mersului, cu diafragmă de concert și 6 cântece naționale.

Una *vioară* model *Stradivarius*, completă cu arcus, cutie și accesorii. Una *harmonică* de mână, foarte sonoră, cu tonuri de oțel, burduful dublu impermeabil și coțurile îmbrăcate cu metal. Una *mandolină* de concert veritabilă, italiană, în lemn de palisandru și

elegant ornată cu sifel, cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică *Jean Feder*, calea Victoriei, 54.

Serviciu de bucătărie „Sirius email”, compus din mai multe bucăți, cumpărate de la marele magazin *A. Rechenberg et filii*, București, str. Lipscani, 15.

6 *cămăși* bărbătești de zi, de zefir sau albe, cu piepti de olanaa. 6 *perechi* pantaloni (indispensabili). 6 *perechi* ciorapi fil d'Ecosse. 6 *batiste* de olanaa cu monograme. 1 *pereche* jartiere de mătase. 1 *pereche* bretele, idem, cari se vor confecționa după măsură câștigătorului de cunoscutul magazin de lingerie „La patru sezoane”, calea Victoriei, pasajul Maca vis-à-vis de poștie.

Două *costume* de haine (saco), după măsură și alegerea stoffei, cari se vor confecționa de cunoscuta croitorie *Jaques Grimberg*, str. Academiei, 25. Una *bucată* 19 metri pânză de inșor cu borangie, țesătură românească, cumpărată de la expoziția Casei scoalelor. 2 *ceasornice* de aur pentru bărbat și două pentru damă; unul de argint rusec pentru bărbat; 0 *brățară* de aur cu 3 diamante; Un *inel* de aur bărbătesc cu rubin; idem unul cu safir; idem altul cu 2 briliante și safir la mijloc; 2 *ceasornice* de metal marca „Sonia”; 2 *portfotografii* de portolan japonez, cu flori artistice lucrate în foc; Un *pince-nez* aur 14 karate; Una *pereche* ochelari duble; 2 *lorgnioane* pentru damă; 12 *bencluri* de teatru, cumpărate de la Institutul de optică „Ocularium”, Doamnei, 27, unicul institut pus sub direcțiunea științifică a d-lui *Gheorghe D. Fischer*, oculist. Un *frumos premiu* pentru grădina „Șantier”, compus din un cocoș, 2 găini și 12 pușori; Un *curs* complet de limba franceză; idem unul de stenografie, idem unul de dactilografie, cari se vor preda de cunoscutul profesor *Henry H. Dupleyn*, strada *Edgard Quinet*, No. 5.

50 *casete* conținând fie-care cremă, pudră și săpun „Flora”, făcute anume pentru abonații noștri.

Afară de acestea, toți abonații mai primesc în mod gratuit „Universul Literar”, iar la facerea abonamentului, un volum din interesanta scriere: *Memoriile regelui Carol I.*

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL ÎNTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI

Lei 2.60 pe an în toată țara

Redacția și Administrația

No. 11, — STRADA BREZOIANU No. 11

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

Apare odată pe săptămână, Marțea

ARMELE LOR — (Vezi pag. 5312).

ARMELE LOR

În aerul răcoros al sereî vântul aduce suntul clopotului anunțând vecernia.

Mihailowich își aruncă furca, își scoase pălăria și-și făcu semnul crucei. Când își sfârși rugăciunea, se așază pe banca de piatră, își aprinse pipa și rămase gânditor.

Aproape de el, fika sa Sofia, cu poalele rochiei ridicate, răsând, scotea apă din fantână.

Am fi putut fi așa de fericiți! gândi Mikailowich. Și imaginația sa îi aminti scenele sângeroase al căror martor a fost. Atâtea femei și copii inocenți omorâți, turme de animale furate, case distruse...

Și acei soldați pe cari îi respinsese, se înapoiaseră mai numeroși!

Căinii! murmură el.

Fika sa, care se așezase lângă dânsul și-l mângâia, îl scoase din visare.

În depărtare se văzu silueta unui bărbat care înainta spre ei. El purta costumul național al muntenegrenilor albanezi și o pușcă lungă în bandulieră. Mergea cu capul aplecat, și această ținută miră pe bătrânul Mikailowich. Căci în toate serile Paolowich făcea să răsune muniți cu cântecele sale.

Acum Paolowich se apropie și salută trist.

„Ce s'a întâmplat?”

— Nenorocire nouă, Mikailowich! Fiul lui Scanderberg nu așteaptă să aleagă între moarte și cea mai mare din umilință.

— Albanezilor nu le e teamă de moarte, asta ați probat-o... S'a întâmplat ceva mai grav?

— Astăzi, răspunse Paolowich, a sosit șeful districtului ordinul să desarmeze populația albaneză. Fiecare trebuie să-și arunce armele în foc...

— Să ne aruncăm armele? repetă bătrânul, căzând pe bancă.

Armele noastre! Și mai ce încă?... Ne-au luat totul: limba, scrisul, religia, fiul chiar, spre a-i obliga să servească în regimentele lor. Acum vor și armele. Dar nu le vor avea nici odată... Nu se va găsi niciun albanez care să fie așa de laș și să-și predea arma... Nici odată!...

— Dacă până mâine, continuă cu o voce gravă Paolowich, nu vor depune armele...

— Ei bine?...

— Vor fi judecați și executați imediat. Mikailowich surâse disprețuitor. Moartea! murmură el. Cine n-o preferă în locul acestor continue umiliri, acestei sclavii mascate, spre care ne târăște stăpânirea din Constantinopole?...

Frumoasele promisiuni ale Junilor-Turci! Speranțele puse în Comitetul Unirei și Progresului! Frumoasele cuvinte care ne-au făcut să ne revoltăm: dreptatea cauzei noastre și revendicările noastre. Nu există deosebire între Junii-Turci și Turcii dinainte! Nu!

El tăcu. Dând cu ochii de fiica sa, înma-î de tată avu o lovitură. Intorcându-se spre Paolowich și arătând pe fiica sa, strigă:

„După armele noastre, vor veni fetele noastre pe care le vor lua pentru haremaurile lor!”

Pe urmă adresându-se Sofiei, îi zise:

„Du-te de-mi caută pușca!...”

Când Sofia se depărta, Mikailowich întrebă pe Paolowich:

„Iubești pe Sofia?”

— Te îndoești?

— Ascultă-mă bine. Nu vreau ca fiica mea să cadă în mâinile acestor câini; fiica mea nu e născută spre a deveni favorita vreunui bey sau vreunui pașe. Măine te vei căsători cu Sofia înainte ca Turcii să dărâme bisericile și să omoare preoții. Și pe urmă vei pleca. Frontiera muntenegreană nu e departe. Am ceva bani puși de-o parte. Vei putea aștepta zile mai bune pentru Albania. Cât despre mine...

— Mikailowich, să vii cu noi!

— Nu, răspunse bătrânul. Sunt prea obișnuit cu locurile acestea ca să le părăsesc. Voi sunteți tineri, Albania nu va fi totdeauna în sclavie; mai târziu vă veți înarăia.

„Ei rămân aici. Voi să mor strângând la piept pușca. În locul unde m'am născut. Zicând acestea luă din mână Sofia pușca:

„Această armă o am dela tatăl meu, care a moștenit-o dela bunicul. E mai mult decât o armă, e o relictă. N'a servit decât pentru cauze sfinte și drepte. Tatăl meu, la cincizece ani a omorât cu ea vulturul care fura mieii familiei din care și-a ales soția. Această armă a fost descărcată în aer la toate bucuriile familiei, la nunta mea, la nașterea ta, Sofia!”

Două zile mai târziu, o patrulă de soldați se opri la ușa casei lui Mihailowich. Ce voiți? întrebă el.

— Legea îți impune să ne predai toate armele de foc pe cari le ai. Lasă-ne să intrăm spre a căuta.

— Nu cunosc decât o lege, aceea arătată de Stăpânul nostru. Eu sunt Albanez!

— Macedonenii, Albanezii, suntem toți otomani.

— Minți! strigă Mikailowich. Cât despre mine, să știți că această armă imi aparține și nu o dau decât mort.

Caporalul făcu semn și mai mulți soldați se apropiară de Albanez.

„Primul care înaintază e mort!” strigă Mihailowich.

Soldații se năpustiră asupra bătrânului care puse pușca la ochi și trase. Arma veche nu luă foc.

Soldații începură să rădă. Profitând de acest moment, Mikailowich reuși să treacă printre ei până la marginea platoului unde se afla o prăpastie.

Soldații îl înconjură.

„Predă-te, îi strigă caporalul.

— Nici odată! Trăiască Albania!...

— Foc! ordonă subofițerul.

Mikailowich simți o durere vie în piept și genuchii îi slăbiră. Văzu un soldat înaintând spre a-î lua arma...

Atunci, făcând o ultimă efortare, se aruncă înapoi și căzu în gol...

Caporalul se aplecă și privi în prăpastie. Mikailowich zăcea mort strângând pușca în brațe.

C. Arg.

IMPREJURUL POLULUI NORD

Dincolo de cercul polar septentrional se întind ținuturile polare arctice, puțin cunoscute și încă mai puțin descrise, fiind cu totul neaccesibile exploratorilor din cauza frigului puternic, a animalelor de tot felul și a solului nepriincios. Deasupra Americii găsim „țara verde” numită dată din vremuri îndepărtate și azi tălmăcită prin „Groenlanda” veșnic acoperită cu o ceață deasă, ce apasă greu asupra sufletului, imprimându-i grozăvia acestor locuri.

Archipelagul Spitzberg, insulele Francis-Iosif, Wolaston, Prince-Albert, Victoria, Baffin și altele încă, formează restul ținuturilor polare în apropierea Europei și Asiei.

Totul apare ochiului ca o mantie albă formată din bucluri de gheață și din zăpadă, ce dispar atunci când soarele începe să ardă, când vara a sosit.

Iarna, mult temută de exploratori și care ține aproape într-un an, pământul apare sub forma banchizelor, o grămadă de bolovanii de gheață, de sloiuri uriașe, despărțite, când prin copci largi pline cu zăpadă moale, amestecată cu apă, când prin băltoace întinse de câteva sute de metri. Un lung șir de munți veșnic gata să cadă la orice pas, grămezi răspândite neregulate și acoperite cu o ceață groasă s'o taie cu cuțitul.

Cerul are aparența unei bolte uriașe colorată în albastru iar noaptea strălucesc stelele, simbolul veșnic al păcii. Când e liniște, totul în grozăvia lui, ne apare ca în povești, o țară frumoasă și plină de multe farmece.

Atunci îți vin în minte povestiri fantastice, închipuirii și mișcări de nimicuri, întrebându-le dacă cândva aceste locuri n'au fost acoperite cu o vegetație abundentă, dacă nu mișunau animale multe și venincase, cari azi se găsesc mult răspândite în țările tropicale și dacă nu existau și pe acolo oameni ca cei dela noi, înalți și bine făcuți... E rândul paleontologiei să ne arate ce au fost odinioară aceste locuri, atunci când strămoșii leilor, tigriilor, girafelor și celorlalte se întâlneau dealungul Dunărei și mai sus.

Azi flora și fauna acestor ținuturi e mult mai săracă. În afară de pinii, mesteacanii, molifi și puține sălcii, apar în timpul verii scurte și arzătoare cu o repeziune de te uimește plante dintre rarunculăce, saxifragace și anemonacee ce cresc și la noi.

Fucusii, mușchii, ciupercile și lichenii constituiesc hrana renilor cât și a locuitorilor, cari au grija să le pregătească în acest scop.

Ursul alb, înalt și bine făcut, atingând o lungime de 2 m. 60, caracterizează carnivorele din această regiune, pe câtă vreme mai înainte ajungea chiar în Europa centrală cu vizitele sale, prelungite de multe ori la ani de zile. E temut de toate celelalte animale, nelăsându-le în pace și atacând pe oamenii devine împreună cu frigul cel mai aprig dușman al exploratorilor.

Vulpea albastră, căutată mult pentru blana sa, dă mult de lucru vânătorilor prin istețimea sa.

Renii și câinii aclimatizați servesc la tracțiune; dintre aceștia câinii sunt mai

mult întrebunțați în explorări fiind mai inteligenți, mai răbdători și pot face tot așa de bine același serviciu. Frumoasă plăcere ne fac săniile trase de câini pe o întindere mare și lucioasă și cari câini la nevoie se mănâncă între ei sau sunt sacrificat de oameni când nu mai au trebuință de ei.

Peonia.

MÂNCĂTORUL DE OAMENI

Udă, primul leagăn al rasei ariene, dacă trebuie să credem legendele, este astăzi una din cele mai bogate provincii din India engleză. Numele său „Udiah” înseamnă: Grădină.

Ea e situată între Neph și Gange. Pe teritoriul său se ridică orașe antice celebre ca Delhi, Agra, Uda, Benares, etc.

Numeroase dinastii, dintre cari unele stăpânesc aproape India întreagă, au domnit. Unul din acești regi din urmă, Nussirud-din fu un monarh a cărui domnie rusinoasă a contribuit să grăbească destinul fatal al acestei frumoase țări. El avea alături un prieten care influența mult asupra lui. Acest personaj era un aventurier englez care în mijlocul celor mai infame intrigi ale seraiului, împingea pe rege la plăceri criminale și abrutizante unde omul se îmbată de vaporii sângelui răspândit.

Spre declinul vieții sale Nussirud-din, acest Nerone oriental, găsea distracții cotidiene în lupte între animale feroce.

El instalase în diferitele sale palate arene mici, unde se găseau tot ce natura dobitoacelor sângeroase și puternice are mai teribil. Printre aceștia, favoritul regelui nu era nici o panteră, nici un tigru, ci un cal.

Cățiva ani înainte de sfârșitul acestei domnii nefaste, un englez, Kington, însărcinat cu o misiune pe lângă Nussirud-din, se duse, în tovărășia unui prieten, în orașul Lucknow, unde își avea reședința în acea epocă a anului, faimosul monarh.

Când intrară în centrul orașului, un soldat din garda regelui îi opri spunându-le:

— Băgați de seamă că e foarte înrăit astăzi Sahibs.

— Cine? Noi nu știm nimic, de oarece sosim acum.

— Kunewallah a scăpat!

— Kunewallah?... ce înseamnă asta, întrebă răsând Kington pe tovarășul său.

Trimisul din Calcuta năli la auzul acestui nume. „Kunewallah” înseamnă: Mâncătorul de oameni, și-mi amintesc acum că acest nume e acela pe care poporul îl dă unui cal din arena regelui și care și-a permis să devoreze până acum vre-o doisprezece locuitori din Lucknow.

Kington era nehotărât, neștiind în ce direcție să apuce de teama unei întâlniri periculoase. El se duse spre soldat spre a-i cere părerea când acesta începu să strige, fugind cât îi țineau picioarele:

„Luați scama, uite-l! uite-l!”

De partea cealaltă a străzii se vedea alergând un superb cal negru, cu nările fumegânde și cu coama ridicată.

Înainte ca englezul să ia vre-o măsură,

calul de la trăsurica lor o porni într-o goană nebună. Era târziu. Calul sălbatec îi văzuse și porni după ei. Fu atunci o cursă nebună! Trăsura, sguduită de pavajul neregulat, amenința să se răstoarne la fiecare moment.

„Cred, dragă, că suntem pierduți, zise Kington cu flegma lui britanică.

— Probabil, răspunse tovarășul său, cu același sânge rece. Cu toate acestea, vreau să încerc să-ți trimit un glonț.

În vreme ce unul biciuia nenorocitul cal care era prăpădit de oboseală, cel-

menii se întoarse în mijlocul străzii mirat de dispariția subită a triplei prade și surprins de obstacolul neprevăzut. În urmă înfuriat, se reîntoarse spre poartă. Dar fugarii avuseseră timp să lase bara grea de fier care închidea poarta; erau scăpați!

După ce își veniră în fire din spaima lor, englezii se duseră la Mussirud-din, care făcu mare haz de aventura întâmplată și voi să le arate numai de cât puterea teribilă a animalului de care a scăpat ca prin minune.

Profitând de un moment, adversarul îi sări în spinare

lalt trase cu pușca asupra monstrului. Glonțul trecu pe lângă urechile lui fără să-l atingă.

— Doamne, ai milă de noi!”

Aceste cuvinte supreme scăpară lui Kington mai mult din inimă de cât din buze cari încremeniseră.

Înainte lor era o poartă deschisă, singura! Trăsura intra în curte sfărâmându-se de un zid și englezii săriră jos, cu rizicul de a se omorâ, închizând repede porțile în urma lor, înainte ca Kunewallah să pătrundă în acest refugiu providențial.

FuriOS, se repezi asupra porții care se clătina, dar resistă. Mâncătorul de oa-

„Ziceați, spuse regele, că Kunewallah e feroce ca un tigru; ei bine, veți asista la o luptă între faimosul tigru Burhea, care mi-a sosit ieri din Himalaya și Kunewallah.

Mâncătorul de oameni fu introdus în fața celor doi călători, în arenă.

Cu toate barele de fier care îi protegea, englezii simțiră pe sub piele fiorii la auzul nechezăturilor lui sălbatic.

„Belluer, introdu pe Burrhea!” comandă regele, cu un zâmbet crud.

Tigru! sări din cușca sa. La vederea dușmanului, se opri și se culcă privind oblic și șiret. Timp de zece minute, tigru! și Kunewallah se observară, în marea

nerăbdare a lui Nussir-ud-din care porunci să se aducă un mânz spre a deștepta și atăta pe Burrhea.

Tigrul care fusese lăsat flămând de cu seară, dintr-o săritură îl trânti jos, îi spintecă pânțele în câteva minute și începu să lingă sângele care curgea și-roaie, fără însă să părăsească din ochi pe Kunewallah, care la vederea acestui masacru ușor, necheză de turbare și veni drept spre tigrul. Acesta se ridică, lăsându-și prada. Era declarația de război. Burrhea se asvârlă în spinarea lui Kunewallah înfigându-și ghiarele și dinții în carne. Cu o mișcare violentă, acesta se debarasă de agresorul său. Din momentul acesta lupta începu sălbatecă corp la corp. După un sfert de oră a unui spectacol oribil, cu care nici cele mai sălbatice lupte de tauri nu se poate asemăna, Kunewallah sfărâmă craniul tigrului. Atunci, se petrecu ceva oribil care părea că delectează pe sălbatecul rege al Udei: calul se repezi asupra dușmanului în agonie, îi desfăcu pânțele cu dinții și smulgându-i intestinele fumegând, i le împrăstie...

„Ei bine? strigă Nussir-ud-din întorcându-se răsând spre cei doi englezi care erau încrămeniți de oroare și desgust.

„Ei bine, Sire, articulă cu greu d. Kington, gândind că azi dimineață eram să fim sfâșiați ca acest nenorocit tigrul, simt nevoia de a vă ruga să ne permiteți să ne retragem”.

Regele răsă disprețuitor, văzând pe cei doi englezi depărtându-se cu grabă.

Doru

CALUL CU UN DINT DE AUR

Blak-Ben, calul care joacă rolul principal la cursele engleze, și-a rupt zilele recute un dinte. Pentru ca să nu se dre-

seze un alt cal, a fost chemat un dentist american, care a pus calului un dinte de aur.

C.

TIMBRELE DIN LUME

Muzăul mării

La 29 Martie 1910 s'a inaugurat la Monaco muzeul oceanografic creat de prințul Albert I, destinat a adăposti principalele specimene de organisme marine recoltate, fie de colaboratori săi, fie de el, în cursul campaniilor sale pe principalele mări din Europa și Africa.

prea puțin oceanografiei oferind o flotă și un palat, prințul a ținut să-și mai dea la Paris, pe muntele Sainte-Geneviève, un Institut de informații unde vor fi comentate și explicate descoperirile zilnice, date de laboratoarele maritime din Monaco.

Cu ocazia inaugurării acestui institut, care a avut loc la 23 Ianuarie, 1911, s'au făcut niște timbre comemorative cu inscripția: «Totdeauna pentru independență».

Phil.

Spre a avea servitori harnici în Persia

Se știe că în marile orașe ale Franței, mai ales în Paris, există un obiceiul său mai bine zis o înțelegere între servitorii și furnizorii stăpânilor de a da acestora 5% din cumpărăturile făcute. Se citează chiar diferite anecdote, foarte autentice, în care reclamanții au cerut la ghișeurile biurourilor de poștă un comision de 5% asupra mandatorilor de bani trimise de stăpâni prin ei, în diferite părți ale provinciei.

Or acest obicei nu se practică numai în Franța, ci și în alte țări, mai ales în Persia. Dăm aci povestirea unei englezoaice, d-na Sykes, (care a făcut experiența în propria sa pagubă. La Teheran se obișnuiește ca servitorii să ia 10 până la 20% din cumpărăturile făcute.

Nu e nevoie să mai spunem că în ceea ce privea pe d-na Sykes, remisa se urca și până la 5%. Și când ea reproșa servitorilor că fură pe sub mână anume furnituri, aceștia răspundeau că fac spre a avea puterea de a o servi mai bine.

D-na Sykes găsisese și un mijloc ingenios spre a se debarasa de vizitele doamnelor din Teheran. Dădea ordin servitoarei să anunte cu voce tare sosirea fratelui său. Era o minune. Toate doamnele fugeau spre a nu se expune să fie zărite de un bărbat.

Blaz

DE PRIN LUME

In valuri de foc. — (Galiția). — Un om care a scăpat frumos de tot e prefectul districtului Boryslav din Galiția.

La știrea că două rezervoare conținând 9000 de tone de petrol fiecare, fuseseră incendiate de trăznit, el se grăbi să organizeze ajutoarele. Pe când se apropia de locul incendiului, unul din rezervoare crăpând, un torent furios de lichid înflăcărat se aruncă pe drumul ce-l urma.

Domnul de Noél, — un nume cam francezesc pentru un înalt funcționar austriac! — o luă la fugă din toată puterea picioarelor sale.

Din fericire el întâlni o căruță țărănească; sări în șea și goni calul în galop! Ajunse astfel până la un sat unde înștiință pe țărani de iminenta pericolului. Locuitorii fugiră cu dânsul. Câteva minute mai târziu, valurile de foc cuprindeau satul!

Urmările unui uragan. — (Florida). — Un uragan teribil s'a abătut asupra Floridei după ce a făcut ravagii într-o parte a insulei Cuba unde a costat viața unei dușini de oameni și a distrus aproape orașul Key-West.

În spațiul unei jumătăți de oră, cea mai mare parte din clădiri nu erau decât o grămadă de ruine. Pagubele materiale se urcă la zece milioane de lei!

Imediat ce vestea dezastrului se răspândi în regiune, mai multe mii de negri năvăliră în oraș și începură să prăde casele și prăvăliile. Autoritățile trebuiră să proclame starea de asediu. Și mai mult de o sută de hoți, prinși asupra faptului, fură imediat împușcați.

După spusa meteorologistilor, acesta-i cel mai violent uragan ce s'a abătut vreodată asupra Floridei. Iuțeala lui a fost de o sută șaptezeci și unu de km. pe minut!

Rasele cele mai diferite. — (Haway). — Nu-i de loc o noutate pentru cititorii noștri că Haway, cea mai veche din coloniile St. Unite, e populată de rasele cele mai diferite, printre care elementul galben formează o majoritate zdrobitoare.

Un ziar american „Pacific travel monthly” din Portland (Oregon) ne dă, în cursul unui studiu foarte complet asupra arhipelagului, o amuzantă rețetă, care arată pitoresc elementele etnice din care se compune naționalitatea hawaiană:

„Luați, zice autorul — șasezeci și cinci de japonezi, cincizeci de părți chinezi, patruzeci și cinci de părți aborigeni și zece părți anglo-saxonii.

Adăogați o stropitură de portughez, puținel corean și puțin Porto-rico.

Alăturați-l cu nițel francez, amestecați bine, și lăsați salata expusă la soarele tropical al mai multor ani.

Apoi serviți-o cu sos spaniol.

Și ai mâncarea gata!”

Ingenioasă aplicare a artei culinare la geografie!

Bensim

REGATUL MUNTENEGRULUI

— Umare —

Omorătorul nu e urmărit, în cazul ori-cărei ofense.

Hoțul e pedepsit mai aspru de cât asasinul. Furtul, de alt-fel foarte rar, e considerat ca un delict grav. Acela care e prins că a furat nu e judecat de justiție, el e lăsat pe mâna compatrioților săi care îi smulge hainele de pe el, pe urma îi administrează, în fața unei numeroase asistente, o bătaie sdravănă care adesea ori îl lasă în nesimțire. După pedeapsă, deseori hoțul părăsește țara spre a-și ascunde rușinea.

Hoțul care fură sume mari sau lucruri de mare valoare e împușcat din ordinul autorităților. Dacă e prins în flagrant delict, e omorât. Statul recompensează pe omorător, dându-i o anumită sumă.

Pedeapsa prin spânzurătoare e rară. Muntenegrenii o consideră ca pe o pedeapsă ce dezonorează nu numai pe vinovat, ci întreaga sa familie.

Religia ortodoxă ordonă credincioșilor să postească timp de patru-zeci de zile în rând; în realitate, sterilitatea țării forțează pe muntenegrenii să postască anul întreg. În zilele de post ei se hrănesc cu pâine și cu cartofi; nu trebuie nici să atingă un cuțit cu care s'a tăiat carne sau brânză.

În acest colț de pământ, viața fiecărui locuitor, aceea a femeii și copiilor săi, e vecinic amenințată și sunt expuși în totdeauna la un atac din partea dușmanului care îi va goni din casa lor luându-le și vitele. Păstorul e armat totdeauna cu o pușcă pe care o poartă cu bandulieră; e de ajuns ca noaptea să latre un câine ca toți să fie în picioare spre a se apăra.

Două turiști și scriitori englezi, M. Wion și G. France, au asistat, în Muntenegru, la scene care ne pot da o idee de obiceiurile lor curioase. Aflându-se la Rika într-o cârciumă unde așteptau trăsură care trebuia să-i conducă la Cetinje, auziră zgomotul unei detunături de revolver. Ei alergară spre un magazin unde un muntenegrean însângerat se apleca deasupra corpului nemișcat al unui turc. Iată ce se întâmplase: Muntenegreanul cumpăraseră de la turc tutun. El observă că turcul i-a dat lipsă la rest cinci parale. Turcul protestă. Atunci muntenegreanul îl făcu hoț. Turcul scoase revolverul și răni pe muntenegrean în șale. Rănitul scoase la rândul lui revolverul și culcă la pământ pe turc.

Dacă o femeie omoară un bărbat, nu ea e responsabilă, ci bărbatul său.

Muntenegrenii sunt foarte ospitalieri cu toată sărăcia lor. Se întâmplă adesea ca unui călător luând ceva de băut într-un han și vrând să plătească, să i se spună că un necunoscut a plătit tot.

La estul țării se găsesc Albinezi. Ei poartă un costum special, pe care îl copiază de multeori Muntenegrenii. Aceștia sunt cei mai mulți catolici avându-și biserică în Zatriebac.

Muntenegrenii sunt religioși. Ei învoacă pe Dumnezeu la fiecare moment. Dumnezeu fie laudat! Dumnezeu să te binecuvinteze!

La ei încrederea joacă mare rol și e a-

șa de mare, în cât când se însoară un tânăr, profită de această circumstanță spre a proba prietenului său cel mai bun ce sacrificiu e capabil să facă pentru el. După ce se termină nunta, tânăra mireasă e întovărașită în camera nupțială de toți invitații. În urmă toți se retrag și ginerele lăasă pe mireasă cu cel mai bun amic al său, cu care se culcă împreună. Se asigură că prietenul nu abuzează nici odată de încrederea ce i s'a acordat. Suntem datorii să o credem, de oarece toți o afirmă.

Dacă un celibatar a sedus o fată tânără e obligat să o ia în căsătorie. Copilul natural părăsit e adesea adoptat de Stat, dar mama e disprețuită de toată lumea.

Adulterul e considerat ca un act deonorant. Când însă bărbatul lipsește mult timp, când se duce să-și încerce norocul în Statele-Unite, atunci lumea consimte să închidă ochii.

Poliția e aspră cu străinii care trăiesc necununati; când ei nu pot aduce probe de căsătoria lor, sunt expulzați.

Contrabanda nu constituie un delict, chiar dacă e practică de bande armate. Ei încearcă mai ales să treacă vite și mărfuri în Austria și jandarmii sunt siliți să-i lase. În aceste lupte, rămân mulți morți și răniți din ambele părți.

Dacă un muntenegrean trece frontiera Austriei cu gânduri pacifice, e obligat să-și lase armele, de care se desface cu mare regret.

Din cele descrise se vede cât de înapoiat este încă acest popor și că o călătorie în această țară e cât se poate de interesantă.

(Va urma)

IN AEROPLAN LA POL

Nu se mai vorbește despre acel faimos proiect al contelui Zeppelin, care voia să încerce să ajungă polul Nord cu unul din enormele lui dirigeabile.

Dar iată o știre nu mai puțin senzațională, și care are cel puțin meritul că e pusă în executare.

Din 4 expediții, cari se vor face anul acesta spre Polul Sud (una engleză și una japoneză, sunt deja plecate, una scandinavă pleacă săptămâna asta, și una australiană), ultima își întârziează mai mult plecarea. Cauza?

Tânărul ei șef, dl. Douglas-Marson, e decis să se servească de un aeroplan spre a trece ultimele etape, și acum dânsul studiază cele mai bune tipuri, adică acele de care va putea fi sigur că pot străbate 200-250 km. fără oprire.

Pentru prima oară un aeroplan va zbura deasupra banchizelor de gheață.

O INVENȚIE

Spre a înlocui... bărcile și vapoarele, în neamț s'a gândit la un mijloc: a inventat ghetete plutitoare.

Ilustrația ce publicăm reprezintă pe inventator într-o preumblare cu minunatele lui ghetete pe l. col. Stenberg.

RARITĂȚI ZOOLOGICE

CEL MAI MIC PAPAGAL

O expediție, care actualmente explorează interiorul Nouei-Guinee, a trimis zilele aceste în Europa o colecție de 1.400 de piei de păsări și 300 piei de mamifere printre cari naturalistii au descoperit adevărate rarități zoologice.

Se citează, în deosebi, un papagal cu penajul verde închis a cărui lungime, din capătul cozei până în vârful ciocului, e de cel mult 75 de milimetri.

Papagalul acesta, care e cel mai mic din lume, a fost descoperit la o mie două sute metri, altitudine pe munții de zăpadă, în partea olandeză, ai Nouei-Guinee.

A. B.

Moscheia lui Omar

Ce fericiți sunt musulmanii din Ierusalim că pot, fugind de orașul obscur și sufocant, să se ducă să respire aerul curat, să se plimbe pe cea mai frumoasă terasă din lume, în curtea splendidei moschee a lui Omar.

Pe „Harem-Ech-Cherif“, esplanadă imensă, în întregime zidită în marmură, înconjurată de arbori seculari, se află moscheia lui Omar. Acest monument fericit, acoperit cu faianțe bogate, albastre, verzii și galbene, se zărește ca o jucărie frumoasă printre verdele închis al arborilor. Interiorul acestei moschei e și mai somptuos și servă de adăpost unei stânci.

Această stâncă înaltă de două metri și lungă de șapte spre zece, are istoria și legendele sale. Piatră făcătoare de minuni, ea acoperă un abis în fundul căreia curge un torent sgomotos.

În grotă care se găsește sub stâncă, musulmanii arată pietre care, spun ei, au servit de oratorii lui Abraham, David și Solomon. Aci Mohamed ar fi făcut rugăciuni și ridicându-se ar fi imprimat forma turbanului său pe stâncă. Mai mult încă, el ar fi găurit această stâncă când s'a înălțat spre cer pe calul său fantastic Burah. Ca probă, se vede gaura prin care a trecut.

Creștinii cari ar fi pătruns în incinta sacră a moscheii Omar, plăteau cu viața o asemenea îndrăzneală.

De o jumătate de secol încoace însă le e permis și creștinilor această favoare. Englezii, cari știu să se insinueze și să profite de tot, mai bine ca ori ce altă nație, au obținut de la guvernul turc permisiunea de a face cercetări spre a descoperi ce se găsește sub stâncă. Această autorizație le-a fost acordată cu condițiunea ca deschizătura pe unde vor începe cercetările să fie făcută în afară de moscheia lui Omar.

Ei declară că au găsit aci lucruri miraculoase între care și mormântul lui David.

În noaptea de 17 spre 18 Aprilie, englezii pătrunseră în moscheia lui Omar, se coborâră în grotă și deschiseră cavoul, până aci neatins, care se află sub stânca centrală.

Înainte de a se face ziua, englezii eșiră din moschee ducând cu ei vre-o trei-zeci de cutii mari pline cu diferite obiecte.

Cum știați că lucrurile acestea o să se afle și că furia musulmanilor n'o să cunoască margini, transportară la Jafa produsele... expediției lor arheologice. Pe urmă imbarcară tot pe un iact care și porni în largul mării.

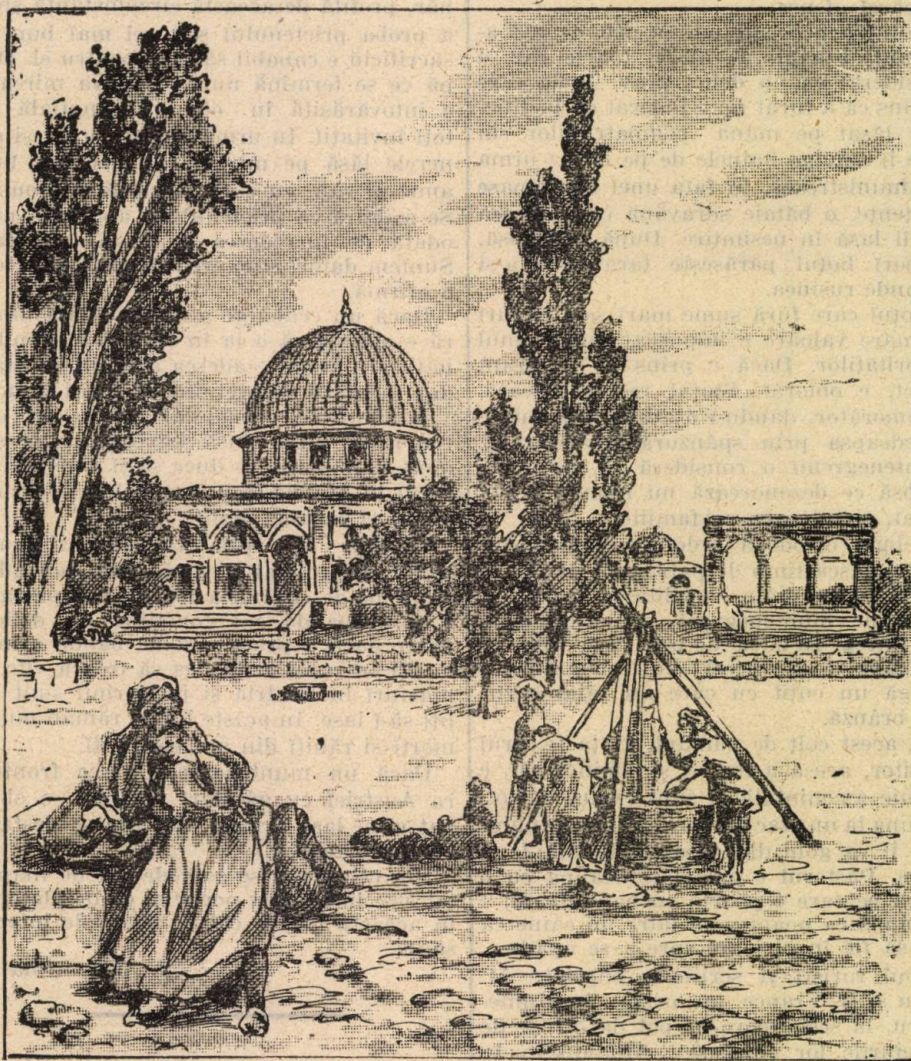
Musulmanii acuză pe englezi că ar fi

luat, între alte obiecte prețioase, și niște reliquie neprețuite: bastonul cu care Moise a făcut să țâșnească apa în deșert, tablele legii, etc.

Musulmanii bănuind că englezii au

lul spre a afla pe culpabilii și a'i pedepsi. În adevăr, din ordinul său, șeful moscheii împreună cu fiii săi fură aruncați în temniță.

Moscheea fu închisă. De sigur că mai

Moscheia lui Omar

avut de complicii autoritățile orașului, se duseră la palatul guvernatorului spre a'î da foc. Dar guvernatorul eși înainte a poporului și protestă contra bănuielei ce i se aduce, jurând că va face tot posibi-

curând sau mai târziu, un masacru de creștini va fi consecința violării moscheii lui Omar.

Blaz

BRAT DE FIER

MARE ROMAN DE AVENTURI

De LOUIS BOUSSENARD

— URMARE —

— Sunteți înarmați ?

— Avem 400 de puști, trei sute de cartușe de om, haine și provizii pentru două luni aproape.

— Perfect ! Cu atât putem cuceri lumea. Și ție trebuie să ți datorăm toate astea, Dabul !

— Ce vrei ? Este tot ce am putut face mai bine. Cine vrea sfârșitul, vrea și mijloacele. Am cumpărat toate astea de la traficanții olandezi ; un

breck a putut aduce acest material de război până la Kappler și l-a debarcat binișor pe puntea insulei Portal, în nasul și barba supraveghetorilor ocașilor, cari n'au văzut nimic.

— Frumoasă operație !

A, acești d-ni pretind că evadările nu isbutesc din cauza complicității și a pregătirilor ei ! Acum are să vadă una căreia nu' va lipsi nimic și de care se va vorbi.

— Dar de ce ne-ai poruncit să dăm foc întregului stabiliment, înainte de a afla dacă tu ai sosit ?

— Țsta e planul meu ! Mai întâi vroiam să știu dacă toți veți veni orbește fără a pricepe. Și mai vroiam să știu sigur dacă și cei de la Saint-Laurent vă vor urma. Dar lașiți nici nu s'au mișcat ! Restul mă privește ce-am de gând a face. Voi veți afla la timp și la locul potrivit, când mă voi pune în fruntea voastră pentru a vă conduce în țara aurului și a libertății.

— Și are să fie în curând, Dabul ?

— Două zile, poate și una, dar mai nainte nu.

De aci încolo trebuie să vă apucați

de lucru; mai întâi să construiești plute de bambu și luntrișoare pentru a trece fluviul, în cazul când ne-ar fi cu neputință a șterpeli imbarcările mine-riilor.

— Plutele s'au început.

— Foarte bine!

— Apoi trebuie să fii pregătiți ca soldații la război... și mai cu seamă să nu beți! Este interzis, sub pedeapsă de moarte, a vă atinge de băntură.

Tu să comanzi în lipsa mea; tu ești răspunzător.

Celui dintâi care va bea, îi trântesc un glonț. Ne-am înțeles?

Și mai cu seamă discreție absolută, gură cusută! Dacă nu, moartea!

— Poți să ai încredere în mine... în noi... nu e așa, oamenii?

— Da, pe viață și pe moarte! șoptesc ocașii nemișcați și tăcuți în întuneric.

— Avere și libertatea se cuceresc cu prețul acesta.

— Acum țineti bine minte cuvintele mele, căci sub nici un preț nu ne mai putem revedea înainte de plecare. Ascultați-mă cu luare aminte:

Poimăine, la orele unsprezece din noapte, un semnal va porni din extremitatea nordică din insula Portal.

— Ce semnal? întrebă toate vocele îngrijate.

— Scântei, eșite din lanterna electrică... au să fie nouă, eșite câte trei, trei, la câte clipe intervale.

Eu voi fi într-o plută și mă voi opri pe țămul stâng. Plutele vor fi gata, în cazul probabil când ne-ar lipsi imbarcările.

— Am înțeles. Dar dacă administrația ar trimite după noi una sau două companii de soldați din infanteria marinei?

Dabul începu a râde și răspuse:

— Cred că nu veți fi cu mâinele legate ca să nu vă apărați! Cred însă că lucrul nu este cu putință! Bătrânul meu are prea mult de lucru în partea din spre Saint-Laurent, ca să mai își trimită oamenii aci. El se teme de revoltă și în celelalte stabilimente, și nu are mult personal pentru a păzi capitala. De alt-fel, eu voi afla tot, prin cei două supraveghetori cari sunt complicii noștri, și cari au ordin a ne da de veste la fie-care oră. Acum să ne despărțim, dragii mei. Trebuie să mă înapoez în Saint-Laurent, ca să veghez și să pregătesc tot pentru marea lovitură.

La revedere, camarazi!

— La revedere, Dabul, și în curând!

— Dar cei două inși cari azi dimineată însoțeau pe comandant, și cari în momentul de a...

— Sst!... Tăcere!... fii orb, mut și surd, și nu uita că oare-cari cuvinte ucid ca gloanțele.

Apoi întorcându-se în spre tovarășul lui care nu a scos o vorbă, se aruncă amândoi pe biciclete, pe câtă vreme răsvrătorii se depărtară în tăcere.

Trei sferturi de ceas în urmă, ajung în satul chinezesc, și lasă mașinele, apoi reintră binișor în locuința cârciumarului, fără a fi văzut sau auzit pe cineva.

Era aproape unul din noapte.

Trec vre-o douăzeci de minute în tăcere. Călătorii trebuie să fie deja culcați.

Pare că tot se odihnește în locuința cârciumarului, întunecoasă ca o pivniță.

Se aude, cu toate acestea, un pas în coridor. Cineva care umblă cu picioarele goale și care ciocănește binișor la o ușă.

O scârțâitură de broască bine unsă, apoi ușa se deschide fără sgomot și o voce zice încet:

-- Tu ești, Petre?

— Da.

— Ce e?

— Ceva nou și foarte grav.

— Hai repede, spune; mă sperii!

— Judecă și tu singur: Unul din oamenii comandantului pleacă de aci și mi-a adus o veste care mă face să tremur.

A sosit azi după amiază în Albina cineva care s'a grăbit să scrie comandantului superior. Acesta a trimis numai de cât să-l caute într'un vapor și l'a adus aci între sulite, legat ca un cârnat.

— Apoi?

— L'a vârat într-o carceră cu doi pazitori în permanență.

— Și atunci?

— Supraveghetorul ocașilor a citit scrisoarea de pe biroul comandantului și mi-a spus cuprinsul: acel cineva în cestiune scria că sosește din Contesté, unde a fost trimis în misiune de minister...

— Nu se poate! Ești sigur?

— Mai adaogă chiar că este inginer de arte și manufacturi și că se numește Paul Germond.

— Mi-l de trăsnete! Dar este Braț de fier!

— Dar cum dracu nu l'au ucis acolo? Atunci trebuie cu orice preț să i se pună botniță; nu trebuie să vorbească.

— Da, dar mijlocul de a-l face să tacă?

— Să-l ucidă de-a binele de astădată și cât se poate de repede. Nu înțeleg de ce neîndemânaticii aceia au pierdut o lovitură așa de bine pregătită.

VI

Lovită drept în inimă, Madiana simte că moare. Crede că a înebunit și, prăpădită, sdrobotită cade în brațele prietenilor ei; dar de odată adevărul

crud îi apare și scoate un țipăt îngrozitor:

— Paul! Dumnezeu! Paul!

Printre lacrimi recunoaște pe Mustic și Fichalo, cari o privesc plângând.

— D-șoară, d-șoară, este îngrozitor! suspină băetandru.

Scumpul nostru Braț de fier atât de leal și bun!

— O, îl vom scăpa! Da, chiar de am pieri noi, trebuie să-l scăpăm, nu este așa, Fichalo?

— Da, Mustic; eu nu am a'ți oferi de cât devotamentul meu și viața mea; poruncește și voi face imposibilul pentru acela pe care îl iubim atât.

— Scumpii mei... Scumpii mei tovarășii de bucurii și nenorociri, mulțumesc! Mulțumesc din tot sufletul pentru el, care nu mai nădăjduiește de cât în voi.

— D-le, se adresează Madiana guvernatorului olandez, d-ta te-ai asociat unui abuz de putere abominabil. Fără umbră de bănuială, fără cea mai mică dovadă, te faci complicele unei secestrări infame.

— D-ră, eu vă jur, sunt cu totul nevinovat. Intre Franța și Holanda este un tractat de extrădare, val! justificat de vecinătatea imediată a ocnei.

— Și ce ne pasă nouă, călătorilor onorabili și inofensivi?

— Mie mi se semnalează prezența unui ocaș evadat, atunci ce vrei? datoria imi ordonă a-l aresta.

— El, un ocaș? O, minciună! minciună!

Și asupra lui aruncă o ceată de supraveghetori ai ocnei, fără un cuvânt de anchetă, fără cea mai simplă verificare de identitate, care ar fi spulberat bănuelile d-tale infame!

— Reglementul internațional este formal.

— A, ia seama! Ai să dai socoteală guvernului d-tale, precum și aceluia din Franța!

Cam nevenindu-i bine, guvernatorul pricepe că s'a cam grăbit. Cinstit om de altfel, se teme de a nu fi săvârșit o nedreptate și în imposibilitate de a o îndrepta, cearcă a scăpa cel puțin suprafața.

— D-ră, zice el cu vocea tremurândă de mânie și durere, ascultați-mă, fiiți încredințată că aș face tot pe lume pentru a atenua efectele pe cari aș vrea să le privesc ca o greșală; voi lua act de protestarea d-tale în mod oficial...

— Și de protestarea noastră, d-le, intrerupe cu mândrie Mustic.

— Da, tinere, am înțeles... și veți fi trei cosemnatari.

(Va urma)

TOȚI ABONAȚII LA „ZIARUL CALATORIILOR“

Participă, cu începere de azi la următoarele mari și de valoare premii:

- 1) **Un elegant pat de fier** pentru copil, cumpărat de la cunoscuta casă «Industria metalică Marcu», Bulevardul Elisabeta, No. 5.
- 2) **Una pușcă fină de vânătoare** cu două țevi, cal. 12, din vechea și renumită fabrică «Pieper-Bayard».
- 3) **Un pistol automat de buzunar**, Pieper Bayard, modelul cel mai nou, fiind de calibru mare, 7.65, însă format redus, foarte portativ.
- 4) **Una carabină de mare precizie**, calibru 22, Pieper Bayard, semi-automată.
- 5) **Un gramofon perfect ionat**.
- 6) **Una mandolină**, din lemn de palisandru, ornată cu sifel, cumpărate de la marele magazin de muzică Jean Feder, calea Victoriei, No. 54.
- 7) **Un frumos vas** pentru fructe sau mezeluri și o frumoasă tavă, ambele argintate, cumpărate de la vechiul magazin de bijuterie Th. Radivon, Bd. Elisabeta, 9 bis.
- 8) **Un ceasornic de birou**, lucrat artistic în mar-
mură și bronz.
- 9) **Un frumos ceasornic** în cutie, pentru voiaj cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterie Schmith și Stratulat, calea Victoriei, No. 53.
- 10) **O frumoasă pendulă** de voiaj care se întoarce la opt zile.
- 11) **Patru pahare pentru ceai**, cu scaunele lor de argint de China, cumpărate de la cunoscutul magazin «Ceasornicaria Colței», str. Colței, No. 31.
- 12) **Șase cămăși bărbătești** de zi, de zefir sau albe, cu piepti de olandă, după alegere și măsură, care se vor lucra de cunoscutul magazin de lingerie «La Patru sezoane», calea Victoriei, Pasagiul Maca, vis-a-vis de poliție.
- 13) **O duzină cremă «Flora»**.
- 14) **O duzină săpun «Flora»**.
- 15) **O duzină pudră «Flora»**.
- 16) **Șase frumoase genti** pentru dame.
- 17) **Șase lingurițe** de dulceață.
- 18) **Zece linguri** pentru masă.
- 19) **Zece furculițe** pentru masă.
- 20) **Zece plachete argintate**, reprezentând fotografiile M. S. Regelui și Reginei, comandate anume pentru premii.

Prețul abonamentului: Pentru un an lei 2.60

Spre a participa la aceste premii, abonații pentru un an primesc 2 bonuri, iar cei pe 6 luni 1 bon.

Înainte și După
întrebuințarea
Cremei și Pudrei «FLORA»

Pastă de dinți 1 leu **BUCOL** Apă de gură 1 leu 50

Tusea cea mai rebelă, bronșitele acute și cronice, tusea măgărească, vindecă sigur

PECTOS'N ITEANU

Sticla lei 3. Drogueri și farmacii

Anemia clorosa, neurastenica, histeria, slăbiciunea generală, combată

HEMOFER ITEANU

— Sticla lei 4 —

**Bonboane
ORIENTALE**

Parfumează admirabil gura și distrug orice miros urât al gurei. Cutia 50 bani la drogueri și farmacii. A se observa marca: «Semituna cu stea».

**DURERI
REUMATICE**

Nevralgii, migrenă, dureri de cap și de dinți, vindecă sigur **Nevralgine Jurist**. Un flacon 2,50 și o doză 50 bani la drogueri și farmacii.

INTRE NOUILE PREMII

OFERITE DE ZIARUL

„UNIVERSUL“

Abonaților săi cu începere de la 22 Mai, 1911, se află și următoarele:

O FRUMOASĂ VILĂ LA SINAIA
UN DORMITOR DE BRONZ

O ELEGANTĂ GARNITURA DE MOBILA PENTRU SALONAS
UN DORMITOR DE LEMN FIN

O GARNITURA DE TOALETĂ JAPONEZĂ
Jumătate garnitură mobilă pentru intrare de lemn de stejar

O SUFRAGERIE MODERNA DIN LEMN MASIV
Frecum și alte multe premii de o mare valoare

PREȚUL ABONAMENTULUI:

PE UN AN LEI 18; PE ȘASE LUNI 9.15; PE TREI LUNI 4.65

Toți abonații primesc gratis **Universul literar** și un volum din **Memoarele Regelui Carol I.**

Reclama e sufletul comerțului

**SĂPUN de TOALETĂ
„FLORA“**

de o calitate ireproșabilă, foarte bine parfumat, catifelează mâinile și tenul

— Bucata lei 1.25 —

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL ÎNTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI

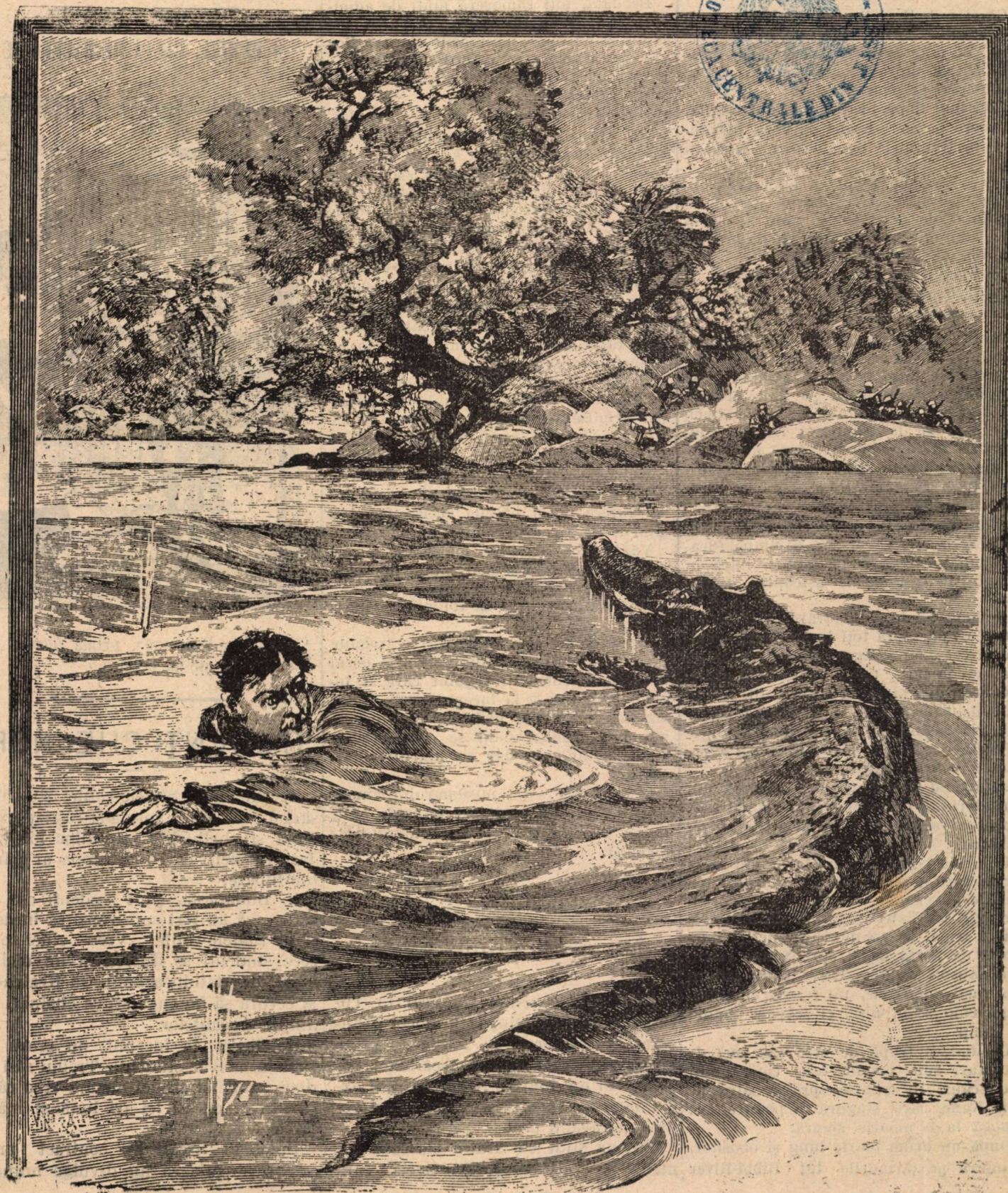
Lei 2.60 pe an în toată țara

Redacția și Administrația

No. 11, — STRADA BREZOIANU, — No. 11

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

Apare odată pe săptămână, Marțea

CURAGIUL CAPITANULUI HOWEL. — (Vezi pag. 5320).

ABONAMENT

LA

„ZIARUL CALATORIILOR”

Pentru un an lei 2,60 în toată țara

Curagiul căpitanului Howell

Căpitanul Howell comanda o baterie de voluntari de artilerie, când primi ordinul de a se imbarca spre Africa unde trebuia să supravegheze construirea unei lucrări de drum de fier.

Trei luni după plecarea sa din Anglia, ajunseră la Siera-Leone de unde pătrunseră în ținuturile Songo-Town, la Kwaias.

De câțiva timp Kwaiasii păreau că voesc să se revolte și căpitanul Howell fu înștiințat de pericolul în care se aventura, dar ofițerul, a cărui vitejie era renumită, nu se detașă înapoi.

El trecu Ribbi-River în tovărășia a câțiva „boy” și unui singur alb, și ajunse în orașul numit Mabaug.

În fiecare noapte, micul convoi al căpitanului era atacat de bande rebele, dar aceasta nu împiedeca pe căpitan să-și continue supravegherea pe linia drumului de fier. Într-o dimineață, un indigen sosi în fugă la căpitanul Howell spunându-i să fugă imediat dacă nu voeste să fie masacrat. Cinci misionari americani fuseseră omorâți și acum se apropiu de locul unde se afla căpitanul.

„Am văzut chiar acum cadavrele mutilate îngrozitor. Crede-mă, căpitan! Pleacă numai decât. Treci râul și intră în Songo-Town, unde te așteaptă scăparea!”

Trebuia să ia o hotărâre. Văzând că „boy” dispăruseră toți în stufiguri, cu albul și cei doi indigeni care îi rămăseseră credincioși, trecu râul Ribbi-River.

O oră după plecarea lor, rebelii, în număr de câteva sute, înconjură corturile. Ne găsim pe nimeni, arseră tot ce le căzu sub mână și pe cenușa fumegândă jucară danțuri macabre.

Ajunșând în Songo-Town, depeșă guvernatorului provinciei informându-l de masacrul săvârșit și cerându-i ajutoare militare.

Pe urmă porni în marș în lungul liniei ferate spre a eși înaintea ajutorului trimis de guvern.

Ajunși la Waterlos înrolă sub ordinele sale o trupă de voluntari voinici și inteligenți și porni cu ei spre Songo-Town, unde auziră că d-na Kane, soția șefului misiunii americane, nu fusese omorâtă, după cum se șvonise, ci scăpase fugind pe câmp.

Imediat, o trupă de vreo șase-zeci de voluntari sub conducerea căpitanului Marescaux, fu trimisă spre a salva pe d-na Kane, care, singură în pădure, era expusă la o moarte sigură.

După un drum foarte lung și obositor, ajunseră pe țărmurile lui Ribbi-River

care în locul acela avea 50 metri lățime și 10 metri adâncime.

Abia ajunși, fură primiți de o salvă de puști, trimeasă după țărmul celalt. Căpitanul Howell se apropie de țărm. Rămase încemenit văzând toate bărcile găurite. Pentru a scăpa pe sârmana femeie, nu mai era decât un singur mijloc: să treacă cineva în not periculosul râu și să aducă o barcă pe care Kwaiasii o legaseră de țărmul celalt.

Oamenii căpitanului Howell se priviră cu grije. Nici unul nu avea curajul să se expue la un pericol așa de mare.

Deodată, toți rămăseră muți de admirație. Căpitanul Howell începu să se desbrace și cu toate încercările camarazilor săi de a-l reține, se aruncă în apă.

Kwaiasii reîncepură focurile și vreo sease soldați căzură morți.

Howell ajunsesse la mijlocul râului, când kwaiasii ghicind intenția lui, îndreptară focurile contra sa. Cu toate acestea el înainta. Era aproape să ajungă țărmul celalt și să fie în siguranță, când un strigăt de groază eși din piepturile tuturor. La câțiva metri distanță de căpitan un crocodil enorm, înainta cu iuteală. Il credeau perdut, când Howell văzând pericolul în care se afla se detașă a fund. În urmă, reapăru la suprafață, palid, și începu să înoate din toate puterile spre țărm, roșind apa în urma sa cu sângele ce-i curgea dintr-o rană a piciorului de care-l mușcase crocodilul.

Crocodilul dispăruse. Unul din gloantele trimise căpitanului, atinsese monstrul în cap. Mai târziu îi găsiră mort pe țărmul stâng al râului.

Howell deși rănit, când ajunse la țărm, încercă să deslege o barcă, dar constată cu durere că și bărcile acelea fuseseră găurite de kwaiasii.

Văzând că n'are ce mai face acolo, porni înapoi fără a mai întâlni de astădată vreun crocodil.

Fu primit în urale de voluntarii albi și negri.

Cu toate acestea, Howell avea trebuință mai mult de îngrijiri medicale decât de complimente. Hirurgului care îl îngriji, îi fu teamă la început că va fi nevoe să-i amputeze piciorul, de oarece mușcătura de crocodil se consideră ca foarte veninoasă, dar cu îngrijiri mari scăpă.

D-na Kane, soția misionarului american, nu putu fi găsită și se crede că a murit sau în pădure sau omorâtă de kwaiasii.

C. Arg.

De ce depinde ploaia

În timpul recentei călătorii în Tunisia, a președintelui Republicii Franceze, D. Fallières, fu foarte surprins ajungând într-o anumită localitate, văzând că-i ese înainte Arabii bătrâni exprimându-și bucuria ce simt că au venit la ei având piteni verzi.

Trebuie știut că Arabii clasează oamenii în două categorii: aceia care

poartă piteni verzi și aceia care poartă piteni roșii. Primii, cari au în adevăr sau n'au piteni, sunt aceia care aduc cu ei ploaia, și prin urmare fertilitatea și bogăția; le datoresc prosperitatea. Pitenii roșii sunt aceia cari, ori pe unde trec, las în urma lor seceta, cu alte cuvinte sărăcia și ruina.

Plouase când a ajuns în locurile acelea Președintele. Prin urmare, avea piteni verzi. Vizita sa va lăsa o frumoasă amintire.

O FEMEIE, CALFA DE MĂCELĂRIE

Hermine Reisinger, prima femeie din Viena calfa de m. celărie.

STUDENȚI CHELNERI

Se știe că în Statele-Unite, studenții săraci sunt siliți, spre a-și câștiga existența și cheltuelile studiilor lor, să facă servicii, cari în Europa ar părea umilitoare.

În Budapesta, sunt studenți așa de săraci, că au fost constrânși să imiteze și ei Statele-Unite. Vreo cinci-sprezece studenți se duseră la un otelier mare din stațiunea balneară Keatzhely și cerură să fie angajați ca chelnări pe timpul vacanțelor.

Hotelierul, la început, nu crezu că sunt în adevăr studenți. Trebui să-i aducă probe și atunci angajă vreo câțiva din ei cu 80 lei pe lună și mănecarea.

Hotelirul iscăli un contract prin care se angaja să nu divulge numele

studentilor, de ale căror servicii fu cât se poate de mulțumit.

Anul viitor, ceilalți hotelieri, imitară pe colegul lor și angajară vreo optzeci de studenți ca chelneri.

Asociația lor creștea mereu și în al doilea an număra cinci-sute de studenți chelneri. Stațiunile balneare nu ajungeau pentru plasarea acestei mici armate. Studenții nefiind liberi decât în timpul vacanței, asociația caută să trateze cu otelieri din Budapesta ca să angajeze ca chelneri, studenți. Astfel, ei vor putea urma și cursurile și-și vor face și serviciul.

Asociația profitând de buna impresie produsă asupra publicului, cere și la sigur va obține, ca în timpul serviciului în otel, studenții să poarte barbe false, spre a nu fi recunoscuți de călători, care mai târziu își vor aminti că deputatul puternic, doctorul celebru, sau scriitorul distins, l-au servit la otel ca chelner.

OMORĂTORUL DE CROCODILI

Luam masa la vila guvernatorului Calavas din Madagascar. Acest guvernator, vânător pasionat, de origine din Marsilia, era renumit pentru ospitalitatea sa. Am început să vorbim despre crocodili. Că se vorbește despre crocodili pe coasta Madagascarului nu-i de mirare! Crocodilul este, prin aceste locuri, frica europeanului. Ajungeți aci, apoi debarcați; deodată zăriți o gură enormă în noroiul de pe marginea râului. Conducătorul vostru se armeană cu o piață mare pe care o aruncă în spre locul unde se vede pretinsa gură. La zgomotul pietrei ce cade, gura se deplasează, și apoi apare un corp lung ce urmează barca în tăcere. Dacă întâlniți un negru căruia îi lipsește o mână sau un picior, cunoașteți autorul accidentului pentru că totdeauna e același: e crocodilul. Astfel ne dădu guvernatorul diferite exemple. În timpul acesta un servitor negru ne aduce țigări. După statura și trăsăturile feței sale nu se deosebesc de ceilalți negri. Un surâs de amabilitate care răfăcea pe buzele sale carnoase făcea ca să semene mai mult cu o maimuță. Era îmbrăcat cât se poate de simplu. O bucată de pânză albă ce-i încingea mijlocul era toată îmbrăcămintea.

„Ah! bine, exclamă comandantul, dacă vă interesează aventurile cu crocodili, vă voi povesti câteva întâmplări acestuia, care a fost des crou dar și victimă. E Matifu, omorătorul de crocodili.

Trebuie să știți că indigenii sunt foarte obicinuiți cu crocodili. Ei se joacă, îi supără și numai câteodată trec cu glumele peste măsură și atunci li se pot întâmpla nenorociri. Cam așa ceva i se întâmplă și lui Matifu.

Supărat, un superb aligator, cu care era de o familiaritate prea mare, îi apucă piciorul pe care i-l strânse în puternicele făci.

Trei tovarășii negri săriră în ajutorul nenorocitului Matifu.

Ce trebuia să se întâmple? Oare piciorul nenorocitului va fi rupt de aligator?

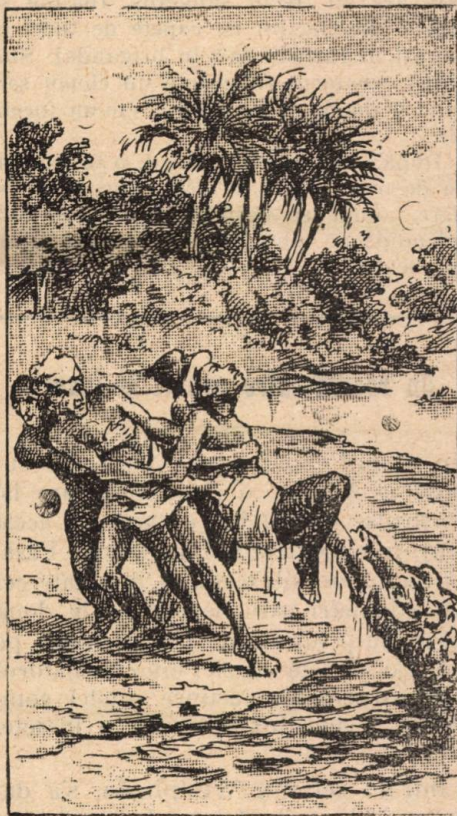
Crocodilul e crud, dar n'are nici spirit nici ingeniositate, și membrele sale nu-l ajută totdeauna în planurile lui: el nu poate să se întoarcă, mișcările sale sunt de o încetinire nemaî pomenită. Aceasta ajută în totdeauna pe indigeni.

Ei fug descriind spirale și, crocodilul neputându-i urmări, victimele scapă. Pe lângă aceasta dinții lor nu pot să taie, ca al rechinului de pildă, dintr-o dată, ci rod cu încetul și odihându-se de câteva ori.

Iată deci, pentru ce Matifu și-a salvat piciorul. Tovarășii săi trăgând pe amicul lor, aveau grijă să descrie cercuri fugind. Crocodilul neputându-i urma astfel, deschise un moment gura și Matifu își putu scoate piciorul, puțin rănit, din gura monstrului.

Matifu era salvat, dar onoarea de indigen din Madagascar nu era satisfăcută! După ce se lecu de rănilor căpătate, jură să se răzbune. Mă iavă și pe mine ca martor în expediția sa; mă rugă însă cu insistență să nu aduc nici o armă, ci numai aparatul fotografic care să imprime pentru viaie clipa tragică când se va duela cu... crocodilul.

Matifu intră în apă. După câteva timp de cercetări zadarnice, se întâlnește. Indigenul se îndreaptă liniștit spre locul unde era crocodilul. Apoi imi dispăru din

Piciorul lui Matifu era prins în gura enormă a monstrului

vedere. Mă apropiară. Momentul fatal sose. Matifu, cu corpul pe jumătate eșit din apă, era cu piciorul prins în gura crocodilului. Liniștit, el se întoarse, își înfipse degetele în ochii crocodilului. Învinș de durere, acesta îi dădu drumul, și fu o jucărie pentru Matifu să-l dea lovitură de moarte.

Vânătoarea de crocodili e foarte plăcută. Aceste vânătorii se fac noaptea. Vânătorii stau în bărci scoțând strigăte și aruncând cu torțe aprinse în lacurile unde se află crocodilii. Un înotător indigen se îndreaptă spre crocodilul ce s'a ivit.

Se încinsc între crocodil și urs o luptă inversunată

Printr'un salt de acrobat, indigenul sare pe spatele monstrului pe care-l îndreaptă spre barca cu vânătorii. La un semnal dat, indigenul înfinge un pumnal între ochii crocodilului în timp ce toți vânătorii își descarcă puștile în el.

Am uitat însă, urmă al. să vă istorisesc cea mai frumoasă aventură a lui Matifu. Bun trăgaci, el dispărea adesea, zile întregi în pădurile colosale. Intr-o dimineață îl văzu fugind cât putea, în fața unui urs colosal. El n'avea nici pușcă nici pumnal: era complet desarmat. Însă în loc să se îndrepte spre plantațiunile, fugea în spre malul noroios al fluviului, unde se găseau crocodilii. Inebunise? Voia să cadă dintr'un pericol în altul mai mare? Ceea ce trebuia să se întâmple, se întâmplă: În fața lui Matifu un aligator cu gura deschisă îl aștepta; în urma lui un urs își întindea ghiara ca să-l înhațe. Acest moment îl aștepta vicleanul Matifu. Profitând de împrejurarea aceasta atât de particulară, indigenul se aruncă într-o parte lăsând cele două bestii una în fața alteia gata de luptă. Această luptă fu epică, enormă, de neînchipuit. Ursul, sfâșiat de dinții aligatorului, pierde sânge, aligatorul se înăbușea sub strânsoarea grozavă a ursului.

Matifu se bucura de spectacolul pe care și-l procurase...

În acest moment întrerupsă pe guvernator.

— Credeam, zisei, că în Madagascar nu sunt așa.

— Ba! cum să nu; poți să mă crezi pe cuvântul meu de vânător.

— Ah! ești vânător, și încă marsiliez; acum te cred(?)

Grebnew.

Un trenometru indicator de iuteală

De multe ori, aflându-te în tren, te întrebi cu ce iuteală va fi mergând în acel moment.

Un inginer englez, Waymruth Prance a inventat un trenometru care arată iuteala și care se poate instala, în orice compartiment rămânând la dispoziția pasagerilor.

E de ajuns să introduci o piesă de 20 bani în deschizătura aparatului pentru a ști la moment cu ce iuteală merge trenul.

Acest aparat care a fost încercat cu succes pe o linie de drum de fier englezească, e posibil să-și facă apariția, mai curând sau mai târziu, și pe liniile noastre ferate.

UN INDICATOR DE DRUM ORIGINAL

Un original indicator de drum e acela dela Warmbrunn, în Germania. Acest indicator arată călătorilor drumul și re Birschdorf.

REGATUL MUNTENEGRULUI

— Urmare —

Centrul populației

Orașul cel mai important din regat e Cetinge. Această importanță e cu totul politică și nu depinde de loc de populație. Fără ambasade, Cetinge n'ar fi de cât un sat. Ambasada rusă e un local princiar, de o arhitectură remarcabilă. Să mai poate căta ambasada Franței, Austriei, Italiei, toate construcții foarte luxoase. Pe urmă vine aceia a Turciei, Germaniei și în fine a Bulgariei și Serbiei.

Regele, membrii familiei regale, ambasadorii, marii demnitari și ofițerii superiori formează incarnația civilizației din Cetinge.

Nici un magazin mai demn în Cetinge. Toate sunt niște mici prăvălioare. Ambasadorii își furnizează tot din străinătate și indigenii se mulțumesc cu foarte puțin.

Palatul regal se află pe o stradă numită „Dvorska-Ulica“. Palatul e un fel de vilă de arhitectură mediocră și de aparență modestă.

Palatul prințului Mirko, situat în fața palatului regal, n'are aparență de cât ca o simplă locuință de burghez.

În apropiere se află turnul „Tabja“ care n'are nimic atrăgător ca exterior, dar care are un trecut sângeros. Înainte se tapisa zidurile lui cu capete de turci omorâți în războiul său în brigandaj. Singurul ornament exterior e un clopot servind a da de veste când e vre-un incendiu.

După ce ai părăsit orașul, o preumblare de o jumătate de oră te duce la Belvedere, unde se desfășoară o panoramă splendidă de munți vecini cu Rika și lacul Scutari.

Cul'ură și civilizație

În 1881 când regele actual Nicolae I, începu domnia ca prinț al Muntenegrului, nu exista în toată țara de cât trei școli. Organizația lor și metoda de predare era din cele mai primitive.

Primul lucru ce făcu prințul fu de a creea peste tot școli cu regulamente relativ moderne, obligând pe toți copiii să urmeze patru clase. Din nenorocire fu aproape imposibil să se execute această lege înțeleaptă, din cauza spiritului nomad al populației.

Se predă scrisul și cititul caracterelor grecești servindu-se de limba sârbească care e limba oficială. Cărțile, legile, firmele magazinelor, cele două jurnale care apar în Cetinge, toate sunt imprimate în sârbește.

În școală, care e închisă în timpul verii se învață și aritmetica, istoria și geografia.

O mare ducesă rusă, puse să se deschidă o școală pentru fete și 80 de muntenegrene învăță în această școală care nu diferă mult de liceu.

În Cetinge, regina Italiei care, după cum se știe, e fiica regelui Nicolae I, a creiat o școală unde se învață dantelăria și broderia.

Muntenegru n'are nici un reprezentant diplomatic în străinătate. Numai consulate au fost stabilite în diferite orașe străine unde emigrarea muntenegrenilor e mai numeroasă.

E vorba să se creeze ambasade la Viena și Saint-Petersburg, dar s'a tot amânat din cauza dificultăților financiare.

(Va urma)

Un record între păsări și insecte

În timpul experiențelor făcute de curând la Anvers, o rândunică care își construise cuibul într-o casă din acest oraș, fu expedită la Compiègne. Pasărea parcursă într-o oră și jumătate cei 220 kilometri care desparte cele două orașe, cu o iuteală de 186 kilometri pe oră. Cu această ocazie, citez următorul fapt surprinzător asupra iutelei comparate a sborului păsărilor și insectelor.

Într'un sat din Westphalia, s'a dat drumul, la o depărtare de cinci kilometri de cuibul lor, la două-spre-zece albine și două-spre-zece porumbei. Prima albină ajunsese cu cinci-spre-zece minute înaintea primei porumbeie, trei altele sosiră înaintea celui de-al doilea porumbel, și celelalte albine și porumbei sosiră odată toți.

TIMBRELE DIN LUME

Centenarul independenței republicii Chili

Spre a sărbători centenarul independenței sale, Chili a făcut ca și celelalte republici, a emis o serie de șase-spre-zece timbre frumoase: toate cu desene diferite, scene de război pe uscat și pe mare, statuile marilor patrioți, etc. Subiectul e în negru, iar cadrul e de culoare diferită. E în adevăr o serie foarte artistică.

Phil.

BASTOANELE DE LAPTE

La noi ca și în multe alte țări laptele se vinde lichid. În Siberia laptele e înghețat și în loc să se vândă în vase, e transformat într'un baston gros alb.

Pe acolo nu se zice: «Bagă de seamă să nu verși laptele», ci «bagă de seamă să nu spargi laptele».

În Irkutsk laptele vărsat nu înseamnă lapte pierdut. El încă se poate utiliza. O litră de lapte ca băston în mâna unui om supărat e o armă periculoasă, în vreme ce la noi e un lichid inofensiv.

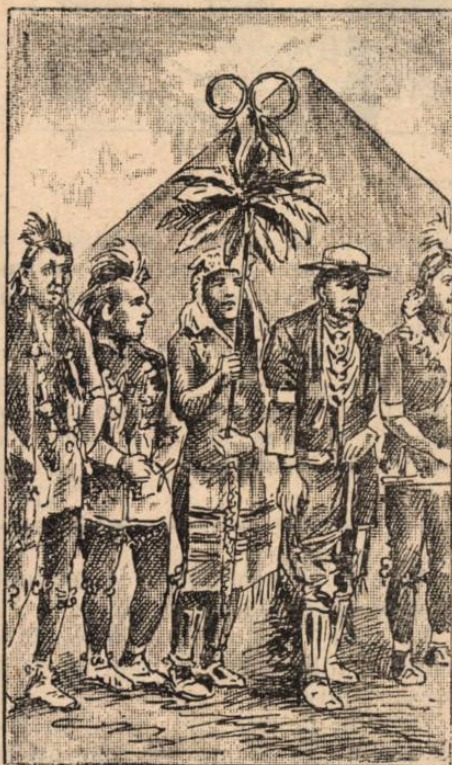
Serena.

De pe pista războiului în arena circuitului

Chateaubriand, exilat din patria sa, râvnea soarta sălbatecilor cu care trăia în pădurile Lumii-Nouă. Ce ar zice dacă ar vedea astăzi existența puțin de dorită pe care o duc frații lui Atala și Chactas?

Rasa dispare oarte repede și trebuie știut că starea de sălbăcie nu nutrește pe om. Atunci multe Piei-Roșii s-au făcut actori.

Gratie popularității ce li-au făcut descrierile lui Fenimore Cooper și Mayne-Reid, ei suscită totdeauna o mare curiozitate. Buffalo Bill, după ce i-a combătut în 1893, după ultima insurecție contra fetelor palide, i-a preumblat în jurul lumii întregi.

O misiune de Piel-roșii, cu un șef, cerând drepturi

Alți impresari au arătat trupe analoge foarte interesante, și actualmente triburile indiene campate la grădina acclimatizării din Paris obțin un frumos succes.

Dansuri, simulacre de lupte, răpiri de prizonieri și viață familiară sub „wigwam”, se văd în tot momentul.

E ceva melancolic în existența acestor indieni, mergând din oraș în oraș ca niște vagabonzi. S'ar zice că e o fatali-

tate contra acestei rase de nomazi, goniți de asupritori, și că după ce au pribegit prin câmpiile Americii, trebuie să trăiască astăzi, să pribegască departe de patrie, oferind curiozității „Figurilor palide” toată intimitatea vieții lor.

Cei pe cari nu-i tentează viața de teatru, devin, în orașele americane, birjari, servitori, vânzători de jurnale și acei cari se fac coafori, nu scalpează nici o dată clienții.

Sunt unii cari trăiesc liber, sub corturi, dar dacă pacea e făcută între ei și învingători, Piel-Roșii au un dușman

mai temut ca omul alb și care sfârșește prin a-i decima repede. E alcoolul. După atâtea triburi dispărute astăzi, vedem murind ultimii Piel-Roșii în Statele-Unite.

Această rasă mândră și mult mai liniștită decât se crede în general, nu pare destinată a suferi jugul albilor, nici a se lăsa să fie pătrunsă de civilizație.

Cu toate acestea, indienii cari au părăsit pista războiului pentru arena circuitului, aceștia nu dușmănesc pe albi.

Vetor.

BRAT DE FIER

MARE ROMAN DE AVENTURI

De LOUIS BOUSSENARD

— URMARE —

— Această protestare o transmit numai decât comandantului superior printr'un trimis și guvernului meu printr'un cablu transatlantic.

Nu mă îndoiesc că se va îndulci soarta prietenului d-tale, până va putea aduce probe de inocența lui.

Pentru rest, sunt la dispoziția d-voastră; casa mea vă este deschisă, veți găsi azil și protecție.

— D-le, răspunse cu răceală Madiana, primesc oferta protestatiei, primesc de asemenea pentru indianul meu și familia lui, pentru văslașii mei negri ospitalitatea la d-ta, rugându-te de a lăsa în sarcina mea toate cheltuielile materiale. Cât mă privește pe mine și pe acești doi prieteni, vă cerem a ne da voie să plecăm cât mai în grabă la Saint Laurent.

Două ore după aceasta, sosea la penitenciar într-o corabie care avea steagul olandez.

Guvernorul își ținu făgăduiala. Recomandă în particular pe tână fată împreună cu protestarea ei autorităților franceze. Pentru moment nu se putea face mai mult pentru nenorocitul secestrat.

Cum ajung, Madiana cu Mustic și Fichalo, se duc drept la superioara călugărițelor din Saint Paul de Chartres.

Aceste nobile femei sunt de mai mult de o jumătate de veac providența coloniilor; ele singure sunt cari, cu un devotament sublim, se încăpățânează a da ospitalitate bolnavilor.

Soldați, marinari, funcționari, mineri, călători, liberați, ocași, toți primesc îngrijirile cu aceiași abnegație de la acești îngeri de caritate.

«Surorile» sunt adorate acolo; până și ocași le respectă și arabii, transportați, le venerază.

Cum vede pe Madiana, pe a cărei față frumoasă este zugrăvită durerea, excelența femeii care o iubește ca o mamă, strigă:

— Madiana! copila mea! ce nenorocire întristează bucuria ce simt de a te revedea?

Drăgălașa fată se aruncă plângând în brațele ei:

— Bună mamă! o, scumpă mamă dragă! dacă ai ști cât sufer!

— Povestește-mi tot, poate îți voi veni în ajutor.

Printre lacrimi și suspine, Madiana își povestește trista-i istorie.

Superioara o ascultă și îi zice:

— Dar nu e de cât o simplă neînțelegere, copila mea, și evenimentele vor face lumină.

— Scumpă mamă, crezi?

— Absolut! Mai întâi am toate cuvintele, după povestirea d-tale, să cred în nevinovăția logodnicului d-tale. Și ideea acestei nevinovății trebuie inspirată comandantului superior. Am să-l văd fără întârziere și să-i pledez cauza d-tale.

— A, ce bună ești și ce recunoscătoare îți sunt, mamă!

— Să nu mai vorbim acum, și la lucru! O să înopteze; eu te instalez aici, te fac pensionara mea și la mine vei fi în siguranță. Prietenii d-tale vor sta la François-Mery, un om cinstit și de care răspund; puteți să-i încredințați lui și aur și tot.

— D-nă, zise Mustic, vă mulțumim din inimă tovarășul meu și cu mine și cutezăm a vă ruga să ne dați voie a veni să vedem pe Madiana.

— Când veți vrea și cât veți dori, copii mei.

— Vă suntem recunoscători, d-nă, și autorizația d-tale ne este prețioasă, căci o să ne facem luntre și purte pentru a scăpa pe patronul nostru.

— Dar fiți prudenți, fără nebunii.

Cum se înserează cei doi tineri se duc la François Mery, unde sunt primiți ca vechi cunoscințe.

Superioara se duse la comandant; nenoroc însă, căci el plecase cu 10 de oameni de infanterie de marină

pentru a face o demonstrație la Saint-Maurice.

E unsprezece ore și încă nu s'a întors; superioara află oficial că prizonierul este în secretul cel mai absolut și că acei cari îl păzesc sunt în număr de patru.

Madiana petrece o noapte grozavă; sdrobotă de oboseală și de emoție, adormea puțin despre ziua.

La 7 ore dimineața superioara se duce din nou la comandant, pe care îl găsește îngrijat. Mai mult ca orî când și ca niciodată se simte resvrătire în aer. Pericolul este mare și comunicațiile sunt cu neputință de restabilit. La primele cuvinte despre Braț de fier, comandantul oprește superioara:

— Soro, iartă-mă, dar nu'ți pot spune nimic.

— Cum, d-le, te sfiești de mine care am cunoscut secrete înfiorătoare?

— În numele venerației ce am pentru d-ta, nu mai insista, te rog.

— Comandante, viu să'ți înlătur o remușcare și o prostie. Madiana este astăzi fca unui om bogat, este ne poata generalului... D-ta puî în carceră, în podida orî căruî drept și orî căreî rațiuni, pe logodnicul ei... ia seama!

— Soro, această tănără fată este înșelată mișelește de un bandit; l'am arestat pe acest mizerabil, care este sufletul acestei resvrătiri teribile, am dovezi...

Și'ți voi sbura creerii eu singur, decât să îngădui cea mai mică comunicare cu cei din afară.

— Încă odată iți spun, ia seama! Incercî o prăpastie și regrete veșnice.

— Imî fac datoria și conștiința imî este împăcată.

— Fie cum vrîi.

Biata călugăriță se reîntoarce dezolată, apoi, cu nesfârșite menajamente, povestește Madianeî demersul ei.

Nenorocita copilă plânge disperată:

— O, călăul! Să fie în veci blestemat!

Apoi fuge ca o nebună, fără a fi putîntă a o reține, și dispore.

Din instinct, se îndreaptă în fugă în spre carcerile disciplinare. Prin cunoștințele ei topografice în Saint-Laurent, ajunge foarte repede.

Mustic și Fichalo sunt deja acolo, impr-jurul acelor stabilimente lugu bre.

O voce le strigă:

— Treceți pe departe!

Strengarul Mustic, care nu se teme de nimic, înaintează asvîrlînd cu glasul lui pițigăiat ca să se auză un:

— Bine, bătrânule, dar ce însemnează asta? Nu e voe să caști puțin gura ca să satisfaci curiozitatea de călător?

Soldatul își îndreaptă pușca și zice:

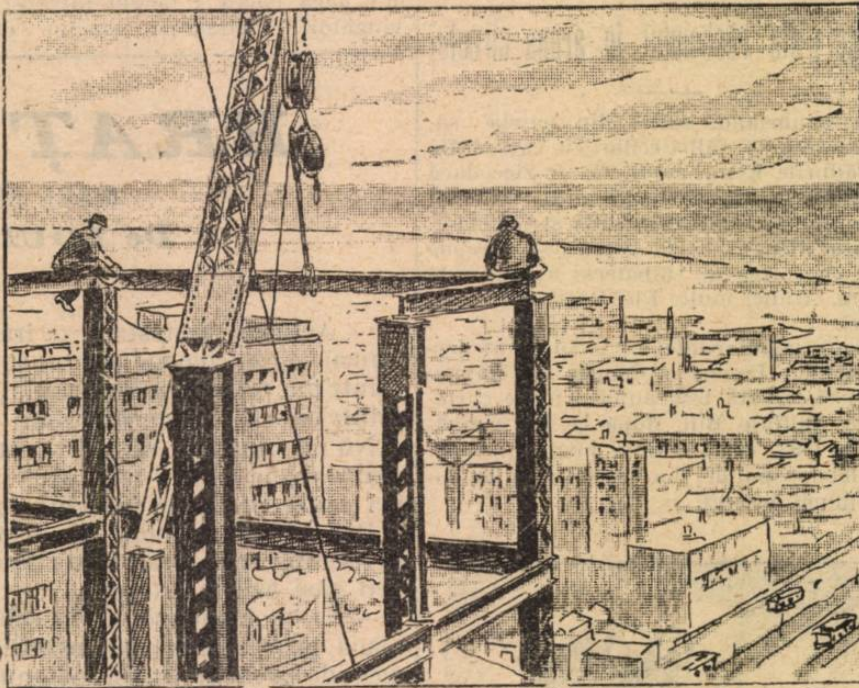
Acrobații cerului

Iată în adevăr o exagerație modernă. Când casele americane aveau două zeci și patru etaje, li se dedea numele de „ajunge cerul”. Acum când sunt dublate americanii sunt foarte încurcați a găsi un superlativ, „sky-scraper”.

„Găurește-cerul” e prea îndrăzneț. Și pe urmă constructorii americani

neală nebună să te așezi pe o traversă de fier pe care vîntul o leagănă la o sută metri în aer. Dar când trebuie să uiți echilibrul și să lucrezi ca și când pămîntul nu ar fi de cît la zece sau cinci spre zece metri sub tine, atunci nu e de cît o acrobație.

Lucrătorii americani sunt îndemînați ca pisicile. Ei se urcă pe traverse de fier ca pe o frînghie, la înălțimi

Acrobații cerului

merg așa de repede că va trebui să se zică în curînd „întrece cerul”.

Nu știm cui trebuie să admirăm îndrăzneala: arhitecților, învingătorii aerului în felul lor, cari îndrăznesc să conceapă ast-fel de construcții, sau lucrătorilor, expunându-și viața de o sută de ori pe zi. Ori cît n'ai avea teamă că ametești, iți trebuie o îndrăs-

uimitoare. În circuri, acrobații, au sub ei o plasă, în vreme ce constructorii americani știu ce soartă îi așteaptă la fiece pas greșit.

Și printre acești echilibriști de nevoe, sunt unii cari se distrează pentru gloria de a mira pe tovarășii lor printr'o îndrăzneală și un sînge rece cari întrec imaginația.

Arg.

— Staî! Dacă faci un pas mai mult, trag!

Mustic se dă înapoi în momentul când un al doilea paznic strigă Madianeî:

— Dă-te la o parte!

Mustic se oprește și ține pe tănără fată de braț, șoptindu-i înpăimîntat:

— Nu e chip să înaintăm, d-ră.

Noî am venit aci sperînd să ne facem auziți de scumpul nostru stăpîn. să'ți spunem că suntem lângă el și încercăm imposibilul...

— Da, dragul meu, ai dreptate și este singurul mijloc de a'ți vesti prezența noastră, a acelor cari l iubesc, a'ți da speranță...

Și de odată îi veni în minte o idee năsdărană în asemenea moment, dar totuși singura practică și adăogă:

— O, dar pe mine mă va auzi!

Atunci, abia reținîndu și lacrîmile și suspinele, începu să cînte.

La auzul aceluî glas fermecător, soldații infanteriști de marină se o-presc captivați.

Ordinul le este dat de a nu lăsa pe nimeni să se apropie, dar nu interzice cîntecile.

Madiana urmează, sigură că acel cîntec copilăresc și dulce va pătrunde până în adîncul închisorilor.

Un oftat dureros îi intrerupe sborul acelor cuvinte dulci, acelor note cari vibrează cu sonorități metalice și limpezî ca cristalul. Dar sărmana fată își readună toată energia, strînge pumnii, își contractă mușchii de teamă să nu'î vie rău și urmează înainte cîntecul. De odată un îngrozitor și dureros suspin îi stăsie piep-

tul și lacrimile reținute îi pică din ochi.

Uimiți și fermecați, soldații admiră pe această frumoasă fată care cântă și plânge și se îmblânzesc în fața acestei dureri care o chinuște.

Unul din ei se apropie de disperata Madiană, se înclină și îi zice încet:

— D-ră, te rog, pleacă. Așa e ordinul; nu mai stăruie, o să faci să ne bage la închisoare.

— O, mulțumesc! Plec!

Aruncă apoi o privire disperată asupra acelor întunecoase închisori și deodată tresare până în măduva oaselor: Dintr-o deschizătură se aude un răget îngrozitor, ca al unui leu închis, apoi câte-va silabe scoase într-un răcnet:

— Ma-di—ana!

Tânără fată, care pornește clătănându-se și sprijinită de cei doi tineri, se oprește și murmură:

— El, este el! Doamne, fii binecuvântat! M'a auzit!

Mustic se oprește și strigă și el:

— Braț de fier! Da, este Braț de fier! D-ră, fă-ți curaj! O să răscucim cerul și pământul... și-l vom scăpa!

— Da, da, scumpul meu! Il vom smulge noi acestui iad și-l vom proclama nevinovăția. Acum însă aidem, că nu mă simt prea bine.

Ajungând la spital, Madiana tremură, dinții îi clănțane și simte dureri nebune la cap.

Foarte îngrijat, Mustic vestește pe superioară. Buna femeie aleargă, examinează pe Madiana și o pune în pat.

— Liniștete-te, copilul meu, zice călugărița lui Mustic. Madiana nu este în pericol, dar oboseala drumului și mai cu seamă emoția o face să aibă puțină căldură. Liniște și chină, îngrijire bună și mai ales pacea sufletului, și vindecarea va veni repede.

— Da, d-nă, nădăjduesc; dansa este curagioasă și tare, îngrijiri va avea, dar pacea sufletului cine i-o va putea da?

— Scumpul meu copil, știu că ții la Madiana și la logodnicul ei.

— Le sunt devotat până la moarte.

— Ai și dat dovezi de curaj mai rare pentru vârsta d-tale.

— D-nă, nu merit atâta laudă; eu nu am făcut decât aceea ce am putut face acolo unde viața este așa de grea și periculoasă.

— Ei, acum trebuie să faci și mai mult, dacă e cu putință, pentru prietenii d-tale. Am să-ți încredințez, cu toate că ești încă prea copil, un lucru foarte grav și asupra căreia vei păstra taina cea mai absolută, până la un nou ordin...

— D-nă, ai să vezi, voi fi demn de încrederea d-tale.

— Ascultă-mă și caută de mă pri-

cepe fără a mă întrerupe. Acum aflai despre sosirea a două călători străini erii dimineată cu vaporul olandez.

Persoana care mi-a spus, demnă de toată încrederea mea, le găsește apucăturile cam misterioase...

— Un inginer! zice fără să vrea Mustic. Ciudat! mai a-ș că și stăpânul meu Braț de fier este tot inginer și inginerii nu prea plouă prin țara asta! Dar iartă-mă, d-nă.

— Asta m'a mirat și pe mine.

Nu știu numele acestui domn, care de altfel poate fi foarte recomandabil și pentru care comandantul are multă stimă; cu toate astea sosirea asta în aceiași zi a două persoane exercitând aceeași profesie, mi se pare, ca și d-tale, ciudată și uimitoare.

Aceasta mă preocupă cu atât mai mult, că în loc de a primi ospitalitatea oferită în totdeauna persoanelor notabile ale comandantului, acești doi călători s-au dus la Pierre Lefranc, un vechiu transportat absolut vițios, a cărei casă este vizitată numai de tot ce e mai rău în Saint-Laurent...

Acum, dragul meu, uite ce ai să faci. Trebuie să afli cum vei ști numele acestor doi inși, și asta fără a te compromite și a te feri de orice primejdie.

— D-nă, asta se poate; se va face, ai să vezi.

— Te las singur stăpân pe situație, fii cu luare aminte, mijloacele te privesc.

— Bine, doamnă, mă voiu descurca eu.

— Îți mai repet, fii cu băgare de seamă și cum vei afla ceva, vino de imi spune.

La revedere, copile, și Dumnezeu cu tine.

— Mulțumesc, d-nă, și bizuiți-vă pe mine.

Cum pleacă de la călugăriță se întâlnește cu Fichalo care îl aștepta; de felul lui vorbăreț, acum copilul nostru merge tăcut și dând mereu din cap.

Cum ajung în odaia lor își desclătează dinții și zice:

— Tu, bătrânule, stai aci; nu te mișca și dormi un somn bun până vin eu.

— Dar unde te duci?

— În misiune secretă, cum s'ar zice.

Apoi, scoțând un revolver, schimbă cartușele, îl încarcă cu luare aminte, îl vâri în buzunar și adăogă:

— Mă duc să lucrez pentru stăpânul nostru. Nu fii îngrijat dacă întârziez prea mult, și mai cu seamă nu-ți scoate nasul afară cu nici un preț.

VII

Pentru Braț de fier, energic, totdeauna învingător, situația este îngro-

zitoare. Această apăsare brutală și nedreaptă, această violență neașteptată, această tratare nedemnă l-au deprimat de la început și l-au prăpădit. Lovit în plină fericire, se simte mai nenorocit ca oricând. Gândindu-se la Madiana care este singură, îi vine nebunii. Dacă ar fi fost singur, își zicea că cu răbdare, greșala avea să iasă la lumină; așa însă, știind pe Madiana sub paza numai a celor doi copii, îi venea furie de nebunie, se sbătea și se svârcolea în lanțurile lui. Criza asta de adevărată furie ținu mult, apoi recăzu zdrobit, cu capul plecat, gâtul uscat, pe scândurile goale ale celulei. Aude pasul cadențat al soldatului care îl păzește.

— Îi este rău, săracul! zice soldatul de afară; ar fi timpul să-l liniștim, că altfel are să se îmbolnăvească...

— Soldatul are dreptate; am să mă îmbolnăvesc! Aide, răbdare și liniște, pentru Madiana, scumpa mea iubită. Unde e ea? Ce face? A, viața în adevăr câte odată e crudă!

Vine noaptea. Se aud pași apăsai, apoi schimbându-se câte-va cuvinte. Cuvântul de ordine. Schimbarea sentinelor, apoi împărțirea mâncării. Broasca trosnește, ușa se deschide și prizonierul zărește ceva care se mișcă în penumbră.

Sunt trei bărbați, dintre care unul în uniformă, cu sabie și revolver, apoi două ocași de corvoadă, aducând mâncarea. Braț de fier recunoaște imediat ținuta militarăască a acelor care l'aduseseră din portul olandez și zise cu un ton rugător:

— Sunt victima unei greșeli grozave. Vă rog, faceți ca să vorbesc comandatului...

Ocașul depune mâncarea pe jos și tace.

— Ascultați-mă, vă rog! reia Braț de fier; ascultați protestarea indignată a unui nevinovat.

(Va urma).

CĂTRE CITITORI

Anunțăm pe cititorii noștri că vom publica ori-ce articole interesante privitoare la călătorii sau vânători, în țară sau străinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtiei, în scrisori francate, vor fi adresate direcțiunei «Ziarului Călătoriilor», strada Brezoianu, 11, București.

TOȚI ABONAȚII LA „ZIARUL CALATORIILOR“

Participă, cu începere de azi la următoarele mari și de valoare premii:

- 1) **Un elegant pat de fier** pentru copil, cumpărat de la cunoscuta casă «Industria metalică Marcu». B. levardul Elisabeta, No. 5. 2) **Una pușcă fină de vânătoare** cu două țevi, cal. 12, din vechea și renumita fabrică «Pieper-Bayard». 3) **Un pistol automat de buzunar**, Pieper Bayard, modelul cel mai nou, fiind de calibru mare, 7.65, însă format redus, foarte portativ. 4) **Una carabină de mare precizie**, calibru 22, Pieper Bayard, semi-automată.
- Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin B. D. Zisman, Victoriei, 44, furnizorul Curții Regale.
- 5) **Un gramofon perfect ținut**. 6) **Una mandolină**, din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică Jean Feder, calea Victoriei, No. 54.
- 7) **Un frumos vas** pentru fructe sau mezeluri și o frumoasă tavă, ambele argintate, cumpărate de la vechiul magazin de bijuterie Th. Radivon, Bd. Elisabeta, 9 bis.
- 8) **Un ceasornic de birou**, lucrat artistic în mar-mură și bronz. 9) **Un frumos ceasornic** în cutie, pentru voiaj cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterie Schmith și Stratulat, calea Victoriei, No. 53.
- 10) **O frumoasă pendulă** de voiaj care se întoarce la opt zile. 11) **Patru pahare pentru ceai**, cu scăunelele lor de argint de China, cumpărate de la cunoscutul magazin «Ceasornicaria Colței», str. Colței, No. 31.
- 12) **Șase cămăși bărbătești** de zi, de zefir sau albe, cu piepti de olandă, după alegere și măsură, cari se vor lucra de cunoscutul magazin de lingerie «La Patru sezoane», calea Victoriei, Pasagiul Maca, vis-à-vis de poliție.
- 13) **O duzină cremă «Flora»**. 14) **O duzină săpun «Flora»**. 15) **O duzină pudră «Flora»**.
- 16) **Șase frumoase genti** pentru dame. 17) **Șase lingurițe de dulceață**. 18) **Zece linguri** pentru masă. 19) **Zece furculițe** pentru masă.
- 20) **Zece plachete argintate**, reprezentând fotografiile M. S. Regelui și Reginei, comandate anume pentru premii.

Prețul abonamentului: Pentru un an lei 2.60

Spre a participa la aceste premii, abonații pentru un an primesc 2 bonuri, iar cei pe 6 luni 1 bon.

Înainte și După
întrebuințarea
Cremer și Pudrei «FLORA»
Pastă de dinți 1 leu **BUCOL** Apă de gură 1 leu 50

Tusea cea mai rebelă, bronsitice acute și cronice, tusea mărirea, vindecă sigur

PECTOSIN ITEANU

Sticla lei 3. Drogueri și farmacii

Anemia clorosa, neurastenia, histeria, slăbiciunea generală, combale

HEMOFER ITEANU

— Sticla lei 4 —

**Bonboane
ORIENTALE**

Parfumează admirabil gura și distrug orice miros urât al gurei. **Cutia 50 bani** la drogueri și farmacii. A se observa marca: «Semiluna cu stea».

**DURERI
REUMATICE**

Nevralgi, migrenă, dureri de cap și de dinți, vindecă sigur **Nevralgine Jurist**. Un flacon 2,50 și o doză 50 bani la drogueri și farmacii.

con 2,50 și o doză 50 bani la drogueri și farmacii.

INTRE NOUILE PREMII

OFERITE DE ZIARUL

„UNIVERSUL“

Abonaților săi cu începere de la 22 Mai, 1911, se află și următoarele:

O FRUMOASĂ VILĂ LA SINAIA

UN DORMITOR DE BRONZ

O ELEGANTĂ GARNITURA DE MOBILA PENTRU SALONAȘ

UN DORMITOR DE LEMN FIN

O GARNITURA DE TOALETĂ JAFONEZĂ

Jumătate garnitură mobilă pentru intrare de lemn de stejar

O SUFRAGERIE MODERNA DIN LEMN MASIV

Precum și alte multe premii de o mare valoare

PREȚUL ABONAMENTULUI:

PE UN AN LEI 18; PE ȘASE LUNI 9.15; PE TREI LUNI 4.65

Toți abonații primesc gratis **Universul literar** și un volum din **Memoariile Regelui Carol I.**

Reclama e sfulețul comerțului

**SĂPUN de TOALETĂ
„FLORA“**

de o calitate ireproșabilă, foarte bine parfumat, catifelează mâini și tenul

— Bucata lei 1.25 —

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL ÎNTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI

Lei 2.60 pe an în toată țara

Redacția și Administrația

No. 11. — STRADA BREZOIANU — No. 11. Apa e odată pe săptămână, Marțea

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

BINZURU, SFÂNTUL JAPONEZ. — (Vezi pag. 5328).

ABONAMENT

LA

ZIARUL CALATORIILOR

Pentru un an lei 2,60 în toată țara

BINZURU**SFANTUL JAPONEZ**

Budismul și-a avut sfinții săi, care vorbind drept, sunt destul de numeroși. Fondată de un prinț de sânge regesc, această religie a prins încet, încet, în India locul brahmanismului orgolios și disprețuitor.

El triumfă cu totul în anul 250 înaintea lui Isus Cristos sub domnia regelui Asoka care impusese religia în tot statul său. O mulțime de femei și bărbați se devotară pentru răspândirea acestei doctrine. Astfel se formară sfinții budismului.

Cu toate acestea, cum nimeni nu e profet în țara lui, această religie căzu odată cu moartea fondatorului său, și brahmanismul își reluă locul de întâietate. În timpul acesta budismul se răspândise în Indo-China, Coreea și Japonia. În Japonia fusese introdus sub împăratul Kiumei, care primi ca dar din partea regelui Coreei o mică statuie a lui Buda; atunci el îi ridică o statuie și începu să-l adore. Curtea adoptă noua religie și în urmă trecu și la popor.

În curând Japonia întreagă deveni budistă. Toți care trăiseră o viață ascetică și-și făcuse un renume de sfințenie fură onorați de Japonezi sub numele de Rakan.

Cei mai puternici dintre ei au fost considerați ca incarnații divine. Toți acești sfinți au templuri în Japonia. Dintre aceștia, e unul care și-a călcat datoria, acesta e Binzuru. El făcea parte dintr'un schit de călugări unde se făcea mare caz de castitate. Într-o zi, când eșea pe poarta monăstirei, se întâlni cu o femeie de o frumusețe răpitoare. El nu putu rezista dorinței de a o privi lung. Aceasta fu pierderea sa. Dar pentru că vina nu era așa de mare, el nu mai avu voie să trăiască printre ceilalți călugări, și la moartea sa fu admis printre sfinți cu titlul de: jumătate sfânt. El nu e onorat în templu, ci la poarta templului.

Astefel, oricine, poate vedea în Japonia pe sârmanul Binzuru la intrarea templelor, acoperit cu bucățele de stofă. Zeul Buda, ca consolare, i-a dat puterea de a vindeca orice boală. Or, bucățile de stofă și hârtie care le poartă pe corp, nu sunt de cât rugăciuni adresate lui spre a obține vinde-

care boalelor de care suferă fiecare. O mulțime de lume defilează, mai ales în zilele de sărbătoare, prin fața statuei de lemn sau de piatră a lui Binzuru.

Iată cum se face tămăduirea: Se recitează cu voce tare rugăciunea frecând statuia cu peticul pe care e scrisă, în locul unde are răul bolnavul, în urmă, se freacă și el cu peticul tot în locul dureros și agață rugăciunea de statuie fiind sigur că va fi vindecat.

În Assakusa, cel mai renumit templu budist și cel mai frecventat din Tokio, s'a introdus o statuie de lemn a lui Binzuru, care face minuni de vindecare. În toate zilele se adună aici mame cu copii în brațe, bătrâni, tineri, venind să frece diferite părți ale corpului statuei, murmurând rugăciuni.

Accidente automobilismului

S'a spus de atâtea ori că Statele Unite e țara care deține recordul accidentelor mortale. Faptul divers următor confirmă acest adevăr.

Un automobil plecase din Chicago cu șase călători și un șofer.

Cum însă o luase cu toată iuteala pe o șosea «la vale», un agent de poliție făcu semn șoferului să oprească.

Automobilistii crezură că erau amenințați de o contravenție pentru exces de viteză și șoferul primi ordinul să mai iutească încă...

În urmă, prea târziu însă, ei înțeleseră însemnătatea semnelor polițistului.

Drumul se sfârșea la un fluviu, a cărui punte fusese ridicată spre a lăsa liberă trecere unui vapor cu cataracturi.

Șoferul încercă să oprească mașina. Dar iuteala nebună ce o dădus vehiculului făcu ca acesta să se trezească drept în apă.

Toți cei șase călători cât și șoferul s'au înecat.

Ab.

Pentru amatorii de fiare

Obșnuiții „Muntelui de Pietate” v'ar putea povesti că au văzut vânzându-se tablouri semnate de maeștri pentru o bucată de pâine!

Faptul e că, în vânzările forțate, absența sau indiferența clienților poate obliga pe comisarul vânzător să coboare la niște prețuri ridicule.

Ceea ce s'a și întâmplat de curând în Austria.

O menagerie ambulantă fu pusă la vânzare. Animalele cari o compuneau

se vândură pe nimic. Un urs de Rusia atinse prețul de 50 de franci.

O hienă de sex masculin fu dată pentru 42 lei pe când femela, mai favorizată, fu cumpărată cu 78 lei. Un bou sfânt din India fu cumpărat — săracu! — pentru 72 de lei, de un măcelar!

Pentru o sumă de 26 lei, un amator intră în posesiunea unui lot compus din o maimuță, o pisică siameză și două perumbei exotice.

Totuși, perlele menageriei se vândură mai bine: un leu pentru 1360 de lei și doi elefanți pentru 10.000 lei!

Abe

FEMEEA LOLO

Loloșii cari locuiesc încă și astăzi în munții înalți din Yunau și ținuturile înalte ale Birmaniei și Tonkinului, sunt cele mai vechi popoare cunoscute în regiunile Chinei occidentale.

Ei au fost bătuți de chinezi și s'au refugiat pe cele mai înalte vârfuri ale munților. Cu toate acestea sunt foarte

ospitalieri, și primesc foarte bine pe călătorii care parcurg Birmania de sus și Yunaul. Chinezii, desigur, îi disprețuiesc.

Femeea poartă copilul pe spate spre a se putea deda muncii. Când voesc să aibă mișcările libere, îl depune jos pe pământ adăpostindu-l contra intemperiilor sub o umbrelă mare de hârtie. Unele din femeile Lolo sunt foarte frumoase, și în zilele de sărbătoare, port toalete foarte elegante, bro-

date cu diferite culori în care predomină roșul, care le dă figurei un aspect foarte plăcut, chiar și în ochii europenilor.

INCENDIILE DE PADURI

În general incendiile de păduri nu izbucnesc decât în timpul verii, după o perioadă lungă de secetă. Incendiul din provincia canadiană Ontario e o dovadă.

Favorizat de un vânt puternic, flagelul înainta cu o iuteală înfricoșătoare, așa că locuitorii a două mici orașe, Beaudette și Spooner, se treziră dimineața înconjurați de flăcări.

Câți-va reușiră să scape din cercul de foc, dar nu se va cunoaște nici odată numărul victimelor, care e evaluat la mai mult de o mie. Cele două orașele sunt acum niște gramezi de ruini fumegânde.

Un al treilea oraș, Ramsey-River, a fost distrus numai în parte.

Un tren de ajutoare a adus știrea că drumul era semănat de cadavre arse și carbonizate.

Ben

Ce să faceți cu piscele

Dacă pe la d-v. sunt pisici cu care nu știți ce să faceți, oferiți-le de vânzare autorităților din Togo (Africa).

Această colonie germană își închipue că e amenințată de o invasiune a ciumei, care și-a și făcut apariția în colonia vecină, Coasta de Aur.

Cum însă e recunoscut că șoarecii sunt depozitul obișnuit al microbului de ciumă asiatică, pisica prin antipatia sa contra blestematului rozător e considerată ca cel mai sigur antidot al teribilului flagel.

Autoritățile din Hong-Kong au și dat exemplu, consacrand o parte din bugetul municipal la întreținerea pisicilor, socotind una pentru fiecare casă și trei pentru imobilele importante.

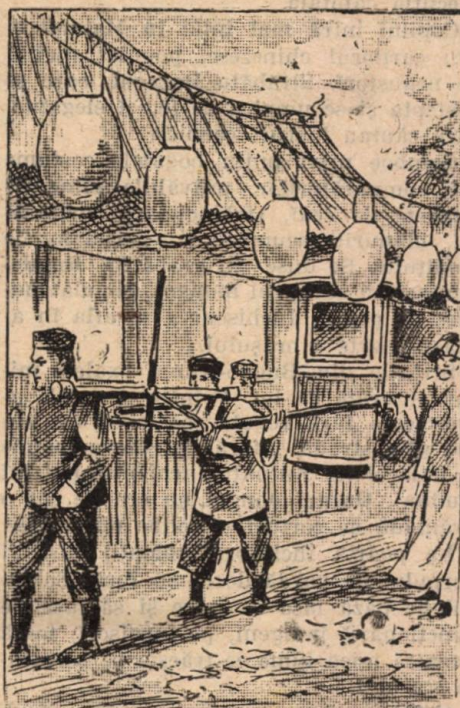
Bensim

14 IULIE ÎN ANAM

Mulți cititori cunosc din nume Yunau, provincia chineză unde s'a construit de francezi splendidul drum de fier care, plecând din Hanoi și trecând prin Laokay, merge de atinge capitala provinciei Yunau-fu.

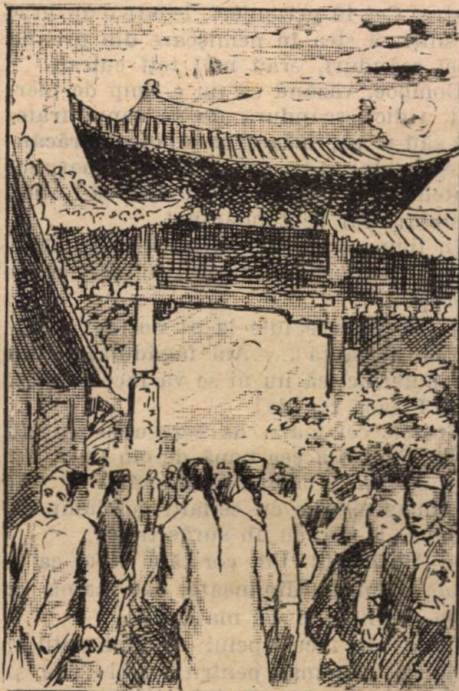
Altă dată, înaintea construirii liniei ferate, se mergea cu piciorul sau călare, prin etape, și era un drum foarte anevoios, de oarece această provincie chineză e foarte accidentată. Europeanii

nu erau mai de loc, dar odată cu linia ferată, o mulțime de lucrători europeni, cei mai mulți italieni, sosiră în masă, și în curând se clădi un adevărat oraș foarte populat. Se formară

Un invitat adus la serbări

socetăți de jocuri, cluburi, și cum populația străină e în cea mai mare parte franceză și linia ferată e exploatată de francezi, sărbătoarea națională de la 14 Iulie trebuia celebrată cu deosebită

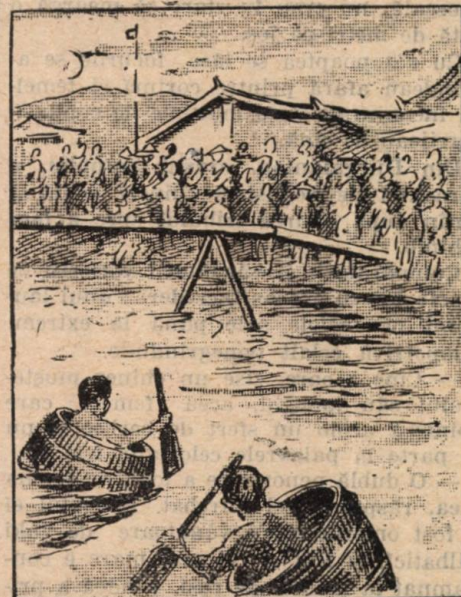

La 14 Iulie, e și ziua florilor

pompă. Chinezii cărora le plac mult serbările iau parte în fie-care an.

Vizitele făcute dimineața între funcționarii francezi și chinezi sunt tot atât de banale ca și cele din Europa. Ceea

ce e interesant, sunt jocurile chineze; înpodobirea caselor cu ghirlande de flori și frunze, lanternele de hârtie împodobite cu flori. Seara orașul apare

Butoaiele se învârtesc mereu împiedcând pe concurenți să ajungă la mal

iluminat ca și când un incendiu ar arunca reflectele flăcărilor sale.

Focurile de artificii care fac bucuria chinezilor mărește iluminatia.

Sereno

PRIZONIERUL DIN OURGA

În câmpia înconjurată de munți sosise tribul Kulkas și se grăbea să-și ridice corturile de piele, spre a petrece noaptea. Ultimele raze ale soarelui coborau în trandafirii câmpia și vârfurile albastre ale munților.

În jurul satului, care se forma astfel, micii cai își scuturau coamele stufoase; cămilele culcându-se își ridicau lungile gâturi să apuce ramurile sălciilor și plopilor pitici, căinii își ridicau urechile ascuțite, în vreme ce niște boi mari pășteau alene printre toate aceste lucruri smulgând cu limba iarba de curând răsarită.

În mijlocul acestui cerc, în care cu o oră mai înainte plutea tăcerea cea mai adâncă, era un concert asurzitor de beăituri, lătrături, nechezături și mugete, care se repetau din munte în munte.

Bărbații tribului, rămași călări spre a închide vitele, aveau ținuta mândră a Mongolilor, care se cred urmașii direcți ai lui Genio-Khan. Încovoiați, viguroși, i-ai fi luat drept europeni după ochii lor și culoarea negricioasă a feței lor, care face un contrast isbitor în aceste ținuturi numai cu neamuri galbene.

Era minunat să-și vezi pe acești cavaleri extraordinari, alergând și sărind în toate părțile cu sulita în mână, deștepti totdeauna, nesimțitori la trecerile repezi din vârfurile veșnic înghețate în aceste

câmpii scaldate în soare, că și cum temperatura nu mai există pentru ei.

Acei cari descălecau, încălecau din nou pentru cel mai mic lucru, căci acești Kulkhas, cu corpul datat la orice oboseală, nu erau în stare să meargă o sută de metri pe jos.

Cu cât noaptea se lăsa, focurile se aprindeau afară printre corturi și femele, înconjurate de o mulțime de copilași, îngrijeau de cină.

Din Djirgalanton, orașul apropiat, o caravană de negustori chinezi veniseră puțin după sosirea tribului spre a face schimb.

Cumpărătorii și vânzătorii vorbeau de marfa lor cu aceeași încredere: unul lăudând produsele sale până la extrem, dimpotrivă celalt ponegrindu-le.

— Cine e oare, zise un chinez musterului său mongol, acea femeie, care spintecă acolo un șert de berbec și nu ia parte la palavrele celorlalte femei?

— O dublă nenorocire a lovit pe vecina mea, răspunse cel întrebat. Bărbatul ei a fost omorât într-o vânătoare de yaki sălbatic, și fiul ei cel mai mare e condamnat la moarte de ruși, fiindcă a pricinuit o ceartă sângeroasă între cazaci și păstori.

Chinezul întoarse capul cu nepăsare și începu din nou discuțiunile sale comerciale.

În acest timp, un băiat de 14—15 ani, subțirel și svelt, se apropie de acea femeie.

— Mamă, zise el, nu mai plânge! Sunt aici, ca să înlocuiesc pe capul familiei.

— Tu, sârmanul meu Gomboe! răspunse văduva, dând cu blândete la o parte pe ceilalți copilași, care o împedecau la gătirea bucatelor. Și stând mereu aplecată spre foc, surăse cu un aer trist.

— Mamă, zise iar vioiciune băiețușul, încălec un cal și stăpânesc un taur mai bine chiar de cât tatăl meu, căci el îmbătrânise.

— Sârmane Gomboe, admir curajul tău, dar devotamentul filial și neexperiența te orbesc și nu vezi că tinerețea ta nu poate să apere o familie contra usurpărilor celor de aproape și chiar contra naturei. Numai fratele tău cel mare poate să moștenească din puterea părintească și mâine la Ourga, la câteva verște d'aci, făcătorii de dreptate ai țarului Rusiei îi vor tăia capul.

Și arătând copilașii adăogă plângând:

— Și copilașii aceștia ce vor deveni? Frumoșii ochi negri ai lui Gomboe străluciră în mod straniu. Figura sa tare luminată de foc luă o expresie întunecată. Se retrase gânditor în cort.

Drumurile îi erau cunoscute, căci mergea cu siguranță drept înaintea sa, fără să bage în seamă pășărelele, pe care le deștepta prin tufișe și cari fugeau înspăimântate.

Noaptea era cam friguroasă și fără lună, dar cu un cer plin de stele.

Gomboe trecu din câmpie pe dealuri, pe munți, stăpânit numai de o idee, fără să bage în seamă lupii teribili și yakii și mai teribili, ale căror strigăte răsunau peste tot în singurătatea nopții.

Aproape de răsăritul zorilor, zări Ourga, orașul cel mai sfânt al budhiștilor, după orașul Lhassa, care e „Ourgo” sau palatul papei Mongolilor. Aci, într-o închisoară, fratele lui Gomboe aștepta execuția capitală.

Copilul intră mai întâi în Maimatciu sau cartierul chinezesc, populat numai de negustori. Străbătu Bazacul, care se deștepta și se umplea de femei elegante, care căutau lucruri casnice.

Gomboe privi puțin bogatele costume ale cumpărătorilor, prăvăliile pline de pachete de ceai, strălucitoare mătăsărie, blănurile scumpe și porțelanurile smălțuite. Se duse în grabă la Bugdo-Kurcu sau cartierul mongol, populat numai cu preoți. Inchiisoara se afla în această parte a orașului.

Străzile din Bugdo-Kurcu exalau mirosuri urâte de tot. Printre corturile amestecate fără regulă, băiețașul nu putea găsi strada. Afară de câteva temple și palatul lui Kutuktu (arhiepiscopul lui Budha), Ourga mongol nu era de cât o grămadă de corturi și colibe mizerabile.

La poarta închisorii soldații ruși ai corpului de gardă dormeau încă. Soldatul de pază lăsa să intre și să iasă pe funcționarii indigeni, pe furnisori, toată această mică lume ce trăiește pe socoteala statului.

Gomboe, mai curajos ca orî când, scoase din blană câteva copeici, intră la un brutar și eși cu un coș plin cu galete. Trecu fluierând pe lângă soldatul de gardă și intră în cazarma întunecoasă.

Condamnații la moarte, 16 la număr, s'afiau într-o baracă, pe care Gomboe o găsi cu ușurință. Căpăta voie să vorbească cu fratele său, pe care d'abia îl recunoscuse în întunericul baracei fără ferestre. Cel 16 prizonier, legați d'un braț și siliți să stea în nemiscare din pricina unei scândurii, erau mai toți culcați.

Gomboe, văzând că nu e timp de pierdut, ridică scândura de pe capul fratelui său și rupse lacătul. Apoi desbrăcându-și caldul său costum de piele, porunci fratelui său, care era mirat, să-l dea costumul lui de condamnat.

În timp ce cei doi frați își schimbau astfel costumele, Gomboe zise încet și întretrept:

— Întoarce-te iute la ai noștri!... Mama te așteaptă!... Am făgăduiala unui om puternic, că nu ni se va face nici un rău. Pleacă repede!

Fratele cel mare, de nerecunoscut sub îmbrăcămintea cea nouă de om liber, eși fără să-l bage cineva în seamă.

Rămas singur cu ceilalți condamnați, Gomboe le zise cu un surâs trist:

— Am mințit. Îmi vor tăia capul ca și vouă, acum de dimineață, dar mama va avea pe fiul său cel mai mare.

Când se făcu apelul condamnaților, Gomboe răspunse pentru fratele său și nimenea nu observă înlocuirea.

Două ore mai târziu, corpul curajosului băiat se rostogoli fără cap în piața guvernului și călăii îl duseră la cimitirul comun din Bugdo-Kurcu....

Trad. de D. D. Tomescu-Putna

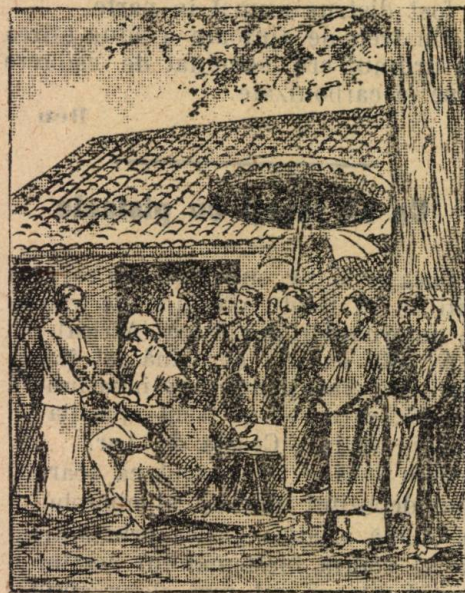
Institutul Pasteur în Anam și Nhatrang

Emoția produsă în Europa de ultima pestă chineză nu s'a uitat încă.

Știrile cari soseau din Manduriia arătau că au fost 40.000 victime în câteva săptămâni. În spitalul din Carbin muriră 1.600 chinezi. Singur directorul, un bătrân fumător de opium, scăpă. Din timpul «ciumei negre» nu s'au petrecut sene așa de înfiorătoare, cu toate că astăzi ciuma e foarte răspândită în lume și omoară în fie-care an în Indiile englezești câte un milion de indigeni.

În Indo China, institutul Pasteur creat de Franța, își împlinește admirabil datoria.

Sunt trei institute, unul la Saigon pentru Cochinchina și Cambodge, un altul la Haroi pentru Tonkin și Yunau, un al treilea în Nhatrang pentru Anam.

Institutul Pasteur în Anam

Toată lumea știe că există un serum contra anginei. Contra ciumei există de asemenea un ser numit Yersin, după numele doctorului care l'a descoperit. Serumul e partea lichidă a sângelui. Când vindecă ciuma, serumul conține substanțe cari împiedică de a mai avea ciumă a doua oară, sau care, inoculat la un altul, poate la rândul său să se vindece. Un om care a resistat ciumei, poate furniza serumul său spre a scăpa pe alții. Dar e mult mai practic de la animale și în special de la cai. Li se inoculează sub piele, pe urmă în vine, culturi diluate din bacilul ciumei. Pe urmă se introduce printr'un ac gros în vinele gâtului din lichidul pestos.

În institutul Pasteur din Nhatrang se prepară serum anti-pestos contra ciumei și alte d'ferite serumuri, între cari unul contra ciumei bovine, o boală a boilor.

Doctorul Yersin locuiește în Nhatrang, pe care îl iubște mult. El se interesează mult de agricultură și automobilism; e tot așa de bun șofer, cât e excelent marinar. Yersin a introdus întâi în Anam cultura de «Hevea», care dă o cantitate considerabilă de cauciuc.

Arg.

DECANUL CAILOR

Cel mai renumit poney din lume și-a dat ultima suflare după o existență din cele mai glorioase, (în lumea sportului bine înțeles).

„Punch“, numele poney-ului, era

un căluț care a umplut binișor buzunarele stăpânului său, d. Woodburg Kane, renumitul jucător de polo american.

El a murit în vârstă de 45 ani (poney-ul nu jucătorul) în împrejurimile New-Yorkului. Și se vorbea de dânsul ca de cel mai bătrân cal în viață.

Avea oare drept la titlul acesta? E discutabil.

Cu toate că ating rar caii patru-zeci de primăveri(!) se pot cita cazuri de „horses“ trecuți de 60 de ani!

Ori-cum ar fi „Punch“ și-a păstrat până târziu agilitatea lui. La 40 de ani își făcea încă vitejește partida!

A.

REGATUL MUNTENEGRULUI

— Urmare —

Muntenegrenii iubesc poezia și mulți dintre ei sunt poeți. Versurile lor cântă bravurile vechilor eroi cari s'au bătut cu turcii.

Regele chiar, e poet și autor dramatic.

Dansul național al muntenegrenilor e „kolo“ și îl joacă toți, fără excepție. Dar mai înainte se imbată cu rachiul și în urmă încep jocul, trăgând focuri de revolver în aer, care de multe ori fac victime.

„Kolo“ e jucat mai mult de bărbați, foarte rar de femei. Toți dansatorii se aranjează în cerc fiecare cu mâinile pe umerii celui alături, și în această poziție execută dansul făcând un pas la stânga și trei la dreapta, cântând și strigând: „Zivio!“

Înalta societate are, bine înțeles, alte distracții. Regele organizează adesea serbări, soarele dansante, dineuri, etc. În ambasadă streine se fac numeroase recepții. Jocul tenisului e ceva nou pe acolo și nu e cunoscut de cât de vreo două ani.

De sigur, streinii care duc în orașele mari o existență confortabilă și strălucită, găsesc monotonă viața în Muntenegru. Dar Muntenegreanul, obișnuit cu liniștea, necunoscând viața sbuciumată și plină de sgomot a Capitalelor, modest în gusturile și aspirațiile sale, se găsește foarte fericit în țara sa.

Biserica greacă ortodoxă e biserica națională, dar Statul respectă toate celelalte religii. Catolicii sunt cunoscuți de preoții lor, asemenea și mahometanii. Acestora, guvernul le acordă dreptul poligamiei, ceea ce arată ce idei înaintate profesează pentru tot ce atinge libertatea religioasă.

În 1888, regele actual înzestră patria sa cu un cod civil.

În apropierea Cetinului se află monastirea Ostrog care se aseamănă cu

o fortăreață imensă. Turcii i-au dat asalt în mai multe rânduri, dar totdeauna fără succes.

Această monastire e un loc de pelerinaj foarte vizitat, căci are reputația de a vindeca toate boalele. În anumite epoci ale anului, e o afluență mare de pelerini veniți din toate punctele regatului, Serbiei, Bosniei și chiar din locuri mai îndepărtate.

În tot regatul nu există de cât un singur spital și în total 12 doctori. Trei dintre ei sunt stabiliți în Cetinje. La Danilograd e o casă de sănătate pentru cinci-spre-zece nebuni furioși; cei inofensivi sunt lăsați în libertate. Medicii alieniști și chirurghi și-au făcut, în general, studiile la Iena sau Saint-Petersburg.

Insuficiența căilor de comunicație face ca relațiile între doctor și client să fie foarte grele. Astfel când un bolnav locuiește la o distanță mare, se lasă de obicei să lucreze natura și boala își urmează cursul. Dacă însă boala e foarte gravă, atunci bolnavul e transportat pe spatele unui măgar până la doctor. Foarte adesea se întâmplă ca bolnav să moară pe drum.

Unul din flagelele Muntenegrului e malarie, care se mai numește și paludism. Această boală doboară încet, încet, chiar constituția cea mai tare. Ftizia și boalele venerice fac de asemenea multe victime.

Prezența sifilisului într-o țară care nu posedă prostituate, în adevăratul înțeles al cuvântului, e inexplicabilă. Se bănuiește însă că răul a fost adus din Turcia și contaminarea s'a propagat din neștiința poporului care nu cunoaște teribilele consecințe ale boalei. S'au făcut oarecari eforturi spre a opri contagiunea, dar bolnavii, găsind că prescripțiile medicale sunt prea complicate, nu voesc să le ia în seamă,

și teribilul flagel continuă să-și întindă ravagiile.

La ftizici se constată aceeași neglijență și locuințele muntenegrene, care adesea se compun numai din o singură cameră murdară, în care trăiește întreaga familie, într-o stare de murdărie respingătoare, contribuie la propagarea boalei.

Dacă moare un tuberculos, cei din jurul său își împart hainele mortului și le poartă fără să le desinfecteze și nici chiar să le spele. De altfel ei nu se spală decât rar și atunci își toarnă în pumni puțină apă și-și spală figura.

Cu toate acestea, muntenegrenii au înfățișare sănătoasă. Bătrânii de optzeci de ani sunt numeroși, mai ales bărbați, care trăiesc în general mai mult decât femeile.

S'ar zice că într-o țară unde civilizația e încă în fașă, condițiunile de viață sunt din cele mai modeste. Aci e contrariu. Chiriile sunt foarte ridicate, mai ales la Cetinje. O simplă prăvălioară se închiriaza cu 1000 coroane pe an. În Muntenegru banii austriaci au curs. O cameră prost mobilată se închiriaza cu 40 coroane pe lună.

Stradele din Cetinje sunt luminate cu electricitate.

Singurul hotel care poartă pomposul nume de Grand Hotel, nu e luminat cu lumină electrică și e foarte prost mobilat.

(Va urma).

Cum călătoresc femeile în Maroc

E oare-cum probabil că ocupațiunea franceză în Maroc exercitează o influență precieabilă asupra obiceiurilor indigenilor.

Cum călătoresc femeile în Maroc

Dar ca să sperăm că această ocupație va aduce emanciparea femeii marocane, ar fi să cerem prea mult.

Lucrul acesta îl putem judeca după modul de transport al bogatelor marocane. Fără ca bărbații lor să se îngrijască dacă ele se asfixiază pe drum, sub razele arzătoare ale soarelui care usucă și rărește aerul, le închid în palanchine, în care odată ușa încuiată, nu mai au nici o deschizătură prin care să se reînnoiască aerul. Lumina zilei de-abia străbate prin acoperișul palanchinului.

Poate ori și cine să-și facă idee ce îndură sărmănele prizoniere în aceste cutii în care trebuie să călătorească ceasuri și câte odată zile între-și.

Femeile din popor când călătoresc, sunt închise în saci. Dar femeile din clasa muncitoare nu prea călătoresc. În orașe, bărbații nu le permit nici chiar să iasă din casă spre a se duce la moschee sau să meargă în vecini.

Mai fericite sunt cele de la țară care sunt însărcinate cu vânzarea produselor. Ele se duc la oraș spre a vinde legume și fructe.

Cât despre cele de la munte, ele nu cunosc orașul de cât ca în vis.

Blaz.

BRAT DE FIER

MARE ROMAN DE AVENTURI

De LOUIS BOUSSENARD

— URMARE —

Supraveghetorul rămâne nepăsător, ca și cum n'ar fi auzit nimic, și plecă fără a rosti un cuvânt, fără a face cel mai mic semn. Ușa se închise iar cu drugul de fier și vremea începe a se scurge cu o încetineală chinuitoare, pe când Braț de fier, prăpădit, înăbușit, ud până la cămașă de sudoare, așteaptă gâfâind, în întineric, fără a tă noțiune a vremii decât din două în două ore schimbarea sentinelei. Ziua nu-l aducea nici o îmbunătățire, nici o schimbare.

— Madiana ! O, ce se va face ea ?

— De odată aude câte-va voci, injurături și protestări vagi ale sentinelor, apoi aceste cuvinte : «Dă-te la o parte ! Și pe urmă, foarte deslușit, vibrația unei muzici dumnezeiești, care rupe tăcerea și umple uitarea :

— *Hi iubesc ! Hi iubesc !
Ca o nebună !*

El tresare sub lanțuri ! Inima îi bate cu violență, rupându-i pieptul ; ochii îi lăcrimează.

— O, Madiana mea !

Și cântecul urmează, amintind lui Braț de fier momentul tragic când acolo, departe, la Contesté, smulsese pe tână fată din ghiarele bandiților, dându-i pentru totdeauna sufletul lui.

Ultima notă se aude !

S'a sfârșit ! Farmecul este stins, totul recade în tăcere. Dar Braț de fier a înțeles. Cu toate fiarele, cu tot ordinul, știe că iubita lui este acolo, aproape de el, că-l păzește și-l pregătește scăparea.

La rândul lui, vrea să-i spună că a înțeles și cu un cuvânt îi strigă numele ei : Madiana !

Acum patul lagărului i se pare mai puțin tare, lanțurile mai puțin grele : o toropeală în potruva căreia nu se poate lupta îl copleşte puțin câte

puțin și cade în sfârșit într'un somn adânc.

A doua zi ușa se deschise ca în ajun, lăsând să se vadă din nou un supraveghetor și două ocași care aduc mâncarea prizonierului.

Braț de fier constată că nu mai sunt aceiași. Unul din ei este un negru care rânjește, lăsând să i se vadă dinții albi.

— Dar ce, nu ai mâncat ?

— Sunt nevinovat ! Nu sunt aceea ce credeți ! reia Braț de fier.

— Da, da, ca un copil de țără ! răspunde batjocoritor supraveghetorul. Apoi îl lasă și încuiă ușa în urma lui.

De astă-dată însă Braț de fier nu mai este așa de disperat. Știe că Madiana, logodnica lui, e aproape de el și veghează la libertatea lui.

— Aiden, să avem încă răbdare, și până atunci să urmez sfatul supraveghetorului, să iau ceva ca să nu mă sfârșesc de tot.

Braț de fier se întinde și se scutură sub fiare, care zângănesc sinistru când se așează pe patul lui de lagăr.

Lanțurile însă sunt tocmai atât de lungi că-i dau voie a ajunge până la bucătica de pâine și portia de apă.

Lilnit de foame, începe a mânca, apoi bea din apa limpede și rece, care îi place ; după ce sfârșeste de mâncat, se întinde pe scândura patului și începe a visa.

Cu toate astea nu simte acel bine care urmează după ce și-a potolit cineva foamea.

Se simte din potrivă agitat, energic, îngrijorat, se simte în sfârșit rău.

Încetul cu încetul simte ceva ciudat de tot prin tot corpul ; capul îl doare grozav și pare că l strânge de gât cineva ; în sfârșit îl apucă un tre-

mur violent, nădușeala îi curge picături mari din creștet până în tălpi și în mai puțin de două ore se simte rău de tot. Îi este sete. Din minut în minut răul crește ; setea mai ales îi este grozavă și Braț de fier nu mai are apă de băut. Ca să-și astâmpere setea își lipește buzele de paie și începe a geme grozav :

— Doamne ! am să mor aci, singur, ca o fiară în cușcă ! O, Madiana mea !

Începe a aiura, a urla, dar nimeni nu-l aude.

— Nu, eu nu vreau să las să moară acest nenorocit care se sbate în chinuri de moarte, zice unul din păzitorii din afară ; este și el un om ca toți oamenii ; întâmplare-se ori-ce, eu m'î las postul și mă duc să prevestesc pe șef.

— Prizonierul moare ; nu e de glumit !

Sergentul aleargă, pune și el urechia la ușe și ascultă gemetele și țipetele disperate de durere ale lui Braț de fier.

— Adevărat, îi este rău, săracul ! Ar trebui să-l ducem la spital... dar asta e treaba supraveghetorilor.

Apoi se duce în grabă la un alt post și zice șefului :

— Omul în fiare din celula No. 2 este în agonie ; l'am auzit trăgând ; este îngrozitor ! Veniți și d-voastră de-l vedeți.

Șeful se duce cu pazitorul, intră în celula lui Braț de fier și-l găsește leșinat pe jos.

— Aide, luați-l pe sus și-l duceți la spital și acolo îl veți păzi înainte ; așa e ordinul, să nu-l scăpați din ochi viu sau mort. Înainte, marș !

VIII

Mastic a înțeles însemnătatea misiunii pe care i-a încredințat-o superiora.

Deși încă copil, tânărul nostru e foarte inteligent ; se gândește că are să întâmpine multe greutăți și poate chiar pericole mari.

Odată în uliță, născocoște din fugă mijloacele lui de acțiune, începând a vorbi singur :

— De acest Pierre Lefranc am mai auzit eu vorbindu-se la Nameless, prin urmare trebuie să-mi deschid ochii în patru să știu ce am de făcut. Ca să nu mă recunoască nimeni, să mă leg cu basma la un ochi. Își potrivește pălăria bine pe urechi și astfel gătit are aerul unui adevărat ștrengar de uliță.

La câți-va pași se întâlnește cu un negru pe care l întreabă :

— Nu ai putea să-mi spui unde e cârciuma lui Pierre Lefranc ?

— Cum nu ? Și eu tot acolo merg.

— Da ? Atunci mergem amândoi și plătesc eu băutura.

Ajung la cârciumă amândouă și intră în sala mare, unde toate culorile de oameni, negri, galbeni, mănâncă, beau, fumează, chelesc. Sunt chinezii, negri, mulatri, indieni, albi, anemii, cu fețe îngrozitoare.

Prezența lui Mustic și a tovarășului lui trece nevătată în seamă.

Li se aduce de băut.

După ce golesc mai multe pahare, strengarul nostru încearcă a se ridica, dar nu-l mai țin bine picioarele.

— Știi ce, camarade? Îmi pare că am băut cam mult. Mă simt nu știu cum... Nu ai putea să-mi dai vre-o odaie în care aș putea să dorm?

— Cum nu? Nimic mai ușor. Vino, vino după mine, dar numai să nu faci vre-o gălăgie, un scandal.

— Nu te teme... drept cine mă iei?

— Aide, grăbește-te!

Chelnerul îl duce printr-un coridor, sue o scară, deschide apoi o ușă, în care abia se zărește un pat, o, fericire! un pat pe care Mustic, care pare beat mort, oftează, se întinde în el și într-un minut adoarme dus.

Chelnerul pleacă pe scară repede, lăsând pe Mustic sforăind. Peste un sfert de oră băețandru nostru, care făcuse numai pe beatul, se ridică fără sgomot, își scoate ghetetele și răzând, șoptește:

— Așa! O făcu pe-asta! Și fu așa de ușor cum nu credeam.

Toți mă cred admirat și beat lulea, dar am știut cu dibăcie să mă prefac bine.

Binișor se apropie de ușă dibuind, o deschide și ese în coridor. Sgomotul din sală ajunge până la el și îl împiedică a nu auzi la capătul celalt al coridorului un șopot de glasuri. Se apropie în vârful degetelor de ușa acelei odăi, își lipește ochiul de broasca ușei, prin care ese o mică lumină. Două bărbați mănâncă la o masă, la lumină unei lămpi cu glob: unul este îmbrăcat prost, cel de al doilea însă foarte elegant. Vorbesc crezându-se în siguranță, fără grije că pot fi auziți. Cel dintâiu spune:

— Păi da, nici o greșală! Nu mai încapere vorbă, în acest moment otrava trebuie să-și fi făcut efectul, trebuie să fi murit.

— Ești sigur?

— Firește.

— Știi că e tare ca un taur, e în stare să reziste unei doze care ar ucide două oameni ordinari.

— Nu-ți fie frică! Asta e o otravă indigenă de prima calitate, nu iartă nici odată, nu are remediu și nu lasă nici cea mai mică urmă; cei mai dibaci experți nu ar fi în stare să cunoască, cu toate că am pus doza îndoită.

— Perfect! Și cine i-a vărsat-o?

Un anume Janvier, care a fost condamnat la moarte pentru că a omo-

rât pe un păzitor. Sunt sigur de el ca de mine.

— Otrava lucrează încet sau repede? Căci nu ar trebui să fie fulgerat omul nostru.

— Nu-ți fie frică.

— În poziția noastră este de mare însemnătate să scăpăm aparențele și mai cu seamă să îndepărtăm ori-ce bănuială.

Trebuie să fie apucat de o boală naturală, oferind simptome cunoscute, de pildă un acces de friguri. Mă înțelegi, așa e?... Cea mai mică bănuială de otrăvire ar putea avea consecințe grave...

— Da, se poate, dar nu văd...

— Ești un idiot! Cum nu vezi? Cine ar avea interes a-l face să dispară în momentul când sosirea lui ne-ar pricinui o incurcătură de moarte?

Mustic ascultă înfiorat de aceste cuvinte enigmatice și înspăimântătoare. Nădușeala îi curge peste tot corpul; inima îi bate, mâinele îi tremură, o hîi i se turbură și cugetă înfiorându-se:

— Cine or fi acești mizerabili?... Cine e acel nenorocit pe care l-au ales ca victimă și pe care îl asasinază mișelește, cu otravă?

Omul urmează cu o liniște grozavă:

— Înșfârșit, lucrul dorit, complotat, premeditat, s'a făcut! Acum nu e vorba decât de siguranța noastră. Încă 24 de ore și suntem scăpați!

— Noi și ceilalți! Și apoi sburăm în țările libertății.

Cu ochiul mereu la broasca cheei, Mustic își zice:

— Dar par'că îi cunosc eu pe ăștia doi! Este cu puțință? Nu visez? Dacă tot timpul cât am mâncat nu mi-aș fi vărsat tot vinul pe sub masă, aș crede că sunt beat. O, par'că îi văd și par'că îi aud la cazinul «Două urechi»! Nu mă înșel! E chiar așa! Numai de numele lor nu mi-aduc aminte, dar pe ei îi recunosc, deși și-au schimbat mutrele. Înșfârșit de cine vorbesc ei? Cine este acela pe care l-au otrăvit?

Toate aceste gânduri trec prin creierul micului nostru băețandru și fac ca emoția să i se mărească din ce în ce.

Conversația urmează, dar mai încet.

Mustic nu mai aude de cât fășii de fraze; lucruri înfiorătoare care fac pe bietul copil să-și vie rău.

— Destulă trănăneală. Sunt zece ore. Trebuie să mă îmbrac ca să ajung corpul nostru de trupă și să supraveghez imbarcările...

— Este pentru orele 11 fix. Afară de un contra-ordin dat prin semnal.

— Da, ne-am înțeles.

— Eu mă duc să văd oamenii noștri și să mă asigur dacă cel care ne interesează e mort.

— Are viață în el, nu de geaba ți zice Braț de fier!

Auzind acest nume, pare că o suflă străpunge sufletul bietului copil.

Ar vrea să țipe, dar se stăpânește cât poate.

— Cum? Braț de fier! Omul otrăvit de acești mizerabili e Braț de fier?

De odată i se face lumină în minte. Aceste glasuri... acești asasinii! Nu mai are nici o bănuială! Îi recunoaște! Acum trebuie să fugă, să dea de veste; să încerce imposibilul pentru a scăpa pe Braț de fier.

Înainte de a porni mai aude ultimele cuvinte ale omului:

— Nu te îngriji, otrava este rădăcină de barbandier, o infuzie drăcească, fără culoare, fără miros și fără gust... și când o înghiți, mori fără lumânare!

— Se poate, dar eu vreau să mă încredințez, să fiu sigur. Sunt morții pe care trebuie să-ți ucizi chiar de mai multe ori. Proba!

Mustic, ne mai având ce auzi, o luă la fugă. Dar în repezeala lui se isbește de ușă și dușumeaua scârțâie.

— Mîi de tunete! Era cineva care ne-a ascultat!

Cei doi înși se reped în spre eșire, apoi în coridor. Mustic este deja în odaia lui. Hoții sunt aproape să-l găsească, să-l apuce și să-l strângă de gât; o întâmplare fericită îi oprește însă la timp.

Ceva greu, moale și rece le cade pe cap. Niște inele flexibile se răsucesc pe gâturile lor, pe umeri și-i face să țipe de spaimă.

Poți fi criminal vestit, celebritate de ori-ce soi, simți aceiași impresie de groază la contactul brutal și neașteptat al unei reptile.

Căci intrusul este un șarpe mare familiar, care pe acolo sunt neobositorii stricători de viermi, care scotocesc podurile caselor.

Or, reptila se vede că alunecase, urmărind vre-o pradă și întâlnise în drumul ei pe cei doi bandiți tocmai în momentul cel mai nemerit.

— Asta a fost! Ce proști suntem! strigă unul din bandiți, pe când șarpele o ia la sănătoasa; asta e un vânător de șobolani!

Intrară apoi în odaie, pe care o găsesc goală și cu ușa dată de perete.

Mustic o ștersese. Pipăie patul, care e încă cald de corpul copilului.

Mîi de draci! E încă cald! Cineva ne-a auzit! Trebuie să aflăm cine a fost și fără întârziere.

Pe când ei caută și discută, Mustic e departe.

Fugind ca un nebun, ajunge în fața spitalului. Sună la poartă ca un sărit din minte, poarta se deschide și se repede busna în curte.

(Va urma).

TOȚI ABONAȚII LA „ZIARUL CALĂTORIILOR”

Participă, cu începere de azi la următoarele mari și de valoare premii:

1) **Un elegant pat de fier** pentru copil, cumpărat de la cunoscuta casă «Industria metalică Marcu», Bulevardul Elisabeta, No. 5. 2) **Una pușcă fină de vânătoare** cu două țevi, cal. 12, din vechia și renumita fabrică «Pieper-Bayard». 3) **Un pistol automat de buzunar**, Pieper Bayard, modelul cel mai nou, fiind de calibru mare, 7.65, însă format redus, foarte portativ. 4) **Una carabină de mare precizie**, calibru 22, Pieper Bayard, semi-automată.

Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin B. D. Zisman, Victoriei, 44, furnizorul Curții Regale.

5) **Un gramofon perfect ionat**. 6) **Una mandolină**, din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică Jean Feder, calea Victoriei, No. 54.

7) **Un frumos vas** pentru fructe sau mezeluri și o frumoasă tavă, ambele argintate, cumpărate de la vechiul magazin de bijuterie Th. Radivon, Bd. Elisabeta, 9 bis.

8) **Un ceasornic de birou**, lucrat artistic în mar-

mură și bronz. 9) **Un frumos ceasornic** în cutie, pentru voiaj cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterie Schmith și Stratulat, calea Victoriei, No. 53.

10) **O frumoasă pendulă** de voiaj care se întoarce la opt zile. 11) **Patru pahare pentru ceai**, cu scătunelele lor de argint de China, cumpărate de la cunoscutul magazin «Ceasornicaria Colței», str. Colței, No. 31.

22) **Șase cămăși bărbătești** de zi, de zefir sau albe, cu piepti de olandă, după alegere și măsură, cari se vor lucra de cunoscutul magazin de lingerie «La Patru sezoane», calea Victoriei, Pasagiul Maca, vis-à-vis de poliție.

13) **O duzină cremă «Flora»**. 14) **O duzină săpun «Flora»**. 15) **O duzină pudră «Flora»**.

16) **Șase frumoase genti** pentru dame. 17) **Șase lingurițe de dulceată**. 18) **Zece linguri** pentru masă.

19) **Zece furculițe** pentru masă.

20) **Zece plachete argintate**, reprezentând fotografiile M. S. Regelui și Reginei, comandate anume pentru premii.

Prețul abonamentului: Pentru un an lei 2.60

Spre a participa la aceste premii, abonatii pentru un an primesc 2 bonuri, iar cei pe 6 luni 1 bon.

Inainte și După

întrebuințarea

Cremei și Pudrei «FLORA»

Pastă de dinți 1 leu **BUCOL** Apă de gură 1 leu 50

Tusea cea mai rebelă, bronșitele acute și cronice, tusea mângârească, vindecă sigur

PECTOSIN ITEANU

Sticla lei 3. Drogueri și farmacie

Anemia clorosa, neurastenia, histeria, slăbiciunea generală, combate

HEMOFER ITEANU

— Sticla lei 4 —

**Bonboane
ORIENTALE**

Parfumează admirabil gura și distrug orice miros urât al gurei. Cutia 50 bani la drogueri și farmacie. A se observa marca: «Semiluna cu stea».

INTRE NOUILE PREMII

OFERITE DE ZIARUL

„UNIVERSUL”

Abonatiilor săi cu începere de la 22 Mai, 1911, se află și următoarele:

O FRUMOASĂ VILĂ LA SINAIA

UN DORMITOR DE BRONZ

O ELEGANTĂ GARNITURA DE MOBILA PENTRU SALONAȘ

UN DORMITOR DE LEMN FIN

O GARNITURA DE TOALETĂ JAPONEZĂ

Jumătate garnitură mobilă pentru intrare de lemn de stejar

O SUFRAGERIE MODERNA DIN LEMN MASIV

Precum și alte multe premii de o mare valoare

PREȚUL ABONAMENTULUI:

PE UN AN LEI 18; PE ȘASE LUNI 9.15; PE TREI LUNI 4.65

Toți abonatii primesc gratis **Universul literar** și un volum din **Memoarele Regelui Carol I.**

**DURERI
REUMATICE**

Nevralgii, migrenă, dureri de cap și de dinți, vindecă sigur **Nevralgine Jurist**. Un flacon 2,50 și o doză 50 bani la drogueri și farmacie.

Reclama e sfulețul comerțului

**SĂPUN de TOALETĂ
„FLORA”**

de o calitate ireproșabilă, foarte bine parfumat, catifelează mâinile și tenul

— Bucata lei 1.25 —

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL ÎNTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI

Lei 2.60 pe an în toată țara

Redacția și Administrația

No. 11, — STRADA BREZOIANU, — No. 11

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

Apare odată pe săptămână, Marțea

UN AEROPLAN ATACAT DE VULTURI. — (Vezi pag. 5352).

ABONAMENT

LA

ZIARUL CALATORIILOR

Pentru un an lei 2,60 în toată țara

Un aeroplan atacat de vulturi

Toată populația din Mendoza venise să asiste la plecarea celor doi frați Bertrand și Jaques Figuières, care încercau trecerea Cordilierilor în aeroplan. Toți îi plângeau, de oarece șiau ce soartă îi așteaptă.

Italianul Mantivano, englezul Rawlinson, Comier, campionul francez, învingător în drumul Paris-Moscova, toți încercaseră fără rezultat.

Cu toate acestea, spectatorii aplaudau cu viul entuziasm al raselor spaniole preparatiile de plecare.

Distanța nu era prea mare pentru aviatorii experimentați, de abia două sute de kilometri.

Dar greutatea era să treci frontiera la o înălțime de 4.000 metri și să-ți faci drum între vârfurile de aproape 7000 metri, cum e Aconcagua!

Când motorul se puse în mișcare, din piepturile spectatorilor esiră strigăte de admirație și aeroplanul se perdu în nori cu o iuteală vertiginoasă, mergând spre triumf... sau spre moarte.

Treptat, barometrul arăta altitudinea: 1800 metri... 1900... 2000... Și aeroplanul se înălța mereu.

Cu toate vestmintele lor groase, frigul îi pătrundea până la oase. Sburau de vre-o oră și trecuseră jumătate din drum. Încă câteva minute și trebuiau să dea adevărata luptă.

În urma lor soarele strălucitor îi urmărea cu razele sale când de odată zăriră deasupra lor o umbră. Era un vultur, condurul Anzilor, mândru, îndrăzneț, mirat parcă de îndrăzneala oamenilor de a se ridica la o înălțime așa de mare, nevoind să i se violeze domeniul său sublim....

El se așvârli asupra aviatorilor cu ghiarele întinse, nervos, gata de luptă.

Jaques își scoase cuțitul, un lung cuțit de vânatoare.

„Urcă mereu!” strigă fratelui său. Într-un el și vultur se încinse o luptă disperată. Pasărea, furioasă de acest atac neprevăzut, își înmulți atacurile. Jaques își simți mâna udă de sânge și înțelese că vulturul a fost rănit.

În adevăr, condurul slăbi atacurile și rămase în urmă, dar în același timp doi alți conduri apărură și se năpustiră asupra aeroplanului.

Fu atunci o luptă sângeroasă, sălbatică, disperată, în care Jaques lovea la întâmplare, disperat, într-un amestec de ghiare și de ciocuri.

„Urcă, urcă mereu!” striga Jaques.

Dar aparatul obosit, nu mai putea și barometrul rămânea staționar.

Dacă ar mai fi putut urca vre-o 50 de metri cel puțin!...

Bertrand făcu încă o efortare, ultima.

El auzi în urma lui un strigăt ascuțit și aeroplanul se înălță deodată mai ușor spre cer, trecând ultimul vârf și sburând spre Pacific. Bertrand privi înapoi: locul lui Jaques era gol...

Dacă aeroplanul, ușurat, a putut să treacă Cordilierii, fu că un condur răpise pe aviator.

Când locuitorii Anzilor se precipitară în delir spre aeroplanul triumfător, nu găsiră decât pe Bertrand, dezolat, zguduit de suspine.

Dar cinci ore mai târziu, ce entuziasm. Trenul transandin intrase în gară. Un om sări pe peron. Jaques Figuières! Peste zece minute se afla în brațele fratelui său.

„Tu... tu... repetă Bertrand privind hainele sfâșiate și figura răniată a tânărului om. De unde ai eșit?

— Am reușit să rănesc mortal pe condurul care mă răpise, explică Jaques. Ne-am rostogolit amândoi în zăpada înghețată. În urmă frigul m'a deșteptat. Vedeam de vale drumul căii ferate. M'am târât până acolo. Când trenul trecu, am făcut semn mecanicului să oprească.

Și acum ce succes!...

C. Arg.

COLECȚIONARI PASIONAȚI

Cine dintre noi nu s'a dedat în tinerețe la inocenta distracție de a lipi într'un album timbre poștale, sau flori uscate, sau să colecționeze melci de mare...

Dar sunt oameni cari își consacră o parte din viață și din avere pe colecțiuni.

Credeți, de exemplu, că faptul de a aduna timp de 30 de ani bucăți din monumente celebre merită posteritatea?

Cu toate acestea, acestei manii straniї s'a consacrat din 1880 un rentier din Birmingham, Donald Simpson. Armat cu o dală mică, la un moment dat, când nu era observat de nimeni, rupea câte o bucătică de piatră. El posedă astfel bucăți din Parlamentul Londrei, biserica Saint-Germain-l'Auxerrois, o bucată de lemn din balustrada primului etaj al turnului Eiffel.

Un alt colecționar pasionat e americanul Wice din Filadelfia. El colecționează vestimente. Plătind bine pe valeții săi, obține ușor dela ei un pantalon uzat, o vestă veche dăruită de stăpânii pe unde a servit. Printre frumoasele bucăți ale colecției cităm o jiletică a ex-președintelui Lincoln, o cravată a lordului Byron, o redingotă a lui Gambetta.

La Paris e un colecționar de dopuri ale diferitelor vinuri, cu marca, data...

Colecționari de ouă, încălțăminte, păpuși, pasări împaiate, sunt legiuni.

De curând, Argentina, unul din cele mai importante jurnale din Buenos-Ayres, semna moartea unui colecționar foarte original. Timp de douăzeci și cinci de ani, acest american bogat strânse din lumea întreagă suvițe de păr ale personagiilor celebre.

Actrițe engleze, franceze, rusoaice, oameni politici, somități medicale din toată lumea, se aflau de toate în această colecție bizară, suvițe etichetate cu îngrijire, și coprinzând gama completă de culori, dela blondul scandinav, până la negrul spaniol. Își inchipuște oricine că această vânatoare de păr a dat multe de lucru Argentinului nostru. Dar colecționarii sunt persoane tenace, nu se dau înapoi în fața oricărui obstacol.

Un colecționar englez nu ezită să facă drumul până în Australia spre a se asigura dacă un alt amator posedă în colecția sa un melc de mare la fel cu al său. Faptul era exact. Englezul ceru voe să vadă de aproape prețiosul melc și examinându-l îl scăpă din mână pe parchet, unde se sparse...

După ce își ceru miș de scuze, luă vaporul și porni înapoi surzând. Neîndemânarea sa fusese chibzuită. Acum era sigur că nimeni nu mai posedă o colecție mai frumoasă ca a sa.

Moartea albă

Acest nume s'a consacrat nenorocirilor întâmplare pe munți care sunt așa de dese vara.

Tehnica munților a făcut de un secol progrese mari; se știe ce itinerariu trebuie urmat, la ce ore, pe ce timp trebuie să te urci pe cutare sau cutare vârf. Cu toate acestea rămăi la discreția norocului, — o avalanșă neprevăzută, o vijelie mare, o fringhie ruptă, și nenorocirea e gata.

Ruptura unei fringhii a produs catastrofa cea mai celebră poate în analele alpinismului: aceia care s'a întâmplat la prima ascensiune a lui Cerviu.

Timp de zece ani, faimosul alpinist englez Whymper a încercat să se urce pe acest vârf temut, până aci inaccesibil. În sfârșit, la 14 Iulie 1865, eforturile îi fură încoronate de succes și el atinse acest vârf întovărit de prietenul său, lordul Douglas, de două alți compatrioți și de două călăuze. La coborâre, unul din englezi alunecă pe marginea unei prăpastii, târând după el încă doi turiști și o călăuză. Frâghia se rupse și cei patru nenorociți fură asvârliți de la o înălțime de 1000 metri. Corpul unuia din ei, lordul Douglas, nu mai fu găsit.

Douăzeci de ani mai târziu, o altă catastrofă teribilă avu ca teatru muntele Jungfrau. Șase elvețieni foarte cunoscuți, încercară ascensiunea acestui munte periculos. Ajunși aproape de vârf, din cauza zăpezii cu care era acoperit, ei nu mai avură ca sprijin nici o stâncă și alunecând căzură cu toți în abis.

Anul trecut doi alpiști germani, cu tot timpul rău, încercară să treacă Alpii, traversând ghețarul în dreptul Grindelwaldului.

Porniră în două caravane bine echipate. Din nenorocire, o avalanșă mare îi acoperi aproape de coliba lui Bergli și omori șapte înși.

La Zermatt, care e poate centrul ascensiunilor celor mai repute și celor mai